

**UNIVERZITA KARLOVA**

**FAKULTA SOCIÁLNÍCH VĚD**

Institut komunikačních studií a žurnalistiky

Katedra mediálních studií

**Bakalářská práce**

**2019**

**Michäel März**

**UNIVERZITA KARLOVA**

**FAKULTA SOCIÁLNÍCH VĚD**

Institut komunikačních studií a žurnalistiky

Katedra mediálních studií

**Mediální obraz tzv. katalánské krize v ČR**

Bakalářská práce

Autor práce: Michäel März

Studijní program: Mediální a komunikační studia

Vedoucí práce: Mgr. Zbyněk Vlasák

Rok obhajoby: 2019

## **Prohlášení**

1. Prohlašuji, že jsem předkládanou práci zpracoval/a samostatně a použil/a jen uvedené prameny a literaturu.
2. Prohlašuji, že práce nebyla využita k získání jiného titulu.
3. Souhlasím s tím, aby práce byla zpřístupněna pro studijní a výzkumné účely.

V Praze dne 10. 5. 2019

Michäel März

## **Bibliografický záznam**

MÄRZ, Michäel. *Mediální obraz tzv. katalánské krize v ČR* Praha, 2019. 87 s. Bakalářská práce práce (Bc). Univerzita Karlova, Fakulta sociálních věd, Institut komunikačních studií a žurnalistiky. Katedra mediálních studií. Vedoucí diplomové práce Mgr. Zbyněk Vlasák

**Rozsah práce: 138 872**

## **Anotace**

Tato bakalářská práce s názvem *Mediální obraz tzv. katalánské krize v ČR* se zabývá mediálním pokrytím událostí souvisejících s katalánským referendem o nezávislosti na podzim roku 2017. Konkrétně se zaměřuje na období jeho druhé poloviny, přičemž provedené analýze podléhá vzorek 301 článků zveřejněných zpravodajskými portály *iDNES.cz*, *iROZHLAS.cz* a *Parlamentní listy*. Výzkum byl proveden na základě teorie kvantitativní obsahové analýzy, která sleduje, v jakém rozsahu vybraná média o katalánské krizi informovala a jak se tento prostor měnil v čase. Dále se zajímá o to, v jakém kontextu bylo nejčastěji o průběhu krize referováno, a kteří aktéři byli v její souvislosti nejvíce zmiňováni. Pro detailnější rozbor prostoru, který se dostával jednotlivým stranám konfliktu, byly vystaveny analýze i samotné citace, které se napříč vybraným vzorkem mediálního obsahu vyskytovaly. Poslední část analýzy tvoří zmiňované důvody rostoucí katalánské emancipace, které podle serverů *iDNES.cz*, *iROZHLAS.cz* a *Parlamentní listy* stály za soudobou situací v katalánském regionu.

## **Annotation**

The bachelor thesis *Media image of Catalan crisis in Czech Republic* is focused on media coverage of events related to the Catalan independence referendum in autumn 2017. Specifically, it focuses on the period of its second half, while the subject of the analysis is a sample of 301 articles published by *iDNES.cz*, *iROZHLAS.cz* and *Parlamentní listy*. The research is based on quantitative content analysis theory, which studies how much the selected media informed about the Catalan crisis and how this space changed over time. It was also interested in the thematic context of the event and which personalities were most mentioned in connection with the topic. For a more detailed analysis of space given to the individual parties of the conflict, the quotes published by each medium were also analyzed. The last part of the analysis consists of the mentioned reasons of growing Catalan emancipation and the Catalan crisis in general.

## **Klíčová slova**

Katalánsko, Španělsko, katalánská krize, referendum, nezávislost, mediální obraz, obsahová analýza

## **Keywords**

Catalonia, Spain, catalan crisis, referendum, independence, media image, content analysis

## **Title**

Media image of Catalan crisis in the Czech Republic

### **Poděkování**

Rád bych poděkoval své ženě za nesmírnou podporu a panu profesorovi Vlasákovi za jeho rychlé reakce a připomínky.





## Obsah

Úvod .....	2
<b>A Teoretická část .....</b>	<b>5</b>
<b>1. Teoretická východiska .....</b>	<b>5</b>
1.1 Média a mediální komunikace .....	5
1.2 Masová komunikace .....	6
1.3 Nová média a internet .....	7
1.4 Zpravodajství .....	9
1.5 Mediální obraz .....	10
1.6 Nastolování agendy .....	12
1.7 Framing a priming .....	14
1.8 Gatekeeping .....	14
<b>2. Katalánsko a katalánská krize 2017 .....</b>	<b>15</b>
2.1 Katalánsko .....	15
2.2 Historie Katalánska .....	16
2.3 Průběh katalánské krize v roce 2017 .....	19
2.4 Vybrané důvody katalánského separatismu .....	22
<b>3. Zkoumané zpravodajské portály .....</b>	<b>26</b>
3.1 iDNES.cz .....	26
3.2 iROZHLAS.cz .....	27
3.3 Parlamentní listy .....	28
<b>B Praktická část .....</b>	<b>31</b>
<b>4. Metodologie .....</b>	<b>31</b>
4.1 Kvantitativní obsahová analýza .....	31
4.2 Výzkumné otázky a hypotézy .....	32
4.3 Proměnné .....	34
4.4 Výzkumný vzorek .....	35
<b>5. Výsledky analýzy .....</b>	<b>36</b>
5.1 Charakteristika výzkumného vzorku .....	36
5.2 Tematická agenda .....	40
5.3 Aktéři .....	44
5.4 Citace .....	54
5.4 Důvody katalánského separatismu .....	72
<b>3. Shrnutí hypotéz .....</b>	<b>75</b>
<b>Závěr .....</b>	<b>78</b>
<b>Summary .....</b>	<b>79</b>
<b>Použitá literatura .....</b>	<b>81</b>
<b>Teze bakalářské práce .....</b>	<b>86</b>
<b>Seznam příloh .....</b>	<b>89</b>

## Úvod

Média mají v rámci společnosti nezastupitelnou zprostředkovatelskou roli, čímž mohou výrazně ovlivňovat představy svých publik v kontextu s různými subjekty či událostmi. S postupným technologickým vývojem, který napomáhá k čím dál rozšířenější dostupnosti mediálních obsahů, roste i vliv médií samotných, které tak zvoleným způsobem mediace ovlivňují chápání i tvorbu názorů stále větší části populace. Následující strany této práce se budou zabývat určitými prvky mediálního obrazu, který na základě své mediální činnosti vytvářely vybrané zpravodajské portály o katalánské krizi z roku 2017.

Toto téma jsem vybral z důvodu trvalé platnosti otázky nezávislosti konkrétních oblastí na nadřazených státních a jiných celcích v rámci evropského kontinentu. V době, kdy se své bakalářské práci věnuji, zrovna vrcholí jednání o tzv. brexitu, tedy o vystoupení Velké Británie z Evropské unie a ukončení tak jejího dlouholetého členství. V rámci britských ostrovů je i v ohledu této situace stále aktuálnější téma osamostatnění Skotska, v Belgii dlouhá léta hovoří o vzniku samostatného Vlámka, a podobné spory neutichají ani po letech od války v zemích bývalé Jugoslávie.

Katalánsko je jedna z oblastí, která se historicky opakovaně pokouší o větší míru nezávislosti na celistvém Španělsku, pro které je však místní region významnou součástí celku a dlouhodobě se u něj podobné varianty neseťkávají s přílišným pochopením. V roce 2017 vyhlásila tehdejší samosprávná vláda Katalánska referendum o nezávislosti, a i když jej centrální vláda Španělska následně označila za nelegální, k jeho konání nakonec 1. října opravdu došlo, a to i s výraznou protiakcí španělské policie. Následovaly týdny a měsíce konfliktu, které přinášely časté politické i společenské střety. Tento sled událostí je označován jako katalánská krize, a právě její mediální obraz, tedy způsob referování o jejím průběhu a aktérech do něj zapojených, bude hlavním předmětem zájmu této práce.

Ta bude pomocí kvantitativní obsahové analýzy sledovat s tématem související obsah, který v druhé polovině roku 2017, tedy v okruhu 6 měsíců kolem dne konání referenda, zveřejnily tuzemské zpravodajské portály *iDNES.cz*, *iROZHLAS.cz* a *Parlamentní listy*. Tato média byla vybraná záměrně, a to hned z několika důvodů. Dohromady představují typ nového online média, mezi jehož přednosti patří převážně značný dosah a rychlost aktualizace. Jednotlivé portály pak byly zvoleny na základě jejich určitých odlišností. Sever *iDNES.cz* reprezentuje ve vybraném vzorku tradiční podobu soukromého zpravodajského portálu, který vznikl ve spojitosti s dlouhodobě vydávaným deníkem

a v rámci svého uplatnění disponuje značným zásahem směrem k publiku. Portál *iROZHLAS.cz* zastupuje v analýze tzv. veřejnoprávní média, která se od těch soukromých liší nejen způsobem financování, ale také svými mimořádnými závazky vůči společnosti i zákonům. Server *Parlamentní listy* byl do vzorku zařazen jako zástupce alternativních zpravodajských portálů, které jsou v řadě případů také označovány za neseriózní až dezinformační a specifické jsou i z pohledu používaného jazyka i dodržování žurnalistické etiky.

Cílem práce bude zjistit, v jaké míře vybraná média o katalánské krizi referovaly a jak se tento prostor vyvíjel v čase. Dalším sledovaným aspektem kvantitativní analýzy bude také to, v jakém kontextu o jednotlivých událostech portály informovaly a jaké aktéry s celou situací spojovaly. Studován bude i prostor, který tito aktéři dostali k vyjádření, a to prostřednictvím uváděných přímých řečí (citací). V neposlední řadě budou zkoumány důvody a příčiny katalánského separatismu, o kterých vybrané zpravodajské portály referovaly.

Práce tvoří dvě hlavní části – teoretická a praktická. V té první bude čtenář seznámen s koncepty, na kterých se práce studující mediální obraz zakládá. Patří sem například kapitola o masových a nových médiích, zpravodajství či o teoriích nastolování agendy, gatekeepingu nebo rámcování. Na konci této části budou představena i jednotlivá média, která podléhají následnému zkoumání, ale i samotné téma katalánské krize a regionu Katalánska obecně.

V praktické části je nejprve popisována zvolená metoda výzkumu a její jednotlivé části. Konkrétně je zde podrobněji charakterizována kvantitativní obsahová analýza, následují zvolené výzkumné otázky a hypotézy, jednotlivé proměnné, které budou analýzou sledovány, i detailnější popis výzkumného vzorku. Poté již budou v této části prezentovaná získaná data, která budou v závěrečné kapitole konfrontována se zněním stanovených hypotéz.

V porovnání s odevzdanými tezemi došlo při vyhotovení práce k několika odchýlením. Tím nejvýznamnějším je použití pouze kvantitativní obsahové analýzy, nikoliv její kombinace s analýzou kvalitativní. Rozhodl jsem se tak převážně z důvodu rozsahu získaných dat, které byly sebrány na základě kvantitativního výzkumu i samotné struktury analýzy, z které vzešel dostatečný počet výzkumných dotazů. Z důvodu malého počtu získaných dat bylo také nakonec ustoupeno od reflektování předpokládaného výsledku

referenda a jeho případných dopadů. Dále jsem nemohl oproti předpokladům využít jedno z avizovaných základních děl, a to konkrétně titul Katalánsko od Jiřího Peška. U této knihy bylo od doby vypracování teze opakovaně odkládáno datum vydání a v den odevzdání této práce stále nebyla k dispozici.

## A Teoretická část

### 1. Teoretická východiska

V první kapitole teoretické části práce budou stručně představeny teoretické koncepty a pojmy, které úzce souvisejí se studiem médií i výzkumem jejich konkrétních mediálních produktů.

#### 1.1 Média a mediální komunikace

Pod pojmem médium si většina současných obyvatel planety dokáže představit konkrétní příklady jeho podoby, jakými jsou například různé tiskoviny, televizní či rozhlasové vysílání nebo řada technologií úzce spjatých se sítí internet. Význam tohoto výrazu je však daleko rozsáhlejší, přičemž je skloňován napříč celou lidskou populací, odlišnými sociálními skupinami i profesními obory. V civilizovaném světě, tak jak jeho definici vnímáme z obecné perspektivy naší společnosti, nalezneme jeho uplatnění doslova na každém rohu. Samotné slovo médium má latinský původ a znamená prostředek, prostředník neboli to, co svým činěním něco zprostředkovává.<sup>1</sup>

V kontextu mediálních studií se bavíme o těch médiích, která jsou zprostředkovatelem komunikace. Tu lze definovat jako výměnu sdělení a jejich významů pomocí znakových systémů,<sup>2</sup> jinak řečeno se jedná o lidské „jednání, jehož cílem z hlediska komunikátora je přenos sdělení jedné či více osobám“<sup>3</sup>. V rámci jeho vlastní evoluce představuje komunikace pro lidstvo jeden z klíčových nástrojů. „*Jak pro existenci, tak pro organizaci každé společnosti je komunikace základním a životně důležitým procesem, neboť každá společná akce individuí je založena na významech, které poté, co byly přeneseny prostřednictvím komunikace, jsou společně sdíleny.*“<sup>4</sup>

Existuje celá řada způsobů, jak média odlišovat a dělit do různých skupin, přičemž vedle faktorů, jako je jejich technologické provedení, rozsah působení či forma financování, lze zohlednit právě i druh komunikace, do které se zapojují. Mezi tzv. primární komunikační média patří například řeč, mimika nebo gesta a obecně tzv. komunikační kódy neboli „*soustavy znaků a pravidel pro jejich užívání*“<sup>5</sup>, které se často kulturně vážou k různým

---

<sup>1</sup> JIRÁK, Jan a Barbara KÖPPLOVÁ. Média a společnost. Praha: Portál, 2003, s. 42. ISBN 80-7178-697-7

<sup>2</sup> REIFOVÁ, Irena. Slovník mediální komunikace. Praha: Portál, 2004, s. 98. ISBN 80-7178-926-7.

<sup>3</sup> KUNCZIK, Michael. Základy masové komunikace. Přeložil Štěpánka KUDRNÁČOVÁ, přeložil Milan ŠMÍD. Praha: Karolinum, 1995, s. 12. ISBN 80-7184-134-X.

<sup>4</sup> Tamtéž, s. 11.

<sup>5</sup> JIRÁK, Jan a Barbara KÖPPLOVÁ. Média a společnost. Praha: Portál, 2003, s. 17. ISBN 80-7178-697-7.

národům a jiným lidským uskupením či historickým etapám. Slabou stránkou jimi zprostředkovávané komunikace je však časová i prostorová omezenost. S potřebou dlouhodobějšího zaznamenání informací nebo jejich přenosu na větší vzdálenost, začali lidé své komunikační schopnosti rozšiřovat pomocí sekundárních komunikačních médií, „jež slouží převážně interpersonální komunikaci a jež dovolují komunikát distribuovat přes časové a (nebo) prostorové bariéry“<sup>6</sup>. Konkrétní příklady pak lze shledat například v písmu, obrazu, telegrafu nebo telefonu. Oblasti terciárních médií, mezi které řadíme převážně ta s označením „masová“, a kvartérních, „jinak též nová, digitální nebo síťová“<sup>7</sup>, je prostor věnován v samostatných kapitolách.

## 1.2 Masová komunikace

Masová komunikace je jeden z typů mezilidské komunikace a výhradním podílem se na ní účastní tzv. masová média. Reifová masovou komunikaci definuje jako „proces přenosu sdělení od komunikátora k adresátovi, od komplexní mediální organizace k rozsáhlému, nesourodému a disperznímu publiku.“<sup>8</sup> Takový druh komunikace je charakteristický tím, že k němu dochází mezi jediným zdrojem daného sdělení a až neomezeným počtem jeho příjemců. Ti v celku tvoří ve vztahu ke společně vnímanému médiu velmi početné a rozptýlené publikum, které není nijak organizované ani schopné jakékoliv hlubší interakce. V kontextu jeho spoluúčasti na masové komunikaci je také často označováno jako „masa“, tedy početně nedefinovatelný soubor lidí bez vzájemných fyzických a sociálních vazeb.<sup>9</sup> Vůči médiu, komunikátoru, zůstávají jeho adresáti převážně anonymní a ve velké míře je jejich vzájemný vztah asymetrický.<sup>10</sup> Role obou stran jsou dány strukturou masové komunikace, která z principu zabraňuje rovnému postavení jejich účastníků. Samotná masová média pak nejčastěji představují centralizované mediální instituce, které za pomoci přístupu k technologiím a organizované skupině mediálních pracovníků vytvářejí jednotlivá sdělení. Informační dosah těchto institucí je předurčen převážně tím, že fungují ve veřejné sféře a zabývají se veřejnými záležitostmi, čímž se do velké míry podílejí na formování celospolečenského mínění.<sup>11</sup> Mezi tzv. masmédiá řadíme

---

<sup>6</sup> MACEK, Jakub. Úvod do nových médií. Ostrava: Ostravská univerzita v Ostravě, 2011, s. 12. ISBN 978-80-7464-025-4.

<sup>7</sup> Tamtéž, s. 12.

<sup>8</sup> REIFOVÁ, Irena. Slovník mediální komunikace. Praha: Portál, 2004, s. 100. ISBN 80-7178-926-7.

<sup>9</sup> Tamtéž, s. 128.

<sup>10</sup> KUNCZIK, Michael. Základy masové komunikace. Přeložil Štěpánka KUDRNÁČOVÁ, přeložil Milan ŠMÍD. Praha: Karolinum, 1995, s. 17. ISBN 80-7184-134-X.

<sup>11</sup> MCQUAIL, Denis. Úvod do teorie masové komunikace. Vyd. 2. Praha: Portál, 1999, s. 32. ISBN 80-7178-

periodický tisk, rozhlas, televizi nebo internet.

### 1.3 Nová média a internet

Označení nová média může být v historickém kontextu poněkud zavádějící. Téměř každé médium, které se v dějinách lidské komunikace objevilo a postupně si získávalo v rámci společnosti důležité postavení, mohlo být pro jisté období označováno ve vztahu vůči svým předchůdcům jako „nové“. Nutno podotknout, že ve většině případů tzv. nová média ta původní nenahrazovala zcela revoluční komunikační metodou, pouze rozšířila jejich neobjevené možnosti.<sup>12</sup> Tento název pro specifický typ médií se začal více užívat v průběhu 90. let a do velké míry nahradil tehdy užívané pojmenování multimédia.<sup>13</sup> V dnešní době lze tento výraz také pokládat za synonymum k pojmu digitální média.<sup>14</sup> Ta nejlépe definuje jimi využívaný způsob přenosu dat prostřednictvím digitálního neboli tzv. binárního kódu, který předávané informace zaznamenává pomocí soustavy oddělených znaků – jedniček a nul.<sup>15</sup> Do skupiny takto charakterizovaných médií zařazujeme moderní technologická zařízení, jakými jsou osobní počítače či mobilní telefony, ale i například samotnou síť internet, bez které by současné komunikační vymoženosti postrádaly významnou část svého uplatnění. Z tohoto důvodu jsou také tato média nazývána sít'ovými.<sup>16</sup>

V rámci své práce se věnuji analýze obsahu online zpravodajských portálů, pro které představuje výskyt internetové sítě nejzákladnější podmínku pro vlastní existenci. Za vznik internetu jako takového je často považován zrod univerzitní sítě *ARPANET*, která v roce 1969 propojila počítače 4 amerických univerzit na západním pobřeží.<sup>17</sup> Dalším významným milníkem v počátku internetu bylo objevení tzv. HTML jazyku, který zkraje 90. let odhalil světu anglický fyzik Berners-Lee a v rámci projektu Evropské asociace pro jaderný výzkum s názvem *WorldWideWeb* jej poprvé v dějinách uvedl do provozu.<sup>18</sup> Tento vynález se stal

---

714-0.

<sup>12</sup> ČERMÁK, Miloš, OSVALDOVÁ, Barbora a Alice NĚMCOVÁ TEJKALOVÁ, ed. *Žurnalistika v informační společnosti - digitalizace a internetizace žurnalistiky: proměny a perspektivy žurnalistiky v epoše digitálních médií aneb nová média teoreticky i prakticky*. V Praze: Karolinum, 2009, s. 47. ISBN 978-80-246-1684-1.

<sup>13</sup> Tamtéž.

<sup>14</sup> REIFOVÁ, Irena. *Slovník mediální komunikace*. Praha: Portál, 2004, s. 134. ISBN 80-7178-926-7.

<sup>15</sup> Tamtéž, s. 98.

<sup>16</sup> MACEK, Jakub. *Poznámky ke studiím nových médií*. Brno: Masarykova univerzita, 2013, s. 19. ISBN 978-80-210-6476-8.

<sup>17</sup> ČERMÁK, Miloš, OSVALDOVÁ, Barbora a Alice NĚMCOVÁ TEJKALOVÁ, ed. *Žurnalistika v informační společnosti - digitalizace a internetizace žurnalistiky: proměny a perspektivy žurnalistiky v epoše digitálních médií aneb nová média teoreticky i prakticky*. V Praze: Karolinum, 2009, s. 15. ISBN 978-80-246-1684-1.

<sup>18</sup> Tamtéž, s. 18.

důležitým aspektem v počátku vzniku webové služby, která umožňovala sdílení obsahu přes internetovou síť. V průběhu první poloviny devadesátých let získával internet čím dál větší popularitu mezi uživateli a jeho výskyt napříč společnostmi se rapidním způsobem rozšiřoval.<sup>19</sup> Není tedy překvapením, když se nové technologické výzvě začínají v té době stavět i velké mediální domy, které teprve online svět začínaly poznávat. Za symbolický moment je považováno vyhlášení mediálního magnáta Ruperta Murdocha z roku 1995, který předpověděl značný vliv internetu na vývoj působení tradičních médií a začal tímto směrem orientovat i vlastní vydavatelství *News Corporation*.<sup>20</sup> Za průkopníka internetu v České republice je označován Ondřej Neff, který v roce 1996 spustil webovou stránku *Neviditelný pes*. Ve stejném roce pak spustil stránky *Seznam.cz* Ivo Lukačovič.<sup>21</sup> V závěru tzv. internetové bubliny, jak je často poslední pětiletka 20. století v kontextu vývoje online technologií nazývána, vznikají služby *Google* a *Blogger*, které se v následujících letech významným způsobem podílely na rozvoji online rozhraní.<sup>22</sup>

Dnes pro velkou část populace představuje internet médium, se kterým se střetává dnes a denně a jeho funkcionality jsou aplikovatelné téměř v každém ohledu lidského života. Na konci června 2018 mělo přístup k internetu 55,1 % obyvatel naší planety a nejvíce připojení je evidováno v oblastech Severní Ameriky a Evropy.<sup>23</sup> Od roku 2000, vzrostl globální počet uživatelů tohoto média o 1 066 %.<sup>24</sup> Digitální média se stávají všudypřítomným fenoménem, díky čemuž neovlivňují jen své přímé uživatele, ale v podstatě celou společnost.<sup>25</sup> Svou výraznou a stále rostoucí oblibu získávají síťová média převážně díky svým charakteristickým vlastnostem. Například díky interaktivitě, která „označuje otevřenost textu aktivnímu zásahu ze strany publika“,<sup>26</sup> mohou uživatelé internetu nejen na

---

<sup>19</sup> V roce 1995 bylo evidováno již 44,4 miliónů uživatelů, převážně se vyskytujících v Severní Americe.

Zdroj: Internet - Our World in Data. *Our World in Data* [online]. Dostupné z:

<https://ourworldindata.org/internet>

<sup>20</sup> ČERMÁK, Miloš, OSVALDOVÁ, Barbora a Alice NĚMCOVÁ TEJKALOVÁ, ed. *Žurnalistika v informační společnosti - digitalizace a internetizace žurnalistiky: proměny a perspektivy žurnalistiky v epoše digitálních médií aneb nová média teoreticky i prakticky*. V Praze: Karolinum, 2009, s. 20. ISBN 978-80-246-1684-1.

<sup>21</sup> Tamtéž, s. 28.

<sup>22</sup> Tamtéž, s. 34.

<sup>23</sup> World Internet Users Statistics and 2019 World Population Stats. *Internet World Stats - Usage and Population Statistics* [online]. Copyright © 2019, Miniwatts Marketing Group. All rights reserved worldwide. [cit. 08.05.2019]. Dostupné z: <https://www.internetworldstats.com/stats.htm>

<sup>24</sup> Tamtéž.

<sup>25</sup> ČERMÁK, Miloš, OSVALDOVÁ, Barbora a Alice NĚMCOVÁ TEJKALOVÁ, ed. *Žurnalistika v informační společnosti - digitalizace a internetizace žurnalistiky: proměny a perspektivy žurnalistiky v epoše digitálních médií aneb nová média teoreticky i prakticky*. V Praze: Karolinum, 2009, s. 44. ISBN 978-80-246-1684-1.

<sup>26</sup> MACEK, Jakub. *Úvod do nových médií*. Ostrava: Ostravská univerzita v Ostravě, 2011, s. 28. ISBN 978-



jednotlivé obsahy reagovat, ale mohou je přímo vytvářet nebo se na jejich tvorbě účastnit. Nová média tak nabízejí relativně jednoduché a nenákladné možnosti pro publikování, které bylo dříve dostupné pouze „elitní“ skupině mediálních profesionálů.<sup>27</sup> Dále je na tomto typu komunikačních nástrojů oceňována velká míra konvergence, tedy procesu, „během něž se propojují a slučují různé – dříve oddělené technologické platformy a infrastruktury“.<sup>28</sup> Konkrétně to znamená, že technologické přístroje dnešní doby dokážou svým adresátům reprodukovat komunikaci prostřednictvím dříve separovaných medií, například textem, obrazem či videem zároveň. Mezi další rysy nových médií lze zařadit jejich rychlost, aktuálnost, značnou obsáhlost, širokou dostupnost či uživatelskou nenáročnost.

## 1.4 Zpravodajství

Výraz zpravodajství rozšiřuje pojem žurnalistika, který pod svým názvem skrývá specifickou činnost, jejíž podstatou je soustavně prováděný sběr, třídění, zpracování a distribuce aktuálních sdělení.<sup>29</sup> Cílem tohoto procesu je přenášení vybraných a zpracovaných informací o různých událostech směrem ke koncovým spotřebitelům hotových mediálních produktů, v tomto případě jednotlivých zpráv. Jako žurnalista neboli novinář je současnou společností obecně označován jedinec, který z toku všech informací vybírá ty podstatné, rozeznává, co je důležité, řadí tyto skutečnosti do odpovídajícího kontextu a v upravené podobě je pak překládá zřetelnou a dostupnou cestou svým příjemcům.<sup>30</sup>

Kromě role informační, plní zpravodajská média v rámci svého společenského postavení i jiné funkce. Svou produkcí totiž nepřináší svým příjemcům pouze prostou referenci o konkrétních událostech, ale způsobem konstruování zpráv, zasazením jejich významů do různých kontextů i volenými výrazovými prostředky přizpůsobují i celý proces vnímání obsahu sdělení na straně svých publik. Díky svému rozsahu a způsobu přenosu informací mají tyto média moc v rámci většinové společnosti rozšiřovat povědomost například jen o určitých tématech, zdůrazňovat důležité postavení jistých osob či obecně propagovat

---

80-7464-025-4.

<sup>27</sup> ČERMÁK, Miloš, OSVALDOVÁ, Barbora a Alice NĚMCOVÁ TEJKALOVÁ, ed. Žurnalistika v informační společnosti - digitalizace a internetizace žurnalistiky: proměny a perspektivy žurnalistiky v epoše digitálních médií aneb nová média teoreticky i prakticky. V Praze: Karolinum, 2009, s. 45. ISBN 978-80-246-1684-1.

<sup>28</sup> MACEK, Jakub. Úvod do nových médií. Ostrava: Ostravská univerzita v Ostravě, 2011, s. 31. ISBN 978-80-7464-025-4.

<sup>29</sup> REIFOVÁ, Irena. Slovník mediální komunikace. Praha: Portál, 2004, s. 332. ISBN 80-7178-926-7.

<sup>30</sup> JIRÁK, Jan a Barbara KÖPPLOVÁ. Média a společnost. Praha: Portál, 2003, s. 33. ISBN 80-7178-697-7.

specifické hodnoty, které může velká část obecnstva přijímat za dané a do velké míry přirozené. Dle Trampoty splňuje zpravodajství v rámci společnosti i svá poslání prostřednictvím kontinuity, korelace a utvářením společné identity, čímž se stávají v podstatě nenahraditelnou společenskou institucí.<sup>31</sup>

Jelikož jsou pomocí medií a s nimi souvisejícími technologiemi skutečnosti pouze interpretovány, ať už se jedná o prostý text nebo například videoreportáž, je potřeba myslet na fakt, že samotná zpráva i předcházející proces její výroby je vždy jen konstrukcí „určitého výkladu dané události“.<sup>32</sup> Díky rychlému vývoji a dostupnosti technologií se rozličné formy zpravodajství rozšiřují význačným tempem a jejich dosah v rámci společnosti může být víceméně neomezený. To také přináší svá úskalí, kdy jsou lidé čím dál více vystavováni doslova proudy nekončících informací, z nichž je značná část pochybného původu i znění a svým způsobem mohou být pro jedince i celé skupiny obyvatel často i škodlivá až nebezpečná. I přes sílící osvětu v oboru mediální gramotnosti a čím dál více přítomné upozorňování na mnohé dezinformační praktiky médií, se stále zpravodajství v mnoha formách a provedeních těší z nesmírné důvěry velké části svých adresátů. Tato skutečnost znovu poukazuje na výše zmíněné tvrzení o důležitém společenském postavení žurnalistiky.

## 1.5 Mediální obraz

Jak je již v práci zmíněno, média plní v rámci společnosti převážně zprostředkovatelskou roli, díky čemu také tzv. mediují<sup>33</sup> svým příjemcům veškerý jimi zpracovávaný obsah. Právě mediaci určitých událostí či jevů je dle mnohých odborníků nutné považovat jen za jistou formu předávání informací, které se tak v důsledku tohoto procesu stávají pouze určitou „verzí reality – tedy něčím, co má do sebe zabudovaný nějaký výklad a (...) hodnocení.“<sup>34</sup> McQuail upozorňuje, že „zprostředkování (mediace) může znamenat nejrůznější věci od neutrálního informování přes dohadování až po snahy o manipulaci a ovládnutí.“<sup>35</sup> Mediální organizace zapojené do veřejné komunikace pak zvoleným způsobem referování o jistých skutečnostech či osobách vytvářejí jejich mediální obraz.

---

<sup>31</sup> TRAMPOTA, Tomáš. Zpravodajství. Praha: Portál, 2006, s. 10. ISBN 80-7367-096-8.

<sup>32</sup> BURTON, Graeme a Jan JIRÁK. Úvod do studia médií. Brno: Barrister & Principal, 2001, s. 254. Studium. ISBN 80-85947-67-6.

<sup>33</sup> Tamtéž, s. 124.

<sup>34</sup> Tamtéž.

<sup>35</sup> MCQUAIL, Denis. Úvod do teorie masové komunikace. Vyd. 2. Praha: Portál, 1999, s. 89. ISBN 80-7178-714-0.

Koncept konstruování podob reality ze strany médií navazuje na teorii sociálního konstruktivismu, která je nejvýznamněji spjata s autory knihy *Sociální konstrukce reality* Peterem L. Bergerem a Thomasem Luckmannem. Její hlavní myšlenkou je, „že lidé produkují svůj sociální svět“, přičemž „se jedná o jejich vlastní konstrukt, a chovají se k němu jako k objektivní realitě.“<sup>36</sup> V tomto procesu plní média, převážně pak ta s dosahem k masovým publikům a zároveň těšící se z jisté míry jejich důvěry, významnou funkci. Ve studiu masové komunikace je způsob, jakým se média podílejí na formování významů, spojován s tzv. konstitutivním modelem komunikace, který „vychází z představy, že komunikace je zdroj utváření a rozvoje kultury a že se podílí na její konstituci.“<sup>37</sup> Jinak nazývaný kulturní model komunikace „vnímá komunikaci jako konstruování sdíleného prostoru významů, v němž se příslušníci dané kultury pohybují“, a která tak následně představuje „systém sdílených významů, představ, hodnot, soudů a přesvědčení.“<sup>38</sup>

K výše uvedeným pojmům se váže i výraz „reprezentace“, kterou lze definovat jako „opakované znázorňování jedince, sociální, etnické nebo národnostní skupiny v určité roli, kontextu nebo ve spojitosti s určitým tématem či typem události.“<sup>39</sup> Burton s Jirákem pak doplňují, že „se vztahuje jak k médiím (způsob předávání), tak k publiku (způsob přijetí).“<sup>40</sup> Reprezentaci jednotlivců i celých skupin lze rozdělit do tří úrovní – typy, stereotypy a archetypy. Pod pojmem typy jsou zahrnuty postavy označované jako „jedinečné lidské bytosti“<sup>41</sup>, které jsou však „charakteristické více tím, co reprezentují (tedy „typizují“),“<sup>42</sup> než svou jedinečností. V rámci zpravodajství může docházet k typizaci jak aktérů (politik, zločinec, arogantní podnikatel)<sup>43</sup>, tak i řady situací a jevů. Stereotyp lze chápat jako „zjednodušenou reprezentaci nějakého lidského projevu, rysu či postoje“<sup>44</sup>, přičemž „vzniká jako výsledek složitých sociálních vztahů, nikoli jako inklinace jednotlivce.“<sup>45</sup> Jeho podstatnou charakteristikou je dlouhodobě ustálená a obecně sdílená představa o jeho konkrétním uplatnění. Archetyp je pak typem reprezentace ještě hlouběji zakořeněným

<sup>36</sup> REIFOVÁ, Irena. Slovník mediální komunikace. Praha: Portál, 2004, s. 278. ISBN 80-7178-926-7.

<sup>37</sup> JIRÁK, Jan a Barbara KÖPPOVÁ. Masová média. 2., přepracované vydání. Praha: Portál, 2015, s. 28. ISBN 978-80-262-0743-6.

<sup>38</sup> JIRÁK, Jan a Barbara KÖPPOVÁ. Média a společnost. Praha: Portál, 2003, s. 50. ISBN 80-7178-697-7.

<sup>39</sup> TRAMPOTA, Tomáš. Zpravodajství. Praha: Portál, 2006, s. 102. ISBN 80-7367-096-8.

<sup>40</sup> BURTON, Graeme a Jan JIRÁK. Úvod do studia médií. Brno: Barrister & Principal, 2001, s. 187. Studium. ISBN 80-85947-67-6.

<sup>41</sup> Tamtéž, s. 188.

<sup>42</sup> Tamtéž.

<sup>43</sup> TRAMPOTA, Tomáš. Zpravodajství. Praha: Portál, 2006, s. 93. ISBN 80-7367-096-8.

<sup>44</sup> BURTON, Graeme a Jan JIRÁK. Úvod do studia médií. Brno: Barrister & Principal, 2001, s. 188. Studium. ISBN 80-85947-67-6.

<sup>45</sup> TRAMPOTA, Tomáš. Zpravodajství. Praha: Portál, 2006, s. 93. ISBN 80-7367-096-8.

v dané kultuře, který se týká „základních hodnot a principů společnosti, jako je přežití, život, smrt, dobro, zlo.“<sup>46</sup>

## 1.6 Nastolování agendy

Současná masová média v důsledku svého rozsahu participují na formování veřejného mínění, které Reifová definuje jako „shodu názorů členů veřejnosti“,<sup>47</sup> čímž se i podstatným dílem účastní na ovlivňování vývoje mnoha oblastí společenského života. Logicky se jejich činnost stává častým předmětem zkoumání, převážně pak s ohledem na účinky jejich produkce na příjemce. Jednou z teorií, která se k podobně zaměřeným výzkumům váže, je nastolování agendy (*agenda setting*). Ta vychází z myšlenky, že média svými sděleními působí na svá publika převážně tak, že je v rámci svého působení vystavují jen vybraným tématům a souborům informací, které jsou v důsledku své časté a výrazné mediace vnímány většinou společností za více důležité. Proces nastolování agendy je považován, na rozdíl od samotného šíření konkrétních informací, za typický příklad dlouhodobějšího vlivu a sním spojených účinků mediální produkce na její adresáty.<sup>48</sup>

Prvním, kdo se touto otázkou širěji zabýval, byl Walter Lippman. Ten ve své publikaci z dvacátých let minulého století *Public Opinion* tvrdí, že veřejné mínění podléhá „pseudoprostředí, které vytvářejí zpravodajská média.“<sup>49</sup> Tyto organizace, ale i jejich jednotliví zaměstnanci totiž při vytváření celistvých mediálních produktů vybírají a určují, jaké informace, v jaké podobě a v jakém množství budou prostřednictvím mediálních kanálů předkládány čtenářům, divákům a ve zkratce té části společnosti, která se vystavuje sdělením masových médií. Do praxe uvedli tuto teorii (a také ji pojmenovali) mediologové ze Severokarolínské univerzity v Chapel Hill, kteří v roce 1968 zkoumali proces mediální agendy v souvislosti s probíhající kampaní před nadcházejícími prezidentskými volbami. Za vzorek podléhající výzkumu si vybrali 100 jedinců, kteří v době studie nebyli rozhodnutí, koho mezi kandidáty Nixonem a Humphreyem volit. Celá studie pak potvrdila podstatu teorie nastolování agendy, a tedy „že témata, na něž je kladen důraz ve zprávách, bude postupem času vnímat jako důležitá také veřejnost“<sup>50</sup>, také díky tomu, že právě nerozhodní voliči bývají více odkázáni na informacích ze zpravodajství, „a tudíž budou více podléhat

---

<sup>46</sup> Tamtéž.

<sup>47</sup> REIFOVÁ, Irena. Slovník mediální komunikace. Praha: Portál, 2004, s. 144. ISBN 80-7178-926-7.

<sup>48</sup> TRAMPOTA, Tomáš. Zpravodajství. Praha: Portál, 2006, s. 112. ISBN 80-7367-096-8.

<sup>49</sup> MCCOMBS, Maxwell E. Agenda setting: nastolování agendy: masová média a veřejné mínění. Praha: Portál, 2009., s. 28 ISBN 978-80-7367-591-2.

<sup>50</sup> Tamtéž, s. 30.

*tematické agendě médií.*<sup>51</sup>

Aby se stala daná informace pro mediální organizaci hodnotnou a ta jí následně zpracovala a komunikovala mezi příjemce, je nutné, aby svými charakteristikami splňovala tzv. zpravodajské hodnoty. Jedná se o „*soubor kritérií, jimiž média poměřují zpravodajskou přijatelnost události.*“<sup>52</sup> Proto, aby byla událost považována za vhodnou pro další proces mediální komunikace, musí disponovat znaky, které rozhodují o zařazení zprávy do zpravodajství.<sup>53</sup> Jako první tyto vlastnosti pojmenoval Walter Lippman, který v kontextu médií vytvářeném pseudoprostředí využíval pojmu „*news value*“ a zahrnoval pod něj převážně jednoznačnost události, překvapení, prostorovou blízkost, osobní zaujetí a konflikt.<sup>54</sup> Později na Lippmanovo definici navazovali i jiní autoři. V 60. letech například norští analytici Galtung a Rugeová rozšířili počet faktorů rozhodujících o významnosti zpráv na 12.<sup>55</sup> Původní dělení obohatili například o kontinuitu, tedy návaznost události, její časové rozpětí – frekvenci, míru negativity či její vztah k elitním národům a osobnostem.<sup>56</sup>

V rámci procesu nastolování témat a prosazování jejich důležitosti v rámci společenského uspořádání plní média, převážně ta zpravodajská, významnou roli. Vedle jimi vytvářené agendy, lze však rozlišit i další její typy, které uvádějí američtí autoři a odborníci na komunikaci Everett Rogers a James W. Dearing. Ti kromě samotné mediální agendy popisují i agendu veřejnou a politickou. Zatímco veřejná agenda poukazuje na „*témata a vnímání jejich důležitosti v rámci široké veřejnosti*“<sup>57</sup>, politická agenda je často označována jako výsledný produkt působení obou dříve definovaných. Vzájemné ovlivňování těchto třech druhů agend je častým předmětem zkoumání, jehož podstatným úkolem je určit strukturu a hierarchii jejich recipročního vztahu. Podobné chování mezi jednotlivými médii označují odborníci jako intermediální agendu a poukazují na jejich „*sklon přebírat témata jiných médií.*“<sup>58</sup> V rámci analýzy sledují také, který subjekt má na ustavení obecné mediální agendy nejvýznamnější podíl.

---

<sup>51</sup> TRAMPOTA, Tomáš. Zpravodajství. Praha: Portál, 2006, s. 116. ISBN 80-7367-096-8.

<sup>52</sup> BURTON, Graeme a Jan JIRÁK. Úvod do studia médií. Brno: Barrister & Principal, 2001, s. 204. Studium. ISBN 80-85947-67-6.

<sup>53</sup> REIFOVÁ, Irena. Slovník mediální komunikace. Praha: Portál, 2004, s. 76. ISBN 80-7178-926-7.

<sup>54</sup> KUNCZIK, Michael. Základy masové komunikace. Přeložil Štěpánka KUDRNÁČOVÁ, přeložil Milan ŠMÍD. Praha: Karolinum, 1995, s. 119. ISBN 80-7184-134-X.

<sup>55</sup> Tamtéž, s. 120.

<sup>56</sup> Tamtéž.

<sup>57</sup> TRAMPOTA, Tomáš. Zpravodajství. Praha: Portál, 2006, s. 114. ISBN 80-7367-096-8.

<sup>58</sup> tamtéž

## 1.7 Framing a priming

Mediální studia rozlišují i druhý stupeň nastolování agendy médií, který původní teorii rozšiřuje o tvrzení, „že média veřejnosti nejen předkládají o čem přemýšlet, ale i jak o tom přemýšlet.“<sup>59</sup> Do této kategorie patří i teorie tzv. *framingu* (rámcování), která byla do sféry výzkumu médií z ostatních sociálních věd. Její hlavní podstatou je proces v průběhu tvorby zpravodajského sdělení, při kterém je konkrétní událost zasazena do jistého kontextu a příjemcům je prezentována se zvýrazněním jejích jednotlivých prvků a charakteristik. Rámcovat jinými slovy znamená, že při vytváření finální podoby zprávy, média prostřednictvím svých zaměstnanců „mohou některé vlastnosti zdůraznit a jiné potlačit či vynechají“<sup>60</sup>, čímž mohou poskytovat svým publikům různý význam jedné události a přizpůsobovat jeho vnímání strukturou, formou i nastavením mediálního sdělení. Pokud je řeč o zdůrazňování a vyzdvihování jen určitých segmentů skutečnosti v rámci jejího mediálního ztvárnění, je mezi odborníky tento děj často pojmenováván samostatným označením jako *priming* (vypíchnutí). Tato metoda na rozdíl od nastolování agendy prvního stupně „vede ke změně postoje příjemce k zobrazovanému tématu“<sup>61</sup>.

## 1.8 Gatekeeping

S postupem vývoje studia médií vzniklo několik dalších teorií, které studium nastolování tematické agendy zpravodajských médií rozšiřují a doplňují. Jako například teorie tzv. *gatekeepingu*, kterou lze do českého jazyka přeložit jako hlídání brány. Pojem se objevuje napříč společenskými obory, v oblasti komunikace označuje proces výběru konkrétních informací, kterým bude následně věnován prostor v konečné podobě mediálního produktu. McQuail jej popisuje jako „rozhodování, zdali připustit, aby konkrétní zpráva „prošla branou“ do zpravodajství“<sup>62</sup>. V oboru mediálních studií využil poprvé tento koncept v 50. letech minulého století americký autor David Manning White. Ten tzv. *gatekeepery* charakterizoval jako „jednotlivce, kteří zastávají v rámci masového média takové pozice, v nichž mohou rozhodovat o přijetí, popř. odmítnutí potenciální komunikační jednotky“<sup>63</sup>.

---

<sup>59</sup> ČERVENKA, Jan. *Agenda-setting: teoretické přístupy*. Praha: Sociologický ústav Akademie věd ČR, 2008, s. 29. ISBN 978-80-7330-151-4.

<sup>60</sup> TRAMPOTA, Tomáš. *Zpravodajství*. Praha: Portál, 2006, s. 122. ISBN 80-7367-096-8.

<sup>61</sup> TRAMPOTA, Tomáš. *Zpravodajství*. Praha: Portál, 2006, s. 124. ISBN 80-7367-096-8.

<sup>62</sup> MCQUAIL, Denis. *Úvod do teorie masové komunikace*. Vyd. 2. Praha: Portál, 1999, s. 241. ISBN 80-7178-714-0.

<sup>63</sup> KUNCZIK, Michael. *Základy masové komunikace*. Přeložil Štěpánka KUDRNÁČOVÁ, přeložil Milan

Proces výše popisovaného výběru dat může být na základě různorodých struktur a uspořádání jednotlivých mediálních institucí rozdílný. R.M. Brown však na konci 70. let definoval na základě historických poznatků 4 základní etapy *gatekeepingu*. První krok výběru informací z externího informačního spektra popisuje jako *extrakci*, následnou redukci vybraných dat dle jednotlivých kritérií jako *koncentraci*, na kterou navazuje tzv. *pročištění*, tedy provedení úprav dle požadovaného kontextu komunikace, a na závěr je již řeč o finální *formulaci*.<sup>64</sup> Gatekeeperů i jejich hierarchických postavení může být v rámci jedné mediální organizace hned několik, a kromě subjektivního postoje působí na průběh jejich rozhodování i spousta jiných faktorů. Americká profesorka Pamela Shoemakerová rozdělila tyto vlivy do několika úrovní, přičemž vedle osobnostního vlivu každého jedince spatřuje dopady na rozhodování i ze strany mediální organizace samotné, a to především prostřednictvím zavedených rutin či její organizační a technologické povahou. Značným způsobem na selekci informací dopadají i vlivy externí, tedy konkrétně úrovně extramediální a ideologická, které se vážou k aktuální ekonomické a politické situaci v oblastech, ve kterých médium působí.<sup>65</sup>

## 2 Katalánsko a katalánská krize 2017

V následujících kapitolách bude podrobněji rozebráno téma katalánské krize i samotná otázka katalánské nezávislosti. Cílem bude podrobněji seznámit čtenáře s celým průběhem řady události, které jsou spojené se specifickým obdobím druhé poloviny roku 2017 plným politických nejistot a společenských střetů. Předmětem této části je i seznámení s dějinami území současného Katalánska a kapitola zabývající se vybranými důvody separatistických tendencí řady Katalánců.

### 2.1 Katalánsko

Katalánsko (*Comunautat autonóma Catalonha*) je jedno z tzv. autonomních společenství Španělského království, které se nachází v severovýchodní části Pyrenejského poloostrova, přičemž se táhne od hranic s Francií a Andorou přes významnou část pobřeží Středozemního moře. Na rozloze lehce přesahující 32 tisíc kilometrů čtverečních (což představuje zhruba 40 % z území České republiky) zde v roce 2018 žilo přes 7,5 miliónů

---

ŠMÍD. Praha: Karolinum, 1995, s. 114. ISBN 80-7184-134-X.

<sup>64</sup> TRAMPOTA, Tomáš. Zpravodajství. Praha: Portál, 2006, s. 40. ISBN 80-7367-096-8.

<sup>65</sup> Tamtéž, s. 43.

obyvatel.<sup>66</sup> Hlavním městem společenství je Barcelona, která zosobňuje historické, kulturní i politické centrum Katalánska a zároveň patří mezi turisticky nejnavštěvovanější města na světě. Za rok 2018 se hodnotou dosahujících téměř 8,7 miliónů zařadila na 18. místo mezinárodního žebříčku a v rámci Španělska se o pár desítek tisíc umístila na druhém místě za ostrovní Palmou de Mallorca.<sup>67</sup> Turistický ruch patří k hnacím motorům katalánské ekonomiky, která se však může spolehnout i na význačný automobilový průmysl nebo oblasti moderního výzkumu, vývoje a inovací.<sup>68</sup> V Katalánsku má své pobočky nebo sídlo více než 6 400 zahraničních firem, díky čemuž byla celá oblast v roce 2018 vyhlášena za nejlepší region jižní Evropy pro zahraniční investice.<sup>69</sup>

## 2.2 Historie Katalánska

Oblast, na které se dnes Katalánsko nachází, byla lidmi obydlena již v průběhu starší doby kamenné, konkrétně tedy v období od 1 miliónů až 100 tisíc let před naším letopočtem, na což se odkazují i archeologické nálezy z okolí měst Girony, Vilajuigy či Torroelly.<sup>70</sup> Zhruba 600 let před n.l. založili na tomto území kolonii Řekové.<sup>71</sup> Druhá punská válka v období konce 2. století před n.l. mezi Římany a Kartáginci započala osídlování severovýchodního cípu Pyrenejského poloostrova právě Římskou říší, která se zde pokusila přerušit přechod Hannibalových vojsk.<sup>72</sup> Římané na území Katalánska, stejně jako většiny dnešního Španělska, které označovali jako Hispania<sup>73</sup>, dominovali až do 4. století a vedle vybudování významných cest zde založili i města jako Tarraco, Gerunda (Girona) či Barcino, dnes známé jako Barcelona. S krizí Římské říše a postupným slábnutím jejího vlivu na západní Evropu je spojené šíření křesťanství, které se na území Katalánska dostalo již počátkem 3. století.<sup>74</sup> Po Římanech ovládli značnou část poloostrova Vizigóti, jeden

---

<sup>66</sup> Idescat. Statistical Institute of Catalonia. *Idescat. Institut d'Estadística de Catalunya* [online]. Dostupné z: <https://www.idescat.cat/?lang=en>

<sup>67</sup> World's most popular cities for tourists 2018 named. *Traveller.com.au | Your Destination for Travel Inspiration* [online]. 2019 Fairfax Media [cit. 08.05.2019]. Dostupné z: <http://www.traveller.com.au/worlds-most-popular-cities-for-tourists-2018-named-h164d2>

<sup>68</sup> Catalonia - Internal Market, Industry, Entrepreneurship And Smes - European Commission. *European Commission | Choose your language | Choisir une langue | Wählen Sie eine Sprache* [online]. Dostupné z: <https://ec.europa.eu/growth/tools-databases/regional-innovation-monitor/base-profile/catalonia>

<sup>69</sup> Tamtéž.

<sup>70</sup> SOBREQÜÉS I CALLICÓ, Jaume. *History of Catalonia*. 4. Barcelona: Editorial Base, 2007, loc. 116. ISBN 978-84-171-8370-7.

<sup>71</sup> Tamtéž, loc. 136.

<sup>72</sup> UBIETO ARTETA, Antonio. *Dějiny Španělska*. Praha: Nakladatelství Lidové noviny, 1999, s. 31. ISBN 80-7106-117-4.

<sup>73</sup> SOBREQÜÉS I CALLICÓ, Jaume. *History of Catalonia*. 4. Barcelona: Editorial Base, 2007, loc. 108. ISBN 978-84-171-8370-7.

<sup>74</sup> Tamtéž, loc. 222.



z germánských kmenů, který dorazil až z oblasti Pobaltí. Vizigótská říše zde vládla až do 8. století, kdy však její politickou nestabilitu a řadu vlastních interních konfliktů začali využívat berberští muslimové, kteří v roce 711 dorazili na Iberský poloostrov. Tato událost je často označována jako počátek středověku v Evropě.<sup>75</sup>

Území Katalánska okupovali Maurové od roku 713<sup>76</sup>, ale jejich postup dále na sever zastavili na jihu soudobé Francie vojska rodu Karlovců, která v průběhu následujících desetiletí postupně dobývala muslimy ovládaná teritoria včetně těch na dnešní španělské půdě. Na přelomu tisíciletí byl již jejich zdejší vliv na ústupu a rok 988, kdy barcelonský hrabě Borrel II. odmítl vazby na karlovské panovníky, je označován jako jeden z historických počátků svobodného Katalánska<sup>77</sup>. V průběhu 11. a 12. století docházelo k postupnému sjednocování jednotlivých katalánských hrabství, které vyvrcholilo v roce 1137 sňatkem mezi barcelonským hrabětem Ramónem Berenguerem IV. a aragonskou královnou Petronilou, čímž „vznikl celek zvaný *Koruna aragonská*“<sup>78</sup>. Už v té době se začíná tato oblast, charakteristická jednotnými kulturními zvyky i jazykem, označovat jako Katalánsko (*Catalonia*).<sup>79</sup> V následujících dvou stoletích se vliv Aragonské říše rozšířil na rozsáhlá území kolem Středozemního moře od severní Afriky až po pobřeží Sýrie.

V patnáctém století zažívala katalánská samospráva první zvrat započatý sňatkem mezi Ferdinandem I. Aragonským a kastilskou královnou Isabel v roce 1469, která vzešel za účelem ochrany Katalánska před možnou invazí francouzských vojsk pod vedením Ludvíka XI.<sup>80</sup> Tato událost i následující objevení nového kontinentu postupně posilovalo mezinárodní postavení převážně Kastilského království v čele s hlavním městem Madridem, kam se také více soustřeďovala mocenská elita a Katalánská autonomie tímto značně oslabovala.<sup>81</sup> V 16. a 17. století vládli katalánskému území habsburští panovníci, jejichž dynastií započal vnuk Isabely a Ferdinanda Karel I. a v roce 1700 ji zakončil svou vládou

---

<sup>75</sup> UBIETO ARTETA, Antonio. Dějiny Španělska. Praha: Nakladatelství Lidové noviny, 1999, s. 70. ISBN 80-7106-117-4.

<sup>76</sup> SOBREQÜÉS I CALLICÓ, Jaume. History of Catalonia. 4. Barcelona: Editorial Base, 2007, loc. 277. ISBN 978-84-171-8370-7.

<sup>77</sup> Tamtéž, loc. 300.

<sup>78</sup> UBIETO ARTETA, Antonio. Dějiny Španělska. Praha: Nakladatelství Lidové noviny, 1999, s. 88. ISBN 80-7106-117-4.

<sup>79</sup> SOBREQÜÉS I CALLICÓ, Jaume. History of Catalonia. 4. Barcelona: Editorial Base, 2007, loc. 300. ISBN 978-84-171-8370-7.

<sup>80</sup> UBIETO ARTETA, Antonio. Dějiny Španělska. Praha: Nakladatelství Lidové noviny, 1999, s. 339. ISBN 80-7106-117-4.

<sup>81</sup> SOBREQÜÉS I CALLICÓ, Jaume. History of Catalonia. 4. Barcelona: Editorial Base, 2007, loc. 470. ISBN 978-84-171-8370-7.

Karel II.<sup>82</sup> V tomto období již docházelo k prvním mocenským konfliktům mezi Katalánském a Kastilií, které byly vyvolány jistými centralistickými tendencemi, ale i například cenzurou katalánštiny v textové podobě.<sup>83</sup> V roce 1640 vypuklo v Katalánsku povstání, „*keré se vyznačovalo současně rysy občanských válek, mezinárodních konfliktů a sociálních revolucí*“.<sup>84</sup>

Na počátku 18. století v oblasti Katalánska probíhala mezinárodní válka o španělské dědictví.<sup>85</sup> Ta vyvrcholila obléháním Barcelony od července 1713 do 11. září 1714, kdy došlo ke kapitulaci katalánských vojsk.<sup>86</sup> Tento den je dodnes významným národním svátkem Katalánců, který i přes porážku a ztrátu svých národních nároků výrazně oslavují. V následujícím průběhu tohoto století docházelo vůči Katalánsku k výrazným represím ze strany kastilské centrální vlády, jejichž cílem bylo zlikvidovat nežádoucí rozdíly včetně kulturních zvyků i samotné katalánštiny.<sup>87</sup> Postupné potlačování katalánské národní uvědomělosti docházelo prostřednictvím mnoha legislativních zásahů i postupnou centralizací vlády z Madridu.

19. století je obecně spojováno s rozsáhlou vlnou národní emancipace napříč evropským kontinentem i zámořskými koloniemi, která se v podobném duchu nevyhnula ani Katalánsku. Šířící se nacionalistická nálada místních obyvatel vycházela i z rostoucího významu celého regionu, který se na konci století stal „*nejrozvinutějším technicko-komerčním komplexem Španělska*“.<sup>88</sup> Touha Katalánců po větší míře autonomie se poté promítla i do oblasti politické či kulturní, v rámci které probíhala etapa tzv. *renaixença* neboli obrození.<sup>89</sup>

V roce 1931 po vítězství republikánů v komunálních volbách se král Alfonso XIII. vzdal své královské moci a opustil Španělsko, které se 14. dubna stalo republikou.<sup>90</sup> Katalánsko se následně transformovalo do samosprávné oblasti, jejíž vztah s centrálním

---

<sup>82</sup> SOBREQÜÉS I CALLICÓ, Jaume. History of Catalonia. 4. Barcelona: Editorial Base, 2007, loc. 483. ISBN 978-84-171-8370-7.

<sup>83</sup> Tamtéž, loc. 505.

<sup>84</sup> UBIETO ARTETA, Antonio. Dějiny Španělska. Praha: Nakladatelství Lidové noviny, 1999, s. 473. ISBN 80-7106-117-4.

<sup>85</sup> Tamtéž, s. 474.

<sup>86</sup> SOBREQÜÉS I CALLICÓ, Jaume. History of Catalonia. 4. Barcelona: Editorial Base, 2007, loc. 658. ISBN 978-84-171-8370-7.

<sup>87</sup> Tamtéž, loc. 706.

<sup>88</sup> UBIETO ARTETA, Antonio. Dějiny Španělska. Praha: Nakladatelství Lidové noviny, 1999, s. 846. ISBN 80-7106-117-4.

<sup>89</sup> Tamtéž, s. 882.

<sup>90</sup> Tamtéž, s. 1058.

Španělskem definoval nově vzniklý autonomní statut.<sup>91</sup> Již na konci 30. let zažila mladá republika občanskou válku, kterou 1. dubna 1939 ukončilo vítězství fašistů v čele s generálem Francem, čímž pro Španělsko započala téměř čtyřicetiletá éra diktátorského režimu. V té době bylo Katalánsko vystaveno další vlně represí, které se projevovaly od zákazu veřejného užívání jazyka, zavírání škol a zatýkání univerzitních profesorů až po popravy politických oponentů.<sup>92</sup> I přesto nadále zažíval místní region další pozitivní ekonomický vývoj, který zapříčinil i značnou migrační vlnu, díky čemuž mezi lety 1960 a 1970 narostl místní počet obyvatel o více než 1,2 miliónu lidí.<sup>93</sup>

Po smrti diktátora Franca v roce 1975 se do čela státu vrátil monarcha – následovník trůnu Juan Carlos I., kterého před svou smrtí Franco jmenoval za svého nástupce.<sup>94</sup> V roce 1978, tři roky po zániku režimu generála Franca, vešla v platnost ústava, která stanovila Španělsko za konstituční monarchii s dědičnou hlavou státu a demokraticky voleným předsedou vlády.<sup>95</sup> Katalánsko se stalo jednou ze sedmnácti autonomních oblastí, jejichž rozsah samosprávy a s ní spojených kompetencí stanovuje nový autonomní statut, schválený veřejným hlasováním.

### 2.3 Průběh katalánské krize v roce 2017

Spojení „*katalánská krize*“ je v soudobém kontextu obecně užíváno pro pojmenování souboru politických a společenských událostí, které doprovázely jeden z řady historických pokusů Katalánska a jeho obyvatel o dosažení menší či větší míry nezávislosti na Španělsku. Jedná se převážně o období navazující na konání protiústavního referenda z 1. října 2017.

Samotnému plánování a vyhlášení referenda o nezávislosti předcházela v tomto ohledu klíčová událost již v roce 2015, kdy se na území Katalánska konaly regionální volby do místního parlamentu. Ve volbách zvítězilo politické hnutí *Junts pel Sí* (společně pro ano) se ziskem značné většiny hlasů<sup>96</sup>, díky čemuž získalo v katalánském parlamentu 62

---

<sup>91</sup> SOBREQÜÉS I CALLICÓ, Jaume. *History of Catalonia*. 4. Barcelona: Editorial Base, 2007, loc. 854. ISBN 978-84-171-8370-7.

<sup>92</sup> Tamtéž, loc. 1078.

<sup>93</sup> Tamtéž.

<sup>94</sup> UBIETO ARTETA, Antonio. *Dějiny Španělska*. Praha: Nakladatelství Lidové noviny, 1999, s. 1256. ISBN 80-7106-117-4.

<sup>95</sup> HARRIS, Simon. *Catalonia Is Not Spain: A Historical Perspective*. 1. 4Cats Books, 2014, s. 241. ISBN 978-1502512307.

<sup>96</sup> Parliament of Catalonia. *Votes. By candidacies. Idescat. Statistical institute of Catalonia* [online]. 2018 [cit. 2019-03-17]. Dostupné z: <https://www.idescat.cat/pub/?id=aec&n=912&lang=en>

z celkového počtu 135 křesel<sup>97</sup>. Nová katalánská vláda, jejíž jádro tvořili z velké části členové proseparatistických stran, směřovala své úsilí ke konání referenda o nezávislosti, které vyhlásil na 1. října její tehdejší předseda Carles Puigdemont. Ten toto lidové hlasování definoval dotazem směřovaným občanům „*Přejete si, aby Katalánsko bylo nezávislým státem jako republika?*“.<sup>98</sup> Své snažení dovršili političtí představitelé Katalánska dne 6. září, kdy místním parlamentem prošel zákon o právu katalánského lidu na referendum o sebeurčení.<sup>99</sup> Centrální španělská vláda vedená premiérem Marianem Rajoyem se k této záležitosti, podobně jako již několikrát v historii, stavěla zamítavým postojem a jakékoliv snahy o získání nezávislosti označovala za protiústavní. Ústavní soud pozastavil zákon o referendu, vláda z Madridu jeho případné konání označila za nelegální a svým činěním narušovala jeho proces. Do regionálních úřadů podnikala španělská policie razie, při kterých zatýkala politické činitele účastníci se příprav referenda, čímž podle Carlese Puigdemonta španělská strana napadla katalánskou samosprávu, porušila ústavu a uplatnila tak stav nouze.<sup>100</sup>

I přes značný politický či legislativní nesoulad a řadu překážek se katalánské úřady naplno věnovaly uspořádání referenda. Španělská strana v den hlasování zareagovala nasazením policejních jednotek, které měly za úkol zabránit jeho průběhu a znemožnit občanům vstup do volebních místností. Výsledkem dění se stal násilný střet, který si vyžádal přes 8 stovek zraněných.<sup>101</sup> Přes tyto skutečnosti se podařilo odvolit zhruba 2,26 miliónům voličů, kteří se z více než 90 % vyjádřili pro katalánskou samostatnost.<sup>102</sup>

---

<sup>97</sup> Parliament of Catalonia. Seats. By candidacies. Provinces. *Idescat. Statistical institute of Catalonia* [online]. 2018 [cit. 2019-03-17]. Dostupné z: <https://www.idescat.cat/pub/?id=aec&n=914&lang=en>.

<sup>98</sup> Katalánský premiér přes odpor Španělska naplánoval referendum o nezávislosti. ČT24 — *Nejdůvěryhodnější zpravodajský web v ČR — Česká televize* [online]. 2017 [cit. 2019-03-17]. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/svet/2146896-katalansky-premier-pres-odpor-spanelska-naplanoval-referendum-o-nezavislosti>.

<sup>99</sup> PRUNA, Gerard, Maiol ROGER a Aleix MOLDES. Parlament aprova la llei del referèndum després de 12 hores de debat crispat. *Ara.cat: El diari líder en català amb l'última hora i totes les notícies* [online]. 2017 [cit. 2019-03-17]. Dostupné z: [https://www.ara.cat/politica/DIRECTE-Parlament-repren-sencamina-referendum\\_0\\_1864613714.html](https://www.ara.cat/politica/DIRECTE-Parlament-repren-sencamina-referendum_0_1864613714.html).

<sup>100</sup> JONES, Sam a Stephen BURGÉN. Spain crisis: 'stop this radicalism and disobedience,' PM tells Catalan leaders. *News, sport and opinion from the Guardian's global edition | The Guardian* [online]. 2017 [cit. 2019-03-17]. Dostupné z: <https://www.theguardian.com/world/2017/sep/20/spain-guardia-civil-raid-catalan-government-hq-referendum-row>.

<sup>101</sup> JONES, Sam a Stephen BURGÉN. Catalan referendum: preliminary results show 90% in favour of independence. *News, sport and opinion from the Guardian's global edition | The Guardian* [online]. 2017 [cit. 2019-03-17]. Dostupné z: <https://www.theguardian.com/world/2017/oct/01/dozens-injured-as-riot-police-storm-catalan-ref-polling-stations>.

<sup>102</sup> Preliminary results of the Catalan self-determination referendum on October 1st, 2017. *Statista - The Statistics Portal for Market Data, Market Research and Market Studies* [online]. 2017 [cit. 2019-03-17]. Dostupné z: <https://www.statista.com/statistics/755833/catalan-self-determination-referendum-results/>.

Následující dny a týdny se nesly ve znamení očekávání, kdy a zda katalánská vláda vyhlásí na základě výsledku svou nezávislost, přičemž je doprovázely četné reakce a prohlášení z obou táborů konfliktu i od třetích stran. Španělský král Felipe IV. vinil separatistickou vládu z pokusu o narušení jednoty a národní svrchovanosti celé země či nezákonného a nelojálního chování.<sup>103</sup> Katalánský lid ve stejný den svolal generální stávkou a tisíce lidí demonstrovali proti násilí použitého španělskou policií<sup>104</sup>, které se stalo také předmětem kritiky mnohých představitelů evropských i jiných světových zemí<sup>105</sup>. Svůj názor v ulicích vyjádřili i ti Katalánci, kteří nejsou možnosti separace od Španělského království nakloněni. Jejich demonstrace v Barceloně se dle organizátorů akce zúčastnilo až 930 tisíc lidí, barcelonská policie ve svých prohlášeních uváděla zhruba třetinovou hodnotu.<sup>106</sup>

Celý průběh měsíce října 2017 i následujících týdnů byl v Katalánsku spojen se silným společenským napětím, které se často proměňovalo do rozsáhlých protestních akcí. Tomuto stavu přispívala nejen zdržující taktika katalánského parlamentu, jenž rozhodnutí o vyhlášení nezávislosti odkládal, ale také pokračující zásahy centrální vlády, která například nechala zatknout přední lídry Katalánského národního shromáždění Jordiho Sáncheze a Jordiho Cuixarta.<sup>107</sup>

S rostoucím tlakem veřejnosti i centrálních vládních orgánů došlo 27. října 2017 k dlouho očekávanému a kontroverznímu hlasování katalánského parlamentu o vyhlášení samostatné Katalánské republiky. Z celkového počtu 135 poslanců se hlasování zúčastnilo 82, přičemž jen 10 z nich se vyjádřilo proti osamostatnění.<sup>108</sup> Zástupci socialistické strany,

---

<sup>103</sup> JONES, Sam. King Felipe: Catalonia's authorities have 'scorned' all Spaniards with referendum. *News, sport and opinion from the Guardian's global edition | The Guardian* [online]. 2017 [cit. 2019-03-17]. Dostupné z: <https://www.theguardian.com/world/2017/oct/03/king-felipe-catalan-authorities-have-scorned-all-spaniards-with-referendum>.

<sup>104</sup> BURGÉN, Stephen. Thousands protest and strike over Catalonia referendum violence. *News, sport and opinion from the Guardian's global edition | The Guardian* [online]. 2017 [cit. 2019-03-17]. Dostupné z: <https://www.theguardian.com/world/2017/oct/03/catalonia-holds-general-strike-protest-referendum-violence>

<sup>105</sup> Násilí nemůže být odpověď, vzkazují zahraniční politici španělské vládě – *Novinky.cz* . *Novinky.cz – nejčtenější zprávy na českém internetu* [online]. 2003 [cit. 08.05.2019]. Dostupné z: <https://www.novinky.cz/zahranicni/evropa/450634-nasili-nemuze-byt-odpoved-vzkazuji-zahranici-politici-spanelske-vlade.html>

<sup>106</sup> JONES, Sam a Stephen BURGÉN. Catalonia: hundreds of thousands join anti-independence rally in Barcelona. *News, sport and opinion from the Guardian's global edition | The Guardian* [online]. 2017 [cit. 2019-03-17]. Dostupné z: <https://www.theguardian.com/world/2017/oct/08/catalonia-spain-prime-minister-refuses-rule-out-suspending-autonomy>

<sup>107</sup> Katalánsky *Assemblea Nacional Catalana*

<sup>108</sup> REUTERS EDITORIAL. Catalan parliament declares independence from Spain. *Business & Financial News, U.S & International Breaking News | Reuters* [online]. 2017 [cit. 2019-03-17]. Dostupné z: <https://www.reuters.com/article/us-spain-politics-catalonia-independence/catalan-parliament-declares-independence-from-spain-idUSKBN1CW1WO>.

lidové strany a občanské strany se z důvodu nesouhlasu s legitimitou celého procesu hlasování nezúčastnili. Hned následující den centrální vláda Španělska reagovala odvoláním předsedy katalánské vlády i jeho kabinetu, sama se prostřednictvím místopředsedkyně Sorayi Sáenzové de Santamaríové ujala dočasné správy nad katalánským regionem a na 21. prosince naplánovala předčasné volby do katalánského parlamentu. Na konci měsíce nejprve generální prokurátor podal na vybrané členy bývalého Puigdemontova kabinetu žalobu za revoltu, pobuřování a zneužití veřejných prostředků<sup>109</sup> a poté Ústavní soud Španělského království dočasně pozastavil deklaraci odvolaného parlamentu o nezávislosti regionu<sup>110</sup>. V té době již několik jeho představitelů v čele s bývalým předsedou Carlesem Puigdemontem odcestovali do Belgie, kde podle slov svého lídra hledali „bezpečí a svobodu“, kterou jim španělská strana upírala.<sup>111</sup> Soudní proces se zbytkem obviněných, kteří neopustili zemi, započal 2. listopadu. V prosinci 2017 se v Katalánsku konaly předčasné parlamentní volby, které však i přes očekávání centrální vlády Španělska ovládly znovu proseparatistické strany, jež si následně rozdělily 70 z celkového počtu 135 parlamentních křesel.<sup>112</sup>

## 2.4 Vybrané důvody katalánského separatismu

Následující kapitola se bude věnovat vybraným důvodům emancipační nálady řady Katalánců, která místní region vede k opakovaným pokusům od nastolení větší autonomie až po vyhlášení vlastní nezávislosti na svrchovaném Španělsku.

### Ekonomické důvody

Asi nejčastěji zaznívajícími příčinami náklonosti katalánského lidu k osamostatnění jsou důvody spadající do oblasti ekonomiky. Katalánsko začalo již v 19. století získávat

---

<sup>109</sup> JONES, Sam. Catalan leaders facing rebellion charges flee to Belgium. *News, sport and opinion from the Guardian's global edition | The Guardian* [online]. 2017 [cit. 2019-03-17]. Dostupné z: <https://www.theguardian.com/world/2017/oct/30/spanish-prosecutor-calls-for-rebellion-charges-against-catalan-leaders>

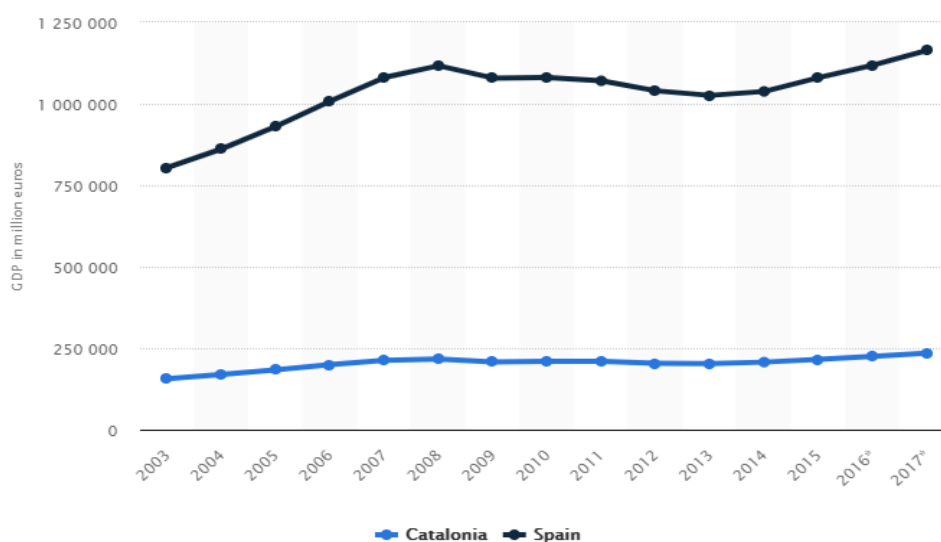
<sup>110</sup> CORTIZO, Gonzalo. El Constitucional suspende la declaración de independencia de Catalunya. *Eldiario.es - Periodismo a pesar de todo* [online]. 2017 [cit. 2019-03-17]. Dostupné z: [https://www.eldiario.es/politica/Constitucional-suspende-declaracion-independencia-Catalunya\\_0\\_703080059.html](https://www.eldiario.es/politica/Constitucional-suspende-declaracion-independencia-Catalunya_0_703080059.html)

<sup>111</sup> JONES, Sam a Jennifer RANKIN. Catalonia crisis: deposed leader Puigdemont says he'll respect elections. *News, sport and opinion from the Guardian's global edition | The Guardian* [online]. 2017 [cit. 2019-03-17]. Dostupné z: <https://www.theguardian.com/world/2017/oct/31/catalonia-ex-president-puigdemont-belgium-asylum-independence>

<sup>112</sup> CLARKE, Seán. Catalonia election: full results. *News, sport and opinion from the Guardian's global edition | The Guardian* [online]. 2017 [cit. 2019-03-17]. Dostupné z: <https://www.theguardian.com/world/ng-interactive/2017/dec/21/catalonia-election-full-results>

pozici ekonomicky nejvýkonnějšího regionu celého španělského království, kdy se dle historika Josepa M. Muñoze stalo doslova „továrnou Španělska“.<sup>113</sup> Na počátku 20. století již podle jeho slov dosáhl region na pozici ekonomického lídra celé země a z pohledu čísel si obdobným způsobem vede dodnes. S 16 % celé populace dokáže tento region vyprodukovat 20 % celkového hrubého domácího produktu celé země a držet 26% podíl na jejím exportu. Níže přiložený graf č. 1 ukazuje vývoj vztahu HDP samotné autonomní oblasti a celého Španělska od roku 2001 do roku katalánské krize 2017, přičemž je zřejmé, že v tomto období výkon Katalánska opravdu odpovídal zhruba pětině celkového hrubého produktu země.

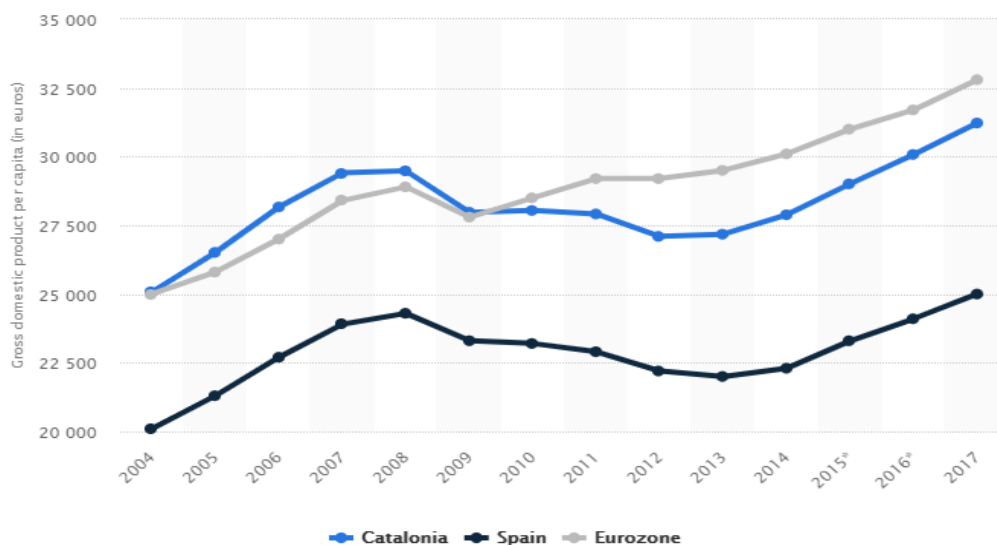
Na dalším přiloženém grafu č. 2 pak dochází ke srovnání HDP na 1 obyvatele v žijícího v Katalánsku, Španělsku a eurozóně. Z něho je patrné, že se Katalánsko z tohoto pohledu daleko více přibližuje průměru všech států využívající měnu euro než celistvé Španělské království, které v této komparaci značně zaostává.



Graf č. 1: Vývoj celkového HDP Katalánska a celého Španělského království.<sup>114</sup>

<sup>113</sup> CASTRO, Liz et al. *What's up with Catalonia?: The causes which impel them to the separation*. Catalonia Press, 2013, s. 79. ISBN 978-1611500325.

<sup>114</sup> GDP in Catalonia and Spain 2003-2017 | Statistic. *Statista - The Statistics Portal for Market Data, Market Research and Market Studies* [online]. 2019 [cit. 10.05.2019]. Dostupné z: <https://www.statista.com/statistics/327063/gross-domestic-product-in-catalonia-and-spain/>



Graf č. 2: Srovnání hodnoty HDP na 1 obyvatele mezi Katalánskem, Španělskem a eurozónou.<sup>115</sup>

Mezi dalšími ekonomickými faktory, které jsou řadou katalánských představitelů v kontextu boje za nezávislost zmiňovány, se objevuje fiskální neboli rozpočtová politika, která strukturuje výběr a následné využití daní (příjmů) v rámci jednotlivých autonomních oblastí. Tomuto tématu se široce věnuje například profesorka ekonomie z barcelonské univerzity Elisenda Paluzie, která v rámci souboru textů *What's up with Catalonia?* poukazuje na nevyváženost mezi odvody a příjmy ve vztahu Katalánska s centrálním Španělskem. Zmiňuje se například o tom, že z každého eura, které opustí Katalánsko ve prospěch centrální kasy, se zpátky do tohoto regionu vrátí v podobě investic 52 centů, přičemž v letech finanční krize započaté rokem 2009 byl tento rozdíl ještě výraznější.<sup>116</sup> Podle další profesorky ekonomie Núrii Boschové, která se ve stejné publikaci zabývala podobou místního rozpočtu v případě 100% využitelnosti zdrojů, přichází takto Katalánsko o příjem zhruba 35 miliard eur ročně<sup>117</sup>, což představuje zhruba 15 % hodnoty místního HDP.

## Jazyk a kultura

Za další skupinu vybraných příčin, mimo jiné i událostí spojených s katalánskou krizí

<sup>115</sup> GDP per capita: Catalonia, Spain, Eurozone 2004-2017 | Statistic. Statista - The Statistics Portal for Market Data, Market Research and Market Studies [online]. [cit. 10.05.2019]. Dostupné z: <https://www.statista.com/statistics/327120/gdp-per-capita-in-catalonia-spain-and-eurozone/>

<sup>116</sup> CASTRO, Liz et al. *What's up with Catalonia?: The causes which impel them to the separation*. Catalonia Press, 2013, s. 25. ISBN 978-1611500325.

<sup>117</sup> Tamtéž, s. 191.



v roce 2017, byly vybrány důvody kulturní. Ty mohou spočívat v několika jednotlivých aspektech, přičemž jedním z nejvýraznějších z nich je samotný jazyk převážně části místního obyvatelstva, tedy katalánština. Té podle profesora lingvistiky F. Xaviera Vily rozumí 94,6 % místních residentů starších 14 let a 78,3 % z nich se jejím prostřednictvím plnohodnotně domluví.<sup>118</sup> Novinář Ignasi Aragay hovoří o katalánštině jako o jazyku s tisíciletou historií a potenciálním počtem 9 miliónů jeho uživatelů napříč celým Katalánskem, Baleárskými ostrovy i Valencijským společenstvím.<sup>119</sup> Svůj vrchol zažívala ve 14. a 15. století, kdy byla oficiálním jazykem Aragonského království a významně prosákla i do literárních a vědních oborů.<sup>120</sup> V průběhu následujících staletí se vlivem vývoje dějin a zahrnutím Katalánska pod španělskou korunu se katalánský jazyk vyskytoval pod tlakem častých perzekucí, které započaly porážkou ve válce o španělské dědictví počátkem 18. století a pokračovaly až do století minulého, kdy se výrazně proti Katalánštině stavěl režim diktátora Franca.<sup>121</sup> I přes tyto mnohaleté snahy o potlačení jednoho z tradičních prvků každého národa se 20. století stalo pro katalánskou literaturu „zlatým“ obdobím, převážně pak v oblasti poezie a prozaického žánru novel.<sup>122</sup> Podle Josepa Marii Ganyeta, profesora studií nových médií na univerzitě Pompeu Fabra, dochází k určitým projevům represí i v posledních letech, kdy je různými způsoby potlačována výuka Katalánštiny na školách či její používání na veřejných prostorech, což ze strany centrální vlády vede dle jeho slov k systémové „hispanizaci“.<sup>123</sup>

Katalánsko se od ostatních oblastí Španělska odlišuje i z hlediska kulturních zvyků, ať už například v podobě vlastních významných dní nebo ve specifickém přístupu ke slavení národních či náboženských svátků, jakými jsou třeba Vánoce. Výrazný nesoulad lze spatřit i v místním postoji ke známé španělské tradici se staletou historií – býčím zápasům. Ty v roce 2010 postavili katalánští poslanci mimo zákon, čímž se Katalánsko stalo první autonomní oblastí na Pyrenejském poloostrově, která se tímto způsobem proti národní tradici vyslovila.<sup>124</sup> V roce 2016 španělský ústavní soud prohlásil tento zákon za neplatný s odůvodněním, že tato pravomoc nespadá do kompetencí katalánské ani žádné jiné

---

<sup>118</sup> Tamtéž, s. 31.

<sup>119</sup> Tamtéž, s. 123.

<sup>120</sup> Tamtéž, s. 33.

<sup>121</sup> Tamtéž.

<sup>122</sup> CASTRO, Liz et al. *What's up with Catalonia?: The causes which impel them to the separation*. Catalonia Press, 2013, s. 123. ISBN 978-1611500325.

<sup>123</sup> Tamtéž, 72.

<sup>124</sup> Catalonia bans bullfighting. *News, sport and opinion from the Guardian's global edition | The Guardian* [online]. 2010 [cit. 2019-03-17]. Dostupné z: <https://www.theguardian.com/world/2010/jul/28/catalonia-vote-on-bullfighting-r>

samosprávy.<sup>125</sup>

### **Autonomní statut**

Společně s novou ústavou vznikl ve Španělsku roce 1978 systém 17 autonomních oblastí ustanovených na základě společných historických, kulturních či ekonomických charakteristik.<sup>126</sup> V tom samém roce prošel veřejným referendem návrh podoby autonomního statutu, který formuloval postavení Katalánska v rámci Španělského království a definoval jednotlivá práva a povinnosti.<sup>127</sup> Postupem vývoje ekonomického významu regionu, ale i politických a společenských změn rostly ze strany katalánských představitelů požadavky na větší míru samosprávy, které vyústily v reformu autonomního statutu v roce 2006, deklarující vedle větší autonomní svobody v různých oblastech i katalánský lid za národ.<sup>128</sup> 28. června 2010 prohlásil španělský ústavní soud celkem 14 článků nové podoby statutu za protiústavní a zrušil jejich platnost, což v následujících dnech vedlo katalánský lid ke generální stávce a miliónové účasti na protestu proti soudnímu rozhodnutí.<sup>129</sup>

## **3. Zkoumané zpravodajské portály**

V následující kapitole budou stručně představeny jednotlivé zpravodajské portály, jejichž obsah bude podléhat následující analýze.

### **3.1 iDNES.cz**

Zpravodajský portál *iDNES.cz* je úzce spjat s tištěným deníkem *Mladá fronta Dnes*, který v novodobé formě vychází od počátku devadesátých let a v ohledu čtenosti se v tuzemsku dle dat zveřejněných Unií vydavatelů České republiky dlouhodobě řadí na druhé místo<sup>130</sup>. Kořeny tohoto média však spadají až do 40. let minulého století, kdy začal deník vycházet jako *Mladá fronta*. Stejně jako jeho internetová verze patří toto periodikum do vlastnické struktury mediální skupiny MAFRA.

---

<sup>125</sup> LORCA, Antonio. Spain's Constitutional Court overturns Catalan ban on bullfighting | In English | EL PAÍS. *EL PAÍS: el periódico global* [online]. 2016 [cit. 10.05.2019]. Dostupné z: [https://elpais.com/elpais/2016/10/20/inenglish/1476967102\\_448261.html](https://elpais.com/elpais/2016/10/20/inenglish/1476967102_448261.html)

<sup>126</sup> HARRIS, Simon. *Catalonia Is Not Spain: A Historical Perspective*. 1. 4Cats Books, 2014, s. 240. ISBN 978-1502512307.

<sup>127</sup> CASTRO, Liz et al. *What's up with Catalonia?: The causes which impel them to the separation*. Catalonia Press, 2013, s. 106. ISBN 978-1611500325.

<sup>128</sup> Tamtéž, s. 109.

<sup>129</sup> Tamtéž.

<sup>130</sup> Unie vydavatelů ČR - VÝZKUM ČTENOSTI TISKU - MEDIA PROJEKT. Unie vydavatelů ČR [online]. 2013 [cit. 10.05.2019]. Dostupné z: [http://www.unievychavatelu.cz/cs/unie\\_vychavatelu/medialni\\_data/vyzkum\\_ctenosti](http://www.unievychavatelu.cz/cs/unie_vychavatelu/medialni_data/vyzkum_ctenosti)

Elektronická podoba deníku se začala na internetu objevovat již v roce 1995 prostřednictvím služeb externích provozovatelů a samotný portál iDNES.cz započal svou činnost v lednu 1998. V té době nabízel svým čtenářům převzaté články od kolegů z tištěné Mladé fronty i vlastní obsah tvořený nově vzniklým redakčním týmem, který mohl využívat prvky nově se prosazující technologie internetu a nových možností přenosu sdělení. Již v počátku fungování portálu nebyly výjimkou audiovizuální přenosy či první online rozhovory s osobnostmi, do kterých se prostřednictvím dotazů mohli zapojit i samotní uživatelé.<sup>131</sup>

Postupem času s rostoucí vlivem internetu na celou společnost se stránky iDNES.cz, podobně jako spousta jiných zpravodajských portálů, proměnily v multimediální platformu s různorodou paletou obsahů a značným důrazem na jejich frekventovanou aktualizaci. Nadále zde převládá zpravodajství ve formě článků rozdělených do jednotlivých tematických sekcí, čím dál více je však doprovázeno audiovizuálními prvky, jakými jsou fotografie či video, a také aplikací hlubší interaktivity čtenáře, které je zprostředkováno rozsáhlými diskuzemi či otevřeným redakčním systémem ve formě blogů. Vedle zpravodajského obsahu nabízí *iDNES.cz* i online rozhraní pro vyhledávání dopravních spojů a jízdních řádů či platformu věnované prodeji nemovitostí.

Webové stránky [www.idnes.cz](http://www.idnes.cz) včetně všech svých podstránek a subkategorií patří dlouhodobě mezi nejnavštěvovanější internetové webovky v ČR. Za rok 2018 obsadily s průměrným počtem 5 836 715 reálných uživatelů za měsíc 2. místo v žebříčku nejnavštěvovanějších webových domén za portálem Seznam.cz.<sup>132</sup>

### 3.2 iROZHLAS.cz

*iRozhlas.cz* je zpravodajský portál Českého rozhlasu, který jej provozuje od roku 2017. Český rozhlas je v tuzemsku zástupcem tzv. veřejnoprávních médií, která jsou „zřízena zpravidla zákonem“<sup>133</sup> a jejichž posláním je „poskytování služby veřejnosti výrobou a vysíláním rozhlasových či televizních programů“<sup>134</sup>. Dále je charakterizuje také specifický způsob spolufinancování jejich provozu v podobě koncesionářských poplatků vybíraných

---

<sup>131</sup> IDNES.CZ. Toulky internetovou minulostí. Projděte si 15 let iDNES.cz na výstavě ve Varech. *IDNES.cz* [online]. 2012 [cit. 2019-05-10]. Dostupné z: [https://www.idnes.cz/karlovy-vary/zpravy/historie-idnes-cz-internetove-zpravodajstvi.A120504\\_172357\\_praha-zpravy\\_lpo](https://www.idnes.cz/karlovy-vary/zpravy/historie-idnes-cz-internetove-zpravodajstvi.A120504_172357_praha-zpravy_lpo)

<sup>132</sup> Jedničkou českého internetu zůstal loni Seznam.cz | MediaGuru. Homepage | MediaGuru [online]. 2019 [cit. 10.05.2019]. Dostupné z: <https://www.mediaguru.cz/clanky/2019/01/jednickou-ceskeho-internetu-zustal-loni-seznam-cz/>

<sup>133</sup> REIFOVÁ, Irena. Slovník mediální komunikace. Praha: Portál, 2004, s. 138. ISBN 80-7178-926-7.

<sup>134</sup> Tamtéž.

od občanů. Na českém území vysílá rozhlas pravidelně od 18. května 1923.<sup>135</sup>

Webové stránky Českého rozhlasu započaly svou historii v roce 1997 na adrese, která je stále aktuální – [www.rozhlas.cz](http://www.rozhlas.cz). V roce 2001 přibýly první stránky Českého rozhlasu zaměřené na zpravodajství. Rubrika s názvem *iŽurnál*, označovaná jako zpravodajský server ČRo 1 – Radiožurnálu se věnovala událostem z domova, zahraničí, ekonomiky či sportu a jejím nejpodstatnějším zdrojem informací bylo právě zpravodajství redaktorů a spolupracovníků ze stanice Radiožurnálu.<sup>136</sup> Postupem času získala zpravodajská část stránek svou vlastní doménu [zpravy.rozhlas.cz](http://zpravy.rozhlas.cz) a četností novinek a událostí pomalu splňovala ambice samostatného zpravodajského webu.

V roce 2017 vyvrcholila snaha zaměstnanců rozhlasu o vytvoření celistvého a komplexního zpravodajského portálu. Na doméně [irozhlas.cz](http://irozhlas.cz) byl zaregistrován nový stejnojmenný server, který byl do ostrého provozu spuštěn 18. dubna.<sup>137</sup> Cílem bylo dle ředitele rozhlasu „vytvořit *svébytné webové zpravodajství, které bude podporovat naše vysílání, ale zároveň zpracovávat vlastní témata.*“<sup>138</sup> Na titulní straně nalezne čtenář nejpodstatnější informace dne, v jednotlivých rubrikách pak může přejímat zprávy z domova, ekonomiky, sportu či vědy apod. Portál dnes obecně plní roli multimediálního média, který svůj obsah nabízí návštěvníkům v textovém, obrazovém, audio i video zpracování. Za poslední rok a půl se průměrná měsíční hodnota reálných uživatelů stránek pohybuje okolo 750 tisíc.<sup>139</sup>

### 3.3 Parlamentní listy

*Parlamentní listy* je název zpravodajsko-komunikačního portálu<sup>140</sup> provozovaného společností OUR MEDIA, jejíž majoritním akcionářem je od roku 2017 podnikatel a politický činitel Ivo Valenta<sup>141</sup>.

---

<sup>135</sup> BEDNAŘÍK, Petr, Jan JIRÁK a Barbara KÖPPLOVÁ. *Dějiny českých médií: od počátku do současnosti*. Praha: Grada, 2011, s. 178. Žurnalistika a komunikace. ISBN 978-80-247-3028-8.

<sup>136</sup> Český rozhlas 1 - iŽurnál - O stanici [online]. [cit. 2017-11-10]. Dostupné z: <https://web.archive.org/web/20010410194432/http://www-ext.rozhlas.cz:80/izurnal/about/>

<sup>137</sup> Nový web iROZHLAS.cz nabízí spolehlivé a rychlé zpravodajství se značkou Českého rozhlasu. Rozhlas.cz [online]. 2017 [cit. 2017-11-10]. Dostupné z: <https://www.mediar.cz/zpravodajsky-web-ceskeho-rozhlasu-ma-novy-vzhled-i-strukturu/>

<sup>138</sup> Nový web iROZHLAS.cz nabízí spolehlivé a rychlé zpravodajství se značkou Českého rozhlasu. Rozhlas.cz [online]. 2017 [cit. 2017-11-10]. Dostupné z: <https://www.mediar.cz/zpravodajsky-web-ceskeho-rozhlasu-ma-novy-vzhled-i-strukturu/>

<sup>139</sup> irozhlas.cz, Měsíc (Vše, Domáci) - Návštěvnost Netmonitor. *Kurzy.cz* [online]. 2019 [cit. 2019-05-10]. Dostupné z: <https://www.kurzy.cz/netmonitor/irozhlas-cz/home-total>

<sup>140</sup> Akciová společnost OUR MEDIA. Akciová společnost OUR MEDIA [online]. 2019 [cit. 2019-05-10]. Dostupné z: <http://www.ourmedia.cz/>

<sup>141</sup> KUDRNA, Ondřej. Parlamentní listy ovládl senátor Ivo Valenta. *Respekt.cz* [online]. 2017 [cit. 2019-05-10]. Dostupné z: <https://www.respekt.cz/politika/parlamentni-listy-ovladl-senator-ivo-valenta>

Portál svou činností navazuje na stejnojmenný tištěný měsíčník, který byl vydáván již od roku 2003.<sup>142</sup> Za svůj cíl si klade nejen „*etablovat se jako kvalitní a seriózní zpravodajský portál*“<sup>143</sup>, ale také hodlá v rámci svého mediálního prostoru „*zapojit do komunikace volené zastupitele a občany – voliče*“<sup>144</sup>. Obsah zveřejněný na [www.parlamentnilisty.cz](http://www.parlamentnilisty.cz) tak netvoří pouze vlastní redakce, ale velkou část místních sdělení představují komentáře a myšlenky politických představitelů a jiných více či méně politicky aktivních přispěvatelů. Na portálu je tak evidováno několik desítek tisíc volených zastupitelů, kterým je v rámci daného mediálního prostoru umožněno bez nutnosti zásahu ze strany redakce volně publikovat své postoje či v rámci diskuzí komunikovat s profily voličů.<sup>145</sup> Tvůrci webu sami sebe označují za liberální médium, která má „*přinášet maximum názorů bez ohledu na to, za jsou tzv. mainstreamové či minoritní*“<sup>146</sup>. S tímto prohlášením koresponduje ne jeden příspěvek, který se v rámci této online platformy objevuje, a to jak v kontextu prezentovaných představ a postojů, tak i svou jazykovou a stylistickou strukturou.

Právě zveřejňovaný obsah a obecně celý diskurz *Parlamentních listů*, kterým své čtenáře oslovují, se stává častým terčem kritiky a portálu se mnohdy dostávají označení jako „*dezinformační*“<sup>147</sup>. Například dle výzkumné zprávy politologů z brněnské Masarykovy univerzity z roku 2016, která se věnovala rozboru hned několika podobně označovaným webovým zpravodajstvím, se *Parlamentní listy* nevyhýbají v komunikaci vůči svému publiku používání jisté míry manipulace. K ní pak ve vztahu k příjemcům nedocházelo převážně prostřednictvím vizuálních prvků, jakými jsou fotografie či video, ale „*výrazně častěji se vyskytovaly manipulativní techniky jako svalování viny, fabulace či nálepkování*“.<sup>148</sup> Politolog Miloš Gregor, spoluautor výzkumné práce, charakterizoval činnost *Parlamentních listů* jako „*přechod mezi seriózními médii a šedou zónou*

---

<sup>142</sup> Parlamentní listy - Think-tank Evropské hodnoty. *Think-tank Evropské hodnoty - Evropské hodnoty z.s.* [online]. 2016 [cit. 2019-05-10]. Dostupné z: <https://www.evropskehodnoty.cz/parlamentni-listy/>

<sup>143</sup> Všeobecné podmínky používání služby ParlamentniListy.cz | *ParlamentniListy.cz – politika ze všech stran.* [online]. 2009 [cit. 10.05.2019]. Dostupné z: <https://www.parlamentnilisty.cz/vop/Vseobecne-podminky-pouzivani-sluzby-ParlamentniListy-cz-156575>

<sup>144</sup> Tamtéž.

<sup>145</sup> Tamtéž.

<sup>146</sup> Tamtéž.

<sup>147</sup> KUDRNA, Ondřej. Jak fungují Parlamentní listy. *Respekt.cz* [online]. 2017 [cit. 2019-05-10]. Dostupné z: <https://www.respekt.cz/special/2017/dezinformace/most-na-druhy-breh>

<sup>148</sup> Výzkumná zpráva: Analýza manipulativních technik na vybraných českých serverech | Petra Vejvodová and Miloš Gregor - Academia.edu. *Academia.edu - Share research* [online]. 2019 [cit. 10.05.2019].

Dostupné z:

[https://www.academia.edu/26046763/V%C3%BDzkumn%C3%A1\\_zpr%C3%A1va\\_Anal%C3%BDza\\_manipulativn%C3%ADch\\_tech\\_nik\\_na\\_vybran%C3%BDch\\_%C4%8Desk%C3%BDch\\_servere](https://www.academia.edu/26046763/V%C3%BDzkumn%C3%A1_zpr%C3%A1va_Anal%C3%BDza_manipulativn%C3%ADch_tech_nik_na_vybran%C3%BDch_%C4%8Desk%C3%BDch_servere)

*prokremelské manipulace.*<sup>149</sup> Přes výraznou kontroverzi, která portál obchází, se *Parlamentní listy* mohou těšit ze stále relativně vysoké popularity, kdy za měsíc leden 2019 jejich stránky navštívilo až 340 tis. reálných uživatelů, kteří si zde zobrazili přes 15 miliónů jednotlivých stránek.

---

<sup>149</sup> Prokremelské weby jsou nebezpečnější. Na podvrhy fotek už dávno nespolehají — ČT24 — Česká televize. *ČT24 — Nejdůvěryhodnější zpravodajský web v ČR — Česká televize* [online]. [cit. 10.05.2019]. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/media/1815890-prokremelske-weby-jsou-nebezpecnejsi-na-podvrhy-fotek-uz-davno-nespolehaji>

## B Praktická část

### 4 Metodologie

V rámci této kapitoly bude definována metoda výzkumu i její jednotlivé prvky, jako jsou výzkumné otázky, stanovené hypotézy, sledované proměnné i zkoumaný vzorek sdělení.

#### 4.1 Kvantitativní obsahová analýza

Kvantitativní obsahová analýza „je kvantitativní výzkumnou metodou pro systematický a intersubjektivně ověřitelný popis komunikačních obsahů, vycházející z vědecky podloženého kladení otázek“<sup>150</sup>. Hlavní podstata této metody zkoumání mediálních obsahů se zakládá na vybraném vzorku mediálních produktů, pojmenování jejich jednotlivých částí a následné kalkulaci a vyhodnocení jejich přítomnosti v daných sděleních<sup>151</sup>, přičemž vychází z představy, „že lidské chování můžeme do jisté míry měřit a předpovídat“<sup>152</sup>. Základní prvek výzkumného vzorku, který podléhá analýze, se nazývá *kódovací jednotka*, soustava proměnných, které jsou v daném obsahu sledovány, *kódovací kniha* a celý následný proces zpracování analyzovaného materiálu je označován jako *kódování*.<sup>153</sup> V kontextu teorie nastolování agendy zpravodajskými médii je kvantitativní metoda výzkumu využívána nejen k hlubšímu rozpoznání pestrosti témat či jejich četnosti v mediálním prostoru, ale také ke srovnání agendy médií různých zemí či historických etap.<sup>154</sup> Podobně zaměřené výzkumy mohou dále také sledovat, jak se médiím daří naplňovat společenské normativní očekávání, jako je například princip diverzity neboli míra různorodosti jimi předkládaných obsahů<sup>155</sup>. Mezi hlavní charakteristiky tohoto typu analýzy patří práce s velkým počtem dat, jejich vysoká míra strukturovanosti a značný rozsah ověřitelnosti.<sup>156</sup>

Postup při zpracovávání kvantitativní obsahové analýzy se může lišit na základě vlastností prováděného výzkumu. Trampota s Vojtěchovskou se své společné publikaci odkazují na

---

<sup>150</sup> SCHULZ, Winfried a Irena REIFOVÁ. Analýza obsahu mediálních sdělení. 2., přeprac. vyd. Praha: Karolinum, 2004, s. 30. ISBN 80-246-0827-8.

<sup>151</sup> BURTON, Graeme a Jan JIRÁK. Úvod do studia médií. Brno: Barrister & Principal, 2001, s. 33. Studium. ISBN 80-85947-67-6.

<sup>152</sup> HENDL, Jan. Kvalitativní výzkum: základní teorie, metody a aplikace. Praha: Portál, 2016, s. 42. ISBN 978-80-262-0982-9.

<sup>153</sup> TRAMPOTA, Tomáš a Martina VOJTĚCHOVSKÁ. Metody výzkumu médií. Praha: Portál, 2010, s. 106. ISBN 978-80-7367-683-4.

<sup>154</sup> Tamtéž, s. 100.

<sup>155</sup> Tamtéž.

<sup>156</sup> SCHULZ, Winfried a Irena REIFOVÁ. Analýza obsahu mediálních sdělení. 2., přeprac. vyd. Praha: Karolinum, 2004, s. 29. ISBN 80-246-0827-8.

rozdělení podle dvojice Wimmer a Dominick, kteří v rámci zkoumání dat tímto způsobem definovali několik základních kroků. Vedle formulace výzkumných otázek a hypotéz, výběru vhodného výzkumného vzorku, kódování obsahů či analýzy nashromážděných informací a závěrečným shrnutím poznatků, zmiňují například i samotný trénink kódovačů a provedení zkušebního bádání.<sup>157</sup> Mezi vyzdvihované vlastnosti kvantitativní obsahové analýzy patří její relativně rychlý proces přinášející přesná a číselná data, která jsou relativně nezávislá na konkrétní osobě výzkumníka a jejich výsledky lze zobecnit na značnou část populace.<sup>158</sup>

## 4.2 Výzkumné otázky

Před samotnou analýzou článků a kódováním jejich jednotlivých částí je nutné určit výzkumné otázky a hypotézy, které lépe rozkryjí následnou strukturu výzkumu a také určí hlavní body, kterými se bude zabývat. Hlavní výzkumnou otázkou již formuluje vlastní název práce, a tedy „*Jaký mediální obraz o tzv. Katalánské krizi vytvářely v druhé polovině roku 2017 vybrané české zpravodajské portály?*“. Pro komplexnější uchopení tohoto tématu a jeho detailnější studii je v práci výzkumu položeno i několik navazujících dílčích otázek. Ty se budou zabírat nejen počtem článků s tematikou katalánské krize či jejich četností ve sledovaném období, ale také jednotlivým aktérům, kteří dostávali v rámci zkoumaného mediálního vzorku prostor. Konkrétně se zaměří na politické představitele obou stran tohoto konfliktu, ale i české či mezinárodní zástupce. V neposlední řadě bude tato pasáž sledovat tematické zasazení článků a reference zkoumaných zpravodajských médií o příčinách katalánských separatistických tendencí.

### Výzkumné otázky:

#### **Výzkumná otázka č. 1: Jaký prostor byl tématu katalánské krize na vybraných serverech věnován a jak se tento prostor proměňoval v čase?**

Prvním dotazem se výzkum zaměří na číselné údaje o výskytu rozebíraného tématu v mediálním prostoru vybraných českých zpravodajských portálů. V dalším úseku bude nutné zjistit, jakým způsobem se přítomnost tématu na zvolených serverech proměňovala v čase.

---

<sup>157</sup> TRAMPOTA, Tomáš a Martina VOJTĚCHOVSKÁ. *Metody výzkumu médií*. Praha: Portál, 2010, s. 103. ISBN 978-80-7367-683-4.

<sup>158</sup> HENDL, Jan. *Kvalitativní výzkum: základní teorie, metody a aplikace*. Praha: Portál, 2016, s. 45. ISBN 978-80-262-0982-9.



**Výzkumná otázka č. 2: Jakým tematickým okruhům spjatým s vývojem katalánské krize bylo věnováno nejvíce prostoru?**

Dalším předmětem zkoumání bude kontext, do kterého byla jednotlivá sdělení ze strany zpravodajských webů zasazena. Tato témata vycházejí z vývoje politické a společenské situace spjaté s katalánskou krizí a jejich bližší specifikace proběhne až v průběhu kódování.

**Výzkumná otázka č. 3: Kterí političtí zástupci byli v kontextu katalánské krize nejčastěji zmiňováni?**

Dalším záměrem bude také zjistit, jací političtí aktéři byli s děním kolem Katalánska na podzim 2017 nejvíce spojováni, a to jak z řad zástupců obou stran konfliktu či mezinárodní a tuzemské politiky.

**Výzkumná otázka č. 4: Kterí aktéři byli vybranými médii nejčastěji citováni?**

Výzkum bude také zajímat, jak často a v jakém rozsahu citovala vybraná média zástupce či příznivce katalánského boje za nezávislost či naopak představitele zájmu centrálního Španělska. Podobně jako v případě analýzy zmiňovaných politiků budou zaznamenávány i citace představitelů z České republiky a ostatních zemí.

**Výzkumná otázka č. 5: Které důvody katalánských tendencí k separatismu byly zdůrazňovány?**

Předmětem analýzy bude také reference jednotlivých médií o příčinách, které vedly k vyhlášení referenda o nezávislosti.

Hypotézy:

**Hypotéza č. 1:** Nejvíce sdělení souvisejících s katalánskou krizí ve sledovaném období bylo vzhledem k otevřenému redakčnímu pojetí Parlamentních listů zveřejněno právě na tomto portálu.

**Hypotéza č. 2:** Největší počet článků se na portálech vyskytoval převážně v období následujícím po uskutečnění katalánského referenda o nezávislosti a s tím spojených událostech.

**Hypotéza č. 3:** Nejvíce článků bylo věnováno tématu policejního zákroku proti Kataláncům v den konání referenda.

**Hypotéza č. 4:** Nejvíce zmiňovanými politickými aktéry budou předseda katalánské vlády

Carles Puigdemont a španělský premiér Mariano Rajoy.

**Hypotéza č. 5:** Nejčastěji zmiňovaným i citovaným politickým představitelem ČR byl ministr zahraničních věcí.

**Hypotéza č. 6:** Nejméně vyvážený poměr věnovaného prostoru v podobě citací jednotlivým stranám bude v rámci zpravodajství *Parlamentních listů*.

**Hypotéza č. 7:** Nejčastěji budou vybrané zpravodajské servery zmiňovat ekonomické důvody, které vedly k událostem katalánské krize.

### 4.3 Proměnné

Na základě určených výzkumných otázek a na ně navazujících hypotéz je nutné stanovit proměnné, které se budou v průběhu analýzy kódovacích jednotek sledovat a zároveň v rámci kódování zaznamenávat. Tyto jednotlivé proměnné lze kategorizovat jako identifikační a analytické.

#### Identifikační proměnné:

- 1) **Název zpravodajského serveru** – Název webového zpravodajského portálu, který rozebíraný článek uveřejnil.
- 2) **Datum** – Datum, kdy byl daný článek na daném serveru uveřejněn. Data budou zaznamenávána ve formátu DD.MM.RRRR.
- 3) **Název článku** – Znění titulku, který byl pro daný článek použit jeho autorem.
- 4) **Rozsah článku** – Rozsah zkoumaného článku bude v rámci analýzy zapisován v podobě počtu použitých znaků, který bude následně převeden na počet normostran.
- 5) **Doplňky** – Rozlišení přítomnosti vizuálních (fotografie, video) a jiných například interaktivních doplňků (anketa).
- 6) **Typ autora článku** – Na základě této proměnné bude sledován typ autora daného obsahu. Konkrétně zda se jednalo o člena redakce, částečnou či úplnou mírou o zpravodajskou agenturu či jiné konkrétní autory třetích stran, jako například v rámci *Parlamentních listů* vystupující političtí představitelé.

#### Analytické:

- 7) **Primární téma – katalánská krize** – Tato proměnná bude sledovat, zda se zkoumaná jednotka věnuje primárně tématu katalánské krize nebo je toto téma zde

spíše povrchně zmíněno.

- 8) **Téma** – Téma či kontext konkrétní události, který se ve zkoumaném sdělení vyskytuje. Na jednu kódovací jednotku může připadnout i více témat.
- 9) **Politický aktér** – Jméno politického aktéra, který byl v rámci zkoumaného obsahu zmíněn, parafrázován nebo citován. Sledování jednotlivých aktérů bude rozděleno na kategorie politiků dle jejich zastoupení jednotlivých stran konfliktu či mezinárodní a české politické scény. U politiků ČR bude sledován i prvek stranické příslušnosti.
- 10) **Citace** – Zaznamenání a rozbor všech citací zástupců obou stran konfliktu, které byly v rámci rozebíraného materiálu využity. I zde bude aplikována obdobná kategorizace jako v případě proměnné „*Politický aktér*“. Navíc budou u nalezených citací kódovány i následující parametry:
  - a. **Jméno aktéra**
  - b. **Typ aktéra**
  - c. **Celkový počet citací** – Počet citací daného aktéra v rámci kódovací jednotky.
  - d. **Celkový rozsah citace/citací** – Celkový rozsah citací daného aktéra v rámci kódovací jednotky vyjádřený počtem znaků.
- 11) **Důvod katalánského separatismu** – Konkrétní důvody tendencí katalánského regionu k separatismu, které zpravodajské portály v analyzovaných textech zmiňují.

#### 4.4 Výzkumný vzorek

Analýze tuzemského mediálního obrazu tzv. katalánské krize podléhají materiály v podobě článků, které publikovaly tři české internetové zpravodajské servery *iDnes.cz*, *iRozhlas.cz* a *Parlamentní listy*. Monitorovaným obdobím, po které vybraná sdělení vycházela, bude druhá polovina roku 2017 (od 1. července do 31. prosince). Jednotlivé články představující základní kódovací jednotky byly vyhledávány přímo na zmíněných webových portálech prostřednictvím zdejších archivů zpráv a systémů jejich prohledávání. Na webu *iDNES.cz* jsou veškeré zprávy, jakkoliv související s Katalánkem, shromažďovány pod tematickým okruhem s názvem „*Katalánsko*“. Z řady zde umístěných článků byly poté selektovány pouze ty zveřejněné ve sledovaném období a také ty, které se svým obsahem dotýkaly katalánské krize, samotného referenda či obecného tématu katalánské nezávislosti. Stejným

způsobem byl vybrán i výzkumný vzorek v rámci mediálního prostoru portálu *iROZHLAS.cz*, kde jsou také články věnující se Katalánsku archivovány pod stejnojmennou rubrikou. *Parlamentní listy* označují své jednotlivé články pomocí tzv. štítků, přičemž články s kýženou tematikou jsou označeny štítkem „Katalánsko“. Do výzkumného vzorku byly zařazeny jak články místní redakce, tak příspěvky jednotlivých politiků a odborníků různých zaměření, kteří se prostřednictvím autorských článků zveřejněných na portálu k tématu katalánské krize vyjadřovali.

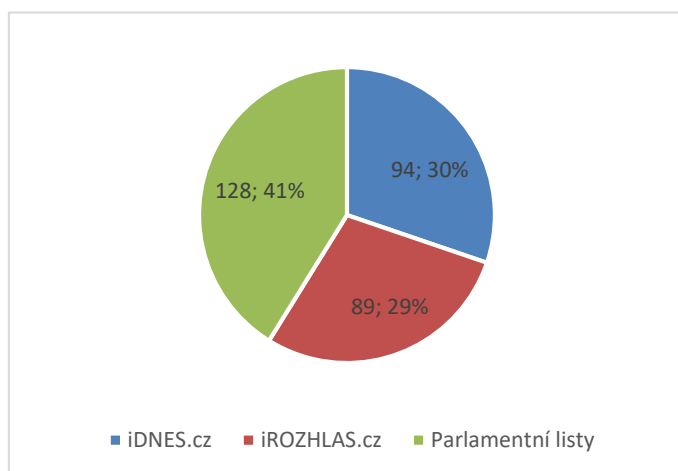
## 5 Výsledky analýzy

V průběhu analýzy vybraného vzorku mediálních sdělení, byla na základě předem zvolených sledovaných proměnných zaznamenávána data, která budou v následující kapitole transformována do číselných údajů a grafů. Následující řazení jejich prezentace bude odpovídat hierarchii výše uvedených výzkumných otázek a zároveň budou tyto získané informace konfrontovány s původně vyslovenými hypotézami.

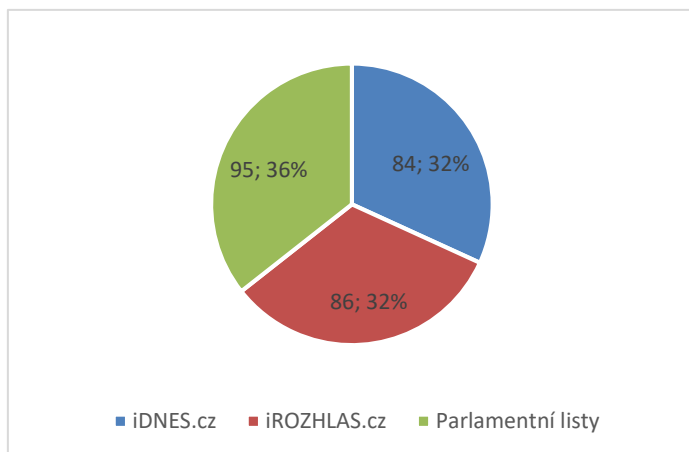
### 5.1 Charakteristika výzkumného vzorku

*Výzkumná otázka č. 1: Jaký prostor byl tématu katalánské krize na vybraných serverech věnován a jak se tento prostor proměňoval v čase?*

Článků, které byly v druhé polovině roku 2017 na vybraných českých zpravodajských portálech vydány a zároveň se alespoň částečným dílem zabývaly tématem katalánské krize, bylo dle výše poznamenaných postupů nalezeno přesně 311.



Graf č. 3: Počet všech zkoumaných článků rozdělený podle jednotlivých serverů.



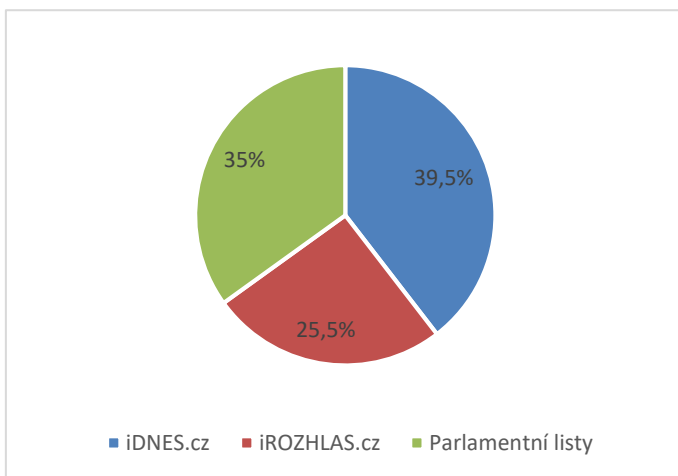
Graf č. 4: Počet článků s primárním zaměřením na katalánskou krizi rozdělený jednotlivých serverů.

Nejvíce zkoumaných sdělení bylo ve sledovaném období publikováno na portálu *Parlamentní listy*, který jich zveřejnil 128, tedy více než 41 % z celého vybraného vzorku. Zbylé dvě třetiny jsou podobným dílem rozděleny mezi servery *iROZHLAS.cz* a *iDNES.cz*, které k tématu katalánské krize vydaly 94, respektive 89 článků. V rámci analyzování jednotlivých obsahů byl také zohledněn faktor, zda se články věnovaly primárně zkoumanému tématu práce nebo zda jejich text referoval spíše o jiných souvislostech a události kolem konání katalánského referenda v něm byly pouze okrajově zmíněny. Katalánská krize se jako hlavní téma objevila v 265 ze všech zkoumaných článků a rozdíl mezi jednotlivými zpravodajskými servery, jak prezentuje přiložený graf č. 4, se z tohoto hlediska značně zmenšil.

Proměnná zohledňující primární téma posloužila i v případě analýzy rozsahu článků, do které byly zahrnuty pouze ty se zaměřením na dění okolo situace v Katalánsku. V rámci analýzy byl rozsah zaznamenáván prostřednictvím počtu znaků, při prezentaci dat budou tato čísla převedena na množství normostran, které představují standardizované strany textu o 1 800 znacích. Tento postup byl zvolen pro omezení případných odchylek, které při kalkulaci v řádu jednotek znaků mohou vzniknout.

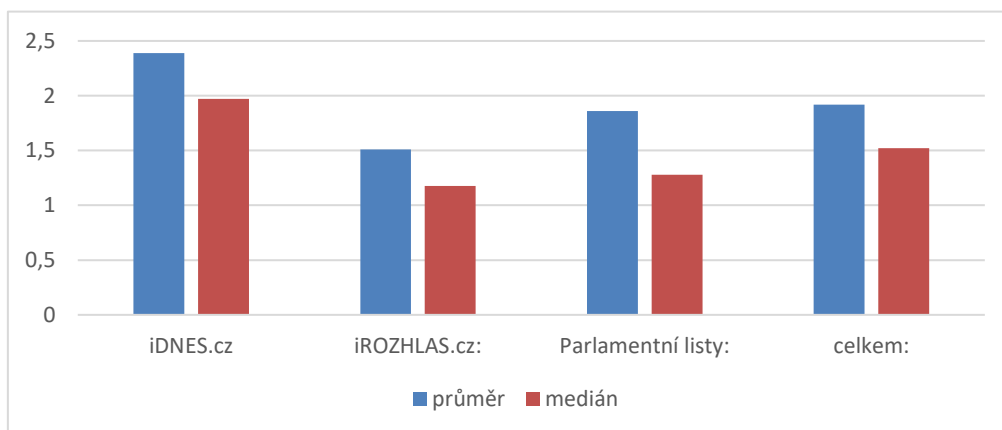
Celkový rozsah všech článků, které se primárně zabývaly katalánskou krizí, zveřejněných na sledovaných zpravodajských portálech, dosahoval v druhé polovině roku 2017 čísla 506,8 normostran. Na grafu č. 5 lze ověřit podíl jednotlivých serverů, přičemž největší účast na celkové hodnotě byla zaznamenána u portálu *iDNES.cz* s počtem 200,4 normostran (39,5 %), následují *Parlamentní listy* a jejich referování o zkoumaném problému prostřednictvím 168,9 normostran (35 %) a nejmenším podílem se na mediaci katalánské krize účastnil

*iROZHLAS.cz*, který se v tomto ohledu umístil na poslední pozici s 129,4 normostranami (25,5 %).



Graf č. 5: Podíl jednotlivých zpravodajských portálů na rozsahu celého analyzovaného vzorku.

Pro lepší znázornění vztahu mezi zpravodajskými portály byl vypočítán i aritmetický průměr rozsahu na 1 článek a následně pro potlačení dopadů mimořádných a extrémních hodnot, tedy jednotek případů výrazně delších či kratších textů, byl pro porovnání vysledován i medián počtu normostran.



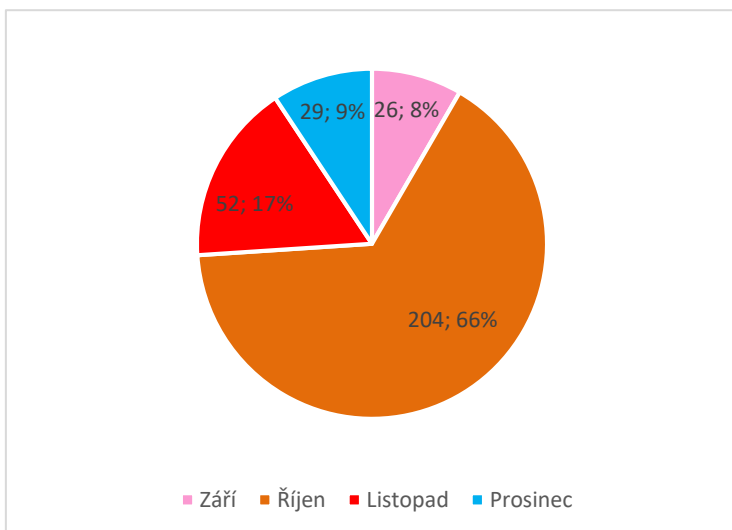
Graf č. 6: Aritmetický průměr a medián rozsahu na 1 analyzovaný článek napříč sledovanými médii.

Z výše vloženého grafu je pak patrné, že nejobsáhlejší texty související s katalánskou krizí publikoval s ohledem na oba zkoumané parametry server *iDNES.cz*. Ten s aritmetickým průměrem 2,39 a mediánem 1,97 normostran na článek výrazně převyšuje oba další zkoumané portály. Z obou úhlů pohledů pak nejnižší hodnoty dosahoval server

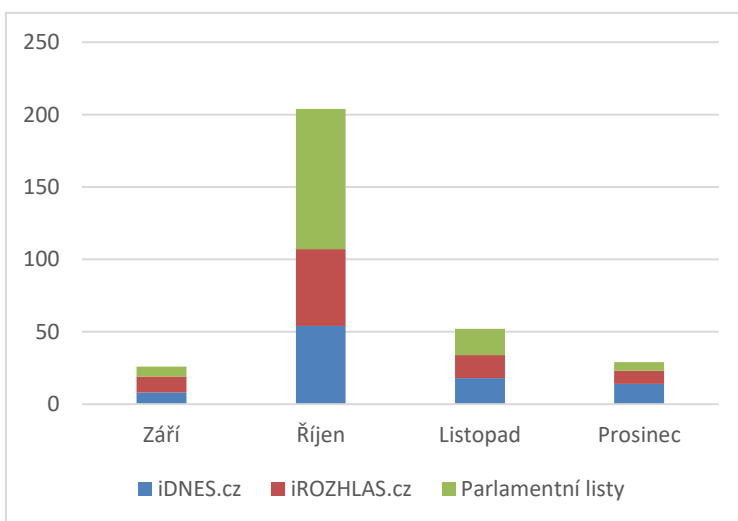
*iROZHLAS.cz*, jehož texty z hlediska rozsahu vykazovaly nejnižší čísla. Úrovní celkového průměru i absolutního mediánu se nejvíce přiblížil portál *Parlamentní listy*, u kterého byl také zaznamenán největší rozdíl mezi výší aritmetického průměru a střední hodnotou. To lze přisuzovat k již poněkolkáté zmíněnému specifickému nastavení tohoto serveru, který často slouží jako platforma pro vyjádření názorů, a dosahuje tak značné diverzifikace autorů i podob jednotlivých textů. V takovém případě lze jen těžko očekávat určitou obsahovou standardizaci a z tohoto důvodu dochází v otázce rozsahu k častějším rozptylům.

### Četnost článků

V rámci identifikačních proměnných byla zaznamenávána data vydání jednotlivých sdělení, na jejichž základě lze určit četnost článků s tematikou katalánské krize a její postupný vývoj od července do konce roku 2017.

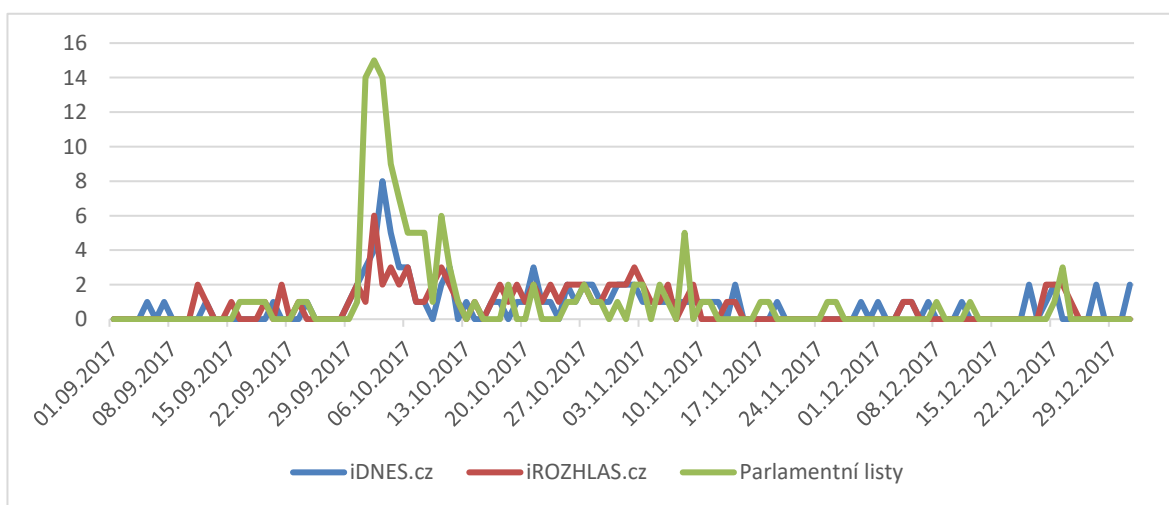


Graf č. 7: Počet článků podle měsíců vydání.



Graf č. 8: Počet článků podle měsíců vydání a jednotlivých zpravodajských serverů.

Již při pohledu na graf č. 7 referujícím o celkovém počtu článků v jednotlivých měsících lze rozpoznat, že první texty s tematikou katalánského referenda o nezávislosti a s ním spojených událostí se na vybraných portálech objevily až v průběhu září 2017, tedy zhruba necelý měsíc před konáním lidového hlasování. Celý měsíc říjen byl s počtem 204 zpráv a jiných textů s tématem katalánské krize výrazně nejobsáhlejší z celé zkoumané periody, a jak níže prozrazuje detailnější graf č. 9, nejvytíženějším obdobím bylo 11 dní ode dne pořádání referenda. V tomto časovém úseku bylo zveřejněno na všech portálech dohromady celkem 143 článků, které byly následně analyzovány, a které tak tvoří zhruba 46 % z celého vzorku.



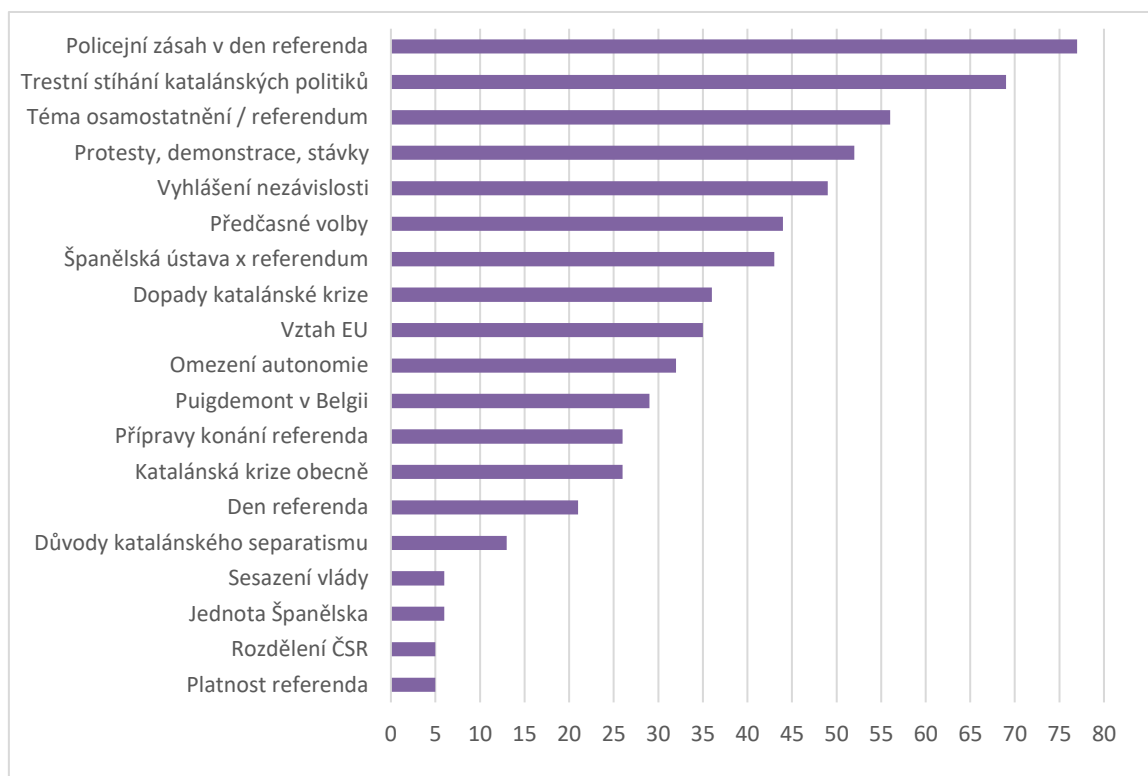
Graf č. 9: Časová osa výskytu článků s tematikou katalánské krize na jednotlivých portálech.

## 5.2 Tematická agenda

Dalším zkoumaným faktorem byla tematická agenda, která byla v souvislosti s katalánskou krizí vybranými médii nastolována. Při kódování jednotek docházelo k zaznamenávání tematických okruhů, kterým se dané články ve spojitosti s děním v Katalánsku věnovaly, a které události a skutečnosti tak byly zkoumanými portály více zdůrazňovány. Tyto okruhy postupně vyplývaly při samotném procesu kódování a do značné míry korespondují s vývojem celého sledovaného případu. Zmíněných témat mohla jedna kódovací jednotka obsahovat hned několik, přičemž nebylo zohledňováno případné převažující postavení některého z nich.



## Tematická agenda celkem



Graf č. 10: Nejčastěji nastolovaná témata.

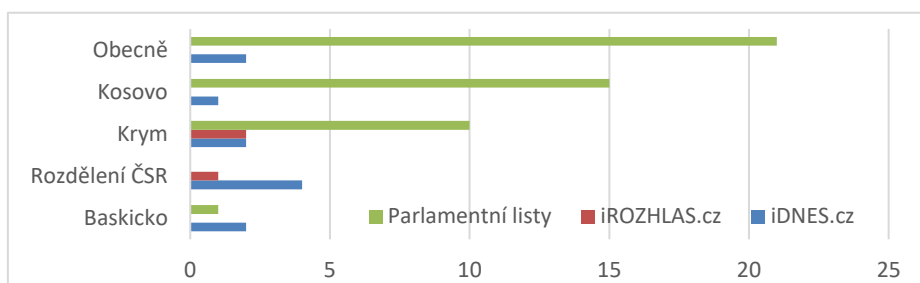
Jak znázorňuje graf č. 10 ve zkoumaných mediálních sděleních převažovala témata policejního zásahu, trestního stíhání politiků, pořádaných protestů a demonstrací či vyhlášení nezávislosti a předčasných katalánských voleb do místního parlamentu. Vybrané zpravodajské servery se dále také výrazněji věnovaly vztahu Evropské unie k situaci v katalánském regionu.

Jak předpovídala i třetí hypotéza této práce, nejvíce rozebíraným tématem v kontextu katalánské krize byl ve sledovaném období policejní zásah v den konání referenda. Jednalo se o reakci španělských policejních složek proti katalánským občanům, kteří se hodlali účastnit hlasování o nezávislosti, které španělské úřady označily za nelegální. Této události se vybrané zpravodajské portály věnovaly alespoň částečně celkem v 77 případech, což představuje necelou čtvrtinu celého výzkumného vzorku. Velkou mírou k této statistice přispěl portál *Parlamentní listy*, který rozebíral tuto událost v rovných 50 článcích a na této agendě se tak podílely téměř ze 65 %.

Naopak o celkově druhé nejvíce zastupované téma zabývající se trestním stíháním katalánských politických představitelů se postaraly převážně portály *iDNES.cz* a *iROZHLAS.cz*. Autoři zdejších obsahů se v daném kontextu vyjadřovali v 57 z celkově 69

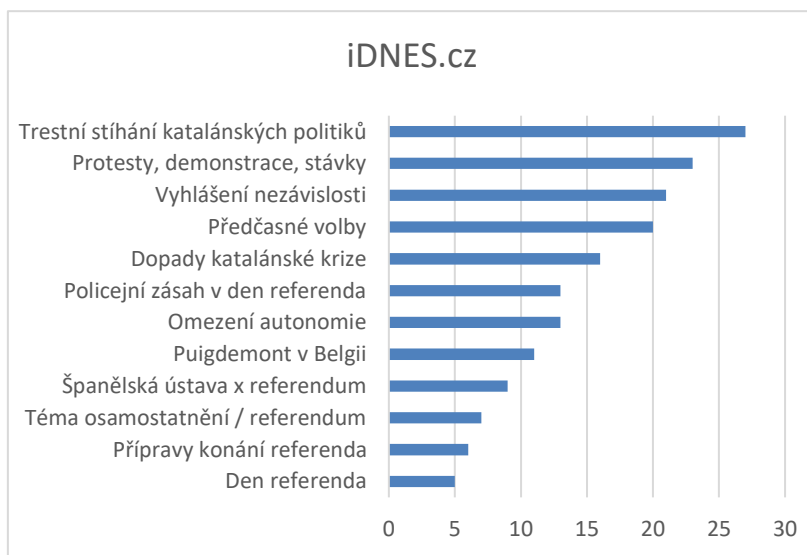
případů. Tato kategorie zahrnuje jak zmínky o chystaném soudním procesu s politiky zastupující katalánský separatismus, ale také například texty referující o vydání premiéra Puigdemonta z jeho belgického azylu.

*Parlamentní listy* se poté nejvíce ze všech serverů zabývaly dalším tématem v pořadí věnovanému motivu referenda, případně myšlence nezávislosti a osamostatnění obecně. V tomto kontextu došlo k častému přirovnání a uvádění konkrétních příkladů. Jejich znění a frekvenci zmínek jednotlivými portály prezentuje graf č. 11, na kterém si lze všimnout, že převážně *Parlamentní listy* používaly ke srovnání situace v Katalánsku i historické příklady z Kosova, Krymu či další španělské autonomní oblasti Baskicka.



Graf č. 11: Tematický okruh osamostatnění / referendum.

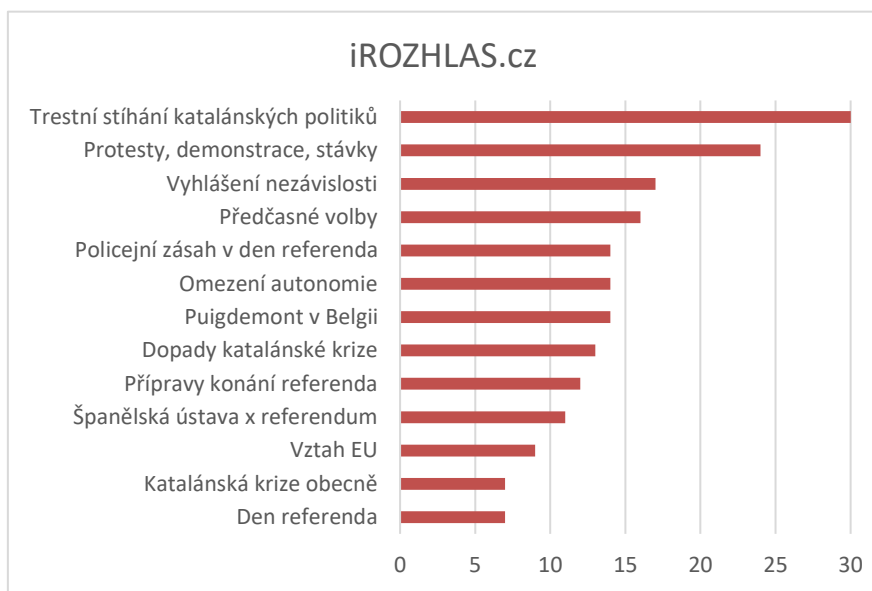
### Tematická agenda jednotlivých médií



Graf č. 12: Tematická agenda portálu iDNES.cz.

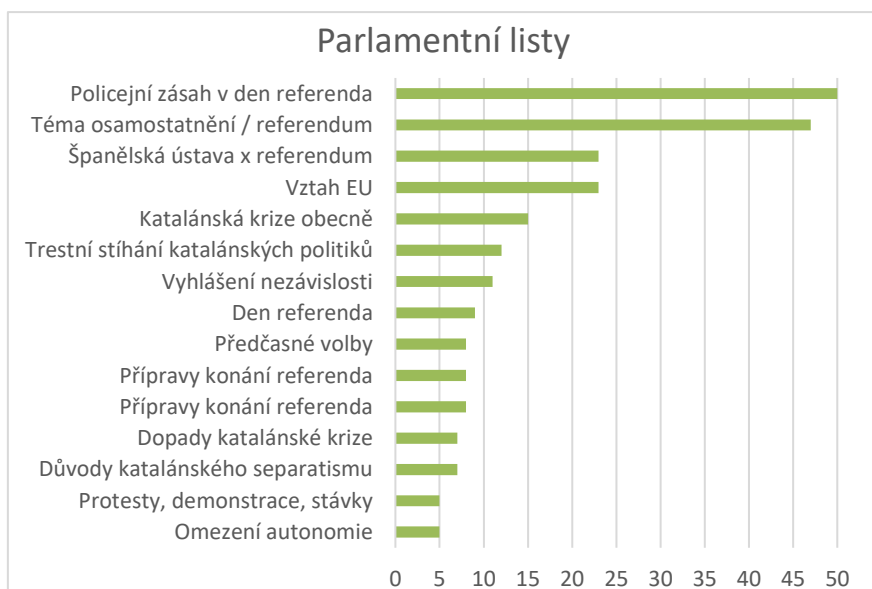
Graf č. 12 zobrazuje zastoupení tematických okruhů v rámci mediace katalánské krize na portálu *iDNES.cz*. Z uvedené statistiky je zjevné, že novináři *iDNES.cz* uváděli nejvíce do souvislosti s katalánskou krizí téma trestního stíhání politických představitelů, kteří stáli za uspořádáním veřejného referenda. Dále se tento server nejčastěji zabýval řadou konaných

demonstrací, otázkou vyhlášení katalánské nezávislosti či předčasnými volbami, ke kterým postupně katalánská krize na podzim roku 2017 směřovala. Policejní zásah v den referenda proti katalánským občanům byl až 6. nejčastějším předmětem, který redaktoři na *iDNES.cz* rozebírali.



Graf č. 13: Tematická agenda portálu *iROZHLAS.cz*.

Při pohledu na graf č. 13 je patrné zjištění, že se tematická agenda portálu *iROZHLAS.cz* v souladu s informováním o katalánské krizi značně podobá agendě serveru *iDNES.cz*. Oba portály disponují shodným pořadím prvních čtyř nejčastěji zmiňovaných témat, a také počet výskytu dalších okruhů, jako například policejního zásahu, omezení autonomie či Puigdemontova bruselského azylu, je v porovnání mezi oběma servery téměř totožný.



Graf č. 14: Tematická agenda portálu *Parlamentní listy*.

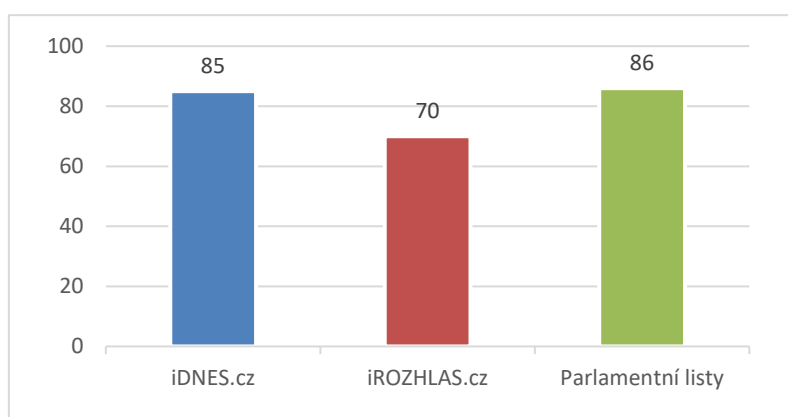
Naopak *Parlamentní listy*, jak je znatelné z grafu č. 14 a jak již bylo v rámci výzkumné části práce zmíněno, se nejvíce zabíraly zásahem policejních složek proti Kataláncům v den konání nelegálního referenda. Mezi další, tímto portálem výrazně zmiňované tematické okruhy, patřily referendum či nezávislost obecně, vztah španělských zákonů ke konání hlasování či postoj Evropské unie. Na rozdíl od serverů *iROZHLAS.cz* a *iDNES.cz* nevěnovaly *Parlamentní listy* takový prostor tématům předčasných parlamentních voleb či uskutečněným protestním akcím.

### 5.3 Aktéři

V rámci výzkumu byli v návaznosti na výše zmíněnou otázku sledováni i političtí aktéři, kteří se v kódovacích jednotkách vyskytovali, a to ať už prostřednictvím prosté zmínky, parafráze či citace. Při analýze článků, které se primárně věnovaly jinému tématu, byli tito aktéři zakódováni pouze v případě, pokud jejich zdejší výskyt souvisel s katalánskou krizí. Tato zvolená proměnná má do jisté míry poukázat na vliv personalizace jako jedné z řady zpravodajských hodnot, jejíž hlavní podstatou je propojovat daná témata s konkrétními osobami, skupinami lidí či organizacemi.

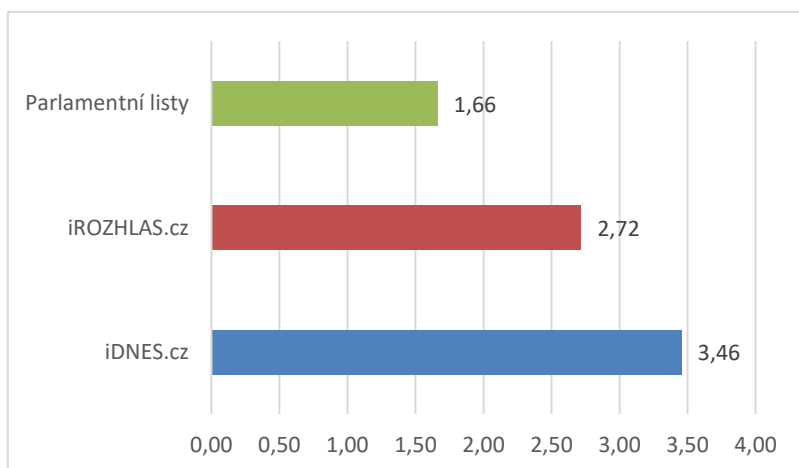
#### Aktéři celkem

Ze získaných dat vyplývá, že v příspěvcích zabývajících se katalánskou krizí bylo zmíněno celkem 163 různých politiků s průměrem 2,51 zmíněného aktéra na jeden analyzovaný článek. Graf č. 15 znázorňuje počet aktérů, na které se odkazovaly jednotlivé zpravodajské portály a rozdíl mezi v tomto ohledu neaktivnějšími *Parlamentními listy* (86) a portálem *iDNES.cz* (85) představuje pouze 1 aktéra. Server *iROZHLAS.cz* i vzhledem k nejmenšímu rozsahu jím vydaných článků spojoval s děním v Katalánsku nejnížší počet rozličných aktérů (70).



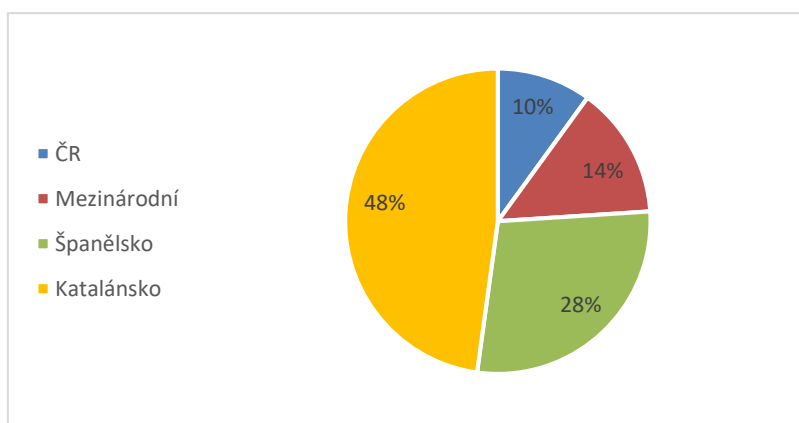
Graf č. 15: Celkový počet jednotlivých aktérů zmiňovaných vybranými portály.

Z pohledu průměru zmíněných politiků na 1 článek se toto pořadí zpravodajských médií mění a z grafu č. 16 vyplývá, že nejčastěji prvek personalizace ve svých sděleních využívali redaktori serveru *iDNES.cz*. Ti s průměrem 3,46 aktéra na jeden vydaný článek dosahují více jak dvojnásobku hodnoty *Parlamentních listů* (1,66), které byly z tohoto hlediska výrazněji pasivnější i v porovnání s portálem *iROZHLAS.cz* (2,72).



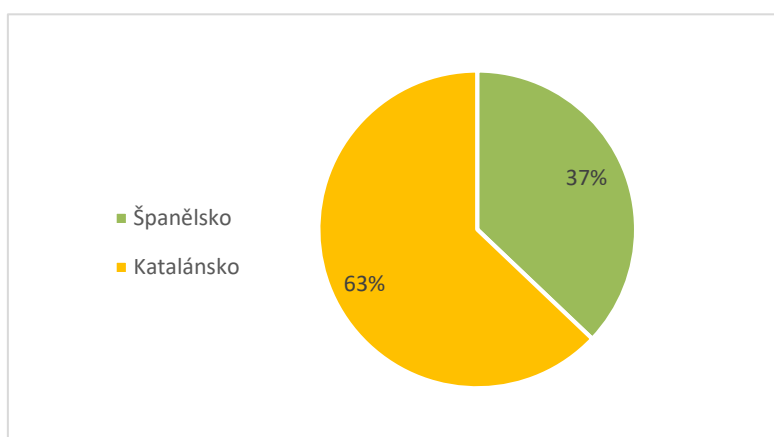
Graf č. 16: Průměr počtu aktérů na jednu zkoumanou kódovací jednotku jednotlivých portálů.

Z hlediska zastupování stran španělských centrálních zájmů, katalánského separatismu i třetích zemí a nadnárodních uskupení byli aktéři rozděleni do skupin na základě jejich politické či národní příslušnosti. Kategorie pojmenované *Španělsko* a *Katalánsko* vyplývají z podstaty celé rozebírané události, tedy zahrnují politické představitele obou stran konfliktu. Tuzemští zmiňovaní politici jsou sjednoceni pod označením *ČR* a pod pojmem *Mezinárodní* byli evidováni jak aktéři spadající mimo španělské a české území, tak i jedinci ze Španělského království, u kterých nebyla z textu či jejich postavení zřejmá náklonnost k jedné či druhé straně konfliktu.



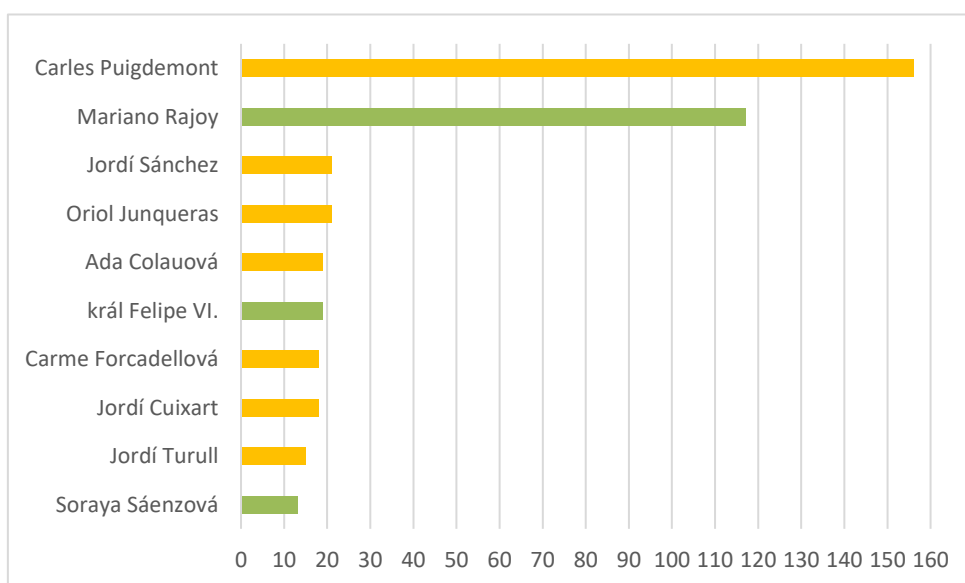
Graf č. 17: Podíl zastoupení zmiňovaných politiků dle rozdělení do kategorií.

Na grafu č. 17 je znázorněn poměr zastoupení výše zmíněného rozdělení aktérů v rámci všech zaznamenaných hodnot. Téměř polovinu (48 %) všech napříč vybranými médii zmiňovaných aktérů tvoří představitelé a zastánci katalánského separatismu. Druhou nejzastoupenější skupinou jsou političtí zástupci, kteří vystupovali proti katalánskému referendu a hájili převážně zájmy jednotného Španělska (28 %). Dále byli nejčastěji uváděni členové mezinárodní politické scény (14 %) a zbylou desetinu politiků spojovaných v kódovacích jednotkách s katalánskou krizí tvořili čeští zástupci.



Graf č. 18: Poměr zmiňovaných zástupců mezi oběma stranami konfliktu.

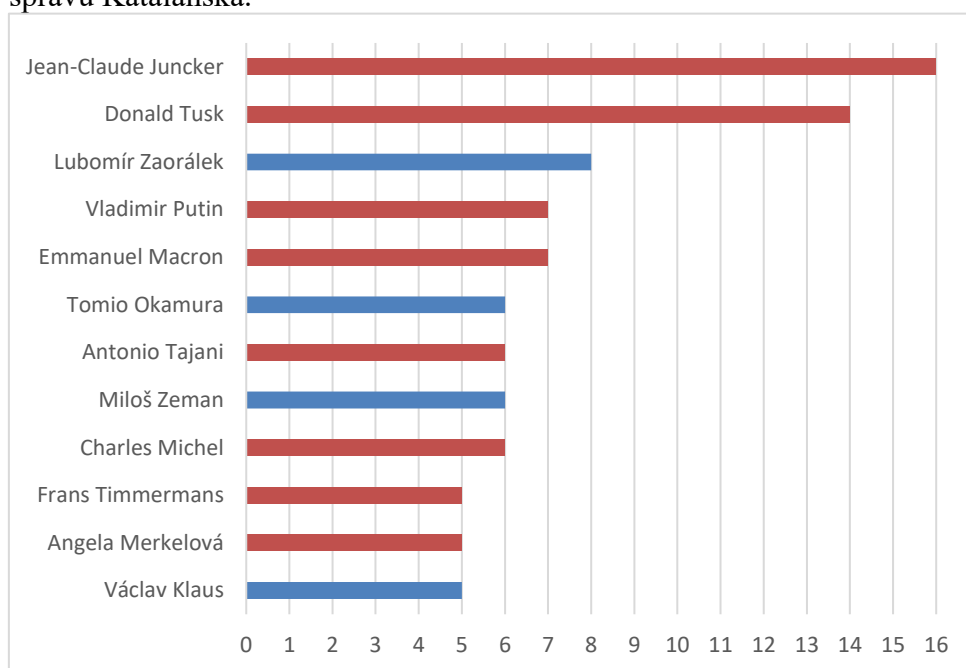
Graf č. 18 pak zobrazuje poměr aktérů, kteří se vyskytli v analyzovaném vzorku sdělení, a kteří reprezentovali jednu z přímých stran konfliktu – tedy katalánský separatismus, nebo španělský centralismus. V celkovém součtu vybraná média ve větším poměru zmiňovala katalánské politiky, kteří se vyslovovali pro nezávislost oblasti.



Graf č. 19: Nejčastěji zmiňovaní pol. představitelé z obou stran konfliktu.

Tuto skutečnost do značné míry potvrzuje i pohled na graf č. 19, jehož obsahem je žebříček 10 politiků z řad španělské či katalánské vlády, kteří se nejčastěji objevovali napříč zkoumanými sděleními. V první desítce nejfrekventovanějších jmen totiž figurují pouze 3 zástupci španělské strany konfliktu. Na prvních dvou místech se v souladu se zněním hypotézy č. 4 umístili *Carles Puigdemont* a *Mariano Rajoy*. Zatímco katalánský předseda vlády se vyskytoval v 50,2 % zkoumaného vzorku, tehdejší španělský premiér byl přítomen v 37,2 % textů.

Následuje řada politiků, kteří se objevili zhruba v 20 člancích a lze mezi nimi objevit zástupce katalánského separatismu *J. Sáncheze* a *J. Cuixarta*, kteří patřili k prvním policíi zadrženým politickým představitelům, poslance katalánského parlamentu *Oriola Junqueras* či *Adu Colauovou*, starostku Barcelony. Za centrální moc se ještě mezi nejčastěji zmiňované politiky vtěsnali španělský král *Felipe VI.* a tehdejší vicepremiérka španělské vlády *Soraya Sáenzová*, která později při omezení autonomie převzala odpovědnost za správu Katalánska.

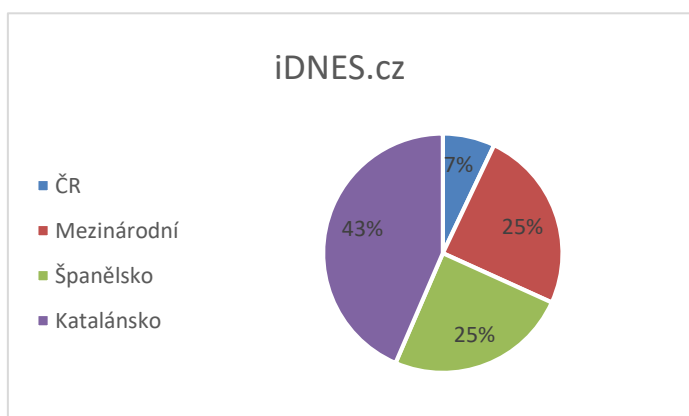


Graf č. 20: Nejčastěji zmiňovaní pol. představitelé 3. stran.

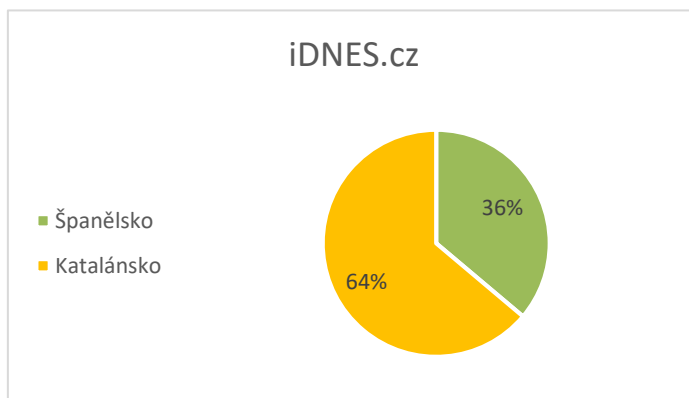
Na grafu č. 20 lze zpozorovat nejčastěji zmiňované politiky reprezentující tuzemskou a mezinárodní scénu, kteří se objevili alespoň v pěti analyzovaných člancích. Na prvním i druhém místě lze nalézt zástupce Evropské unie, jmenovitě *Jeana-Claude Junckera*, předsedu Evropské komise, a *Donalda Tuska*, předsedu Evropské rady. Třetím nejčastěji vyskytovaným politikem mimo španělské území byl tehdejší český ministr zahraničních věcí *Lubomír Zaorálek*. Ten se objevil celkem v 8 člancích (2,5 % z celého vzorku) a stal se

nejvíce zmiňovaným českým politikem, což bylo předpokládáno i v páté hypotéze této práce. Dalšími českými politiky, jejichž jména se ve zkoumaných obsazích opakovaně objevovala, jsou předseda strany SPD *Tomio Okamura*, prezident *Miloš Zeman* nebo jeho předchůdce *Václav Klaus*. Ze zahraniční politické scény pak neopomíjely vybrané portály ani další významné představitele evropské politiky, jakými jsou prezidenti Ruska či Francie *Vladimir Putin* s *Emmanuel Macronem* nebo německá kancléřka *Angela Merkelová*.

### Aktéři v jednotlivých médiích



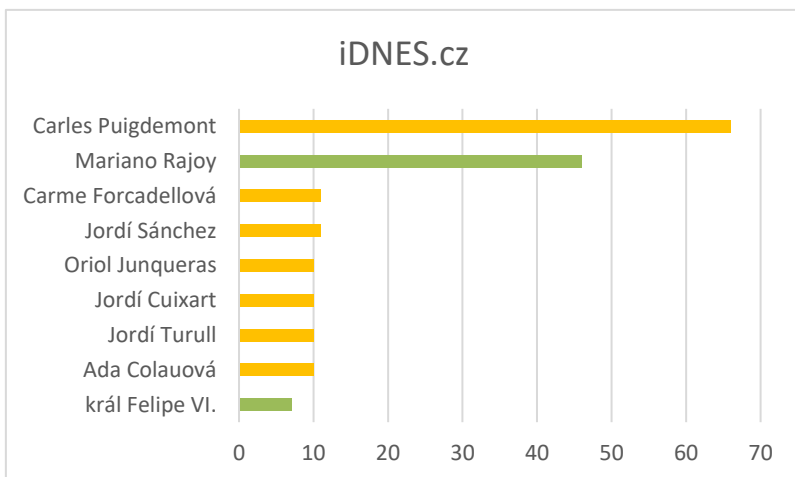
Graf č. 21: Poměr všech portálem iDNES.cz zmíněných aktérů dle kategorie příslušnosti.



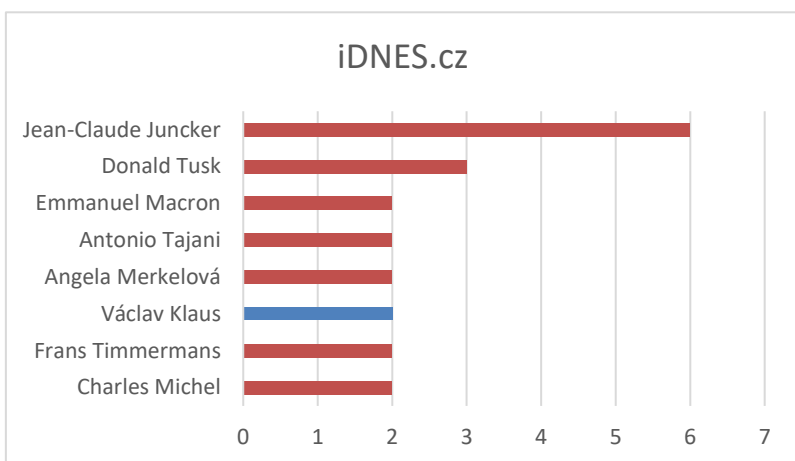
Graf č. 22: Poměr zmíněných katalánských a španělských politiků v rámci agendy iDNES.cz.

Jak je z výše přiložených grafů znatelné, portál iDNES.cz ve svých sděleních uváděl nejčastěji katalánské politické představitele, a to jak v porovnání se všemi serverem zmíněnými politiky, tak i v ohledu pouze na zástupce obou stran konfliktu. Nejméně zastoupenou skupinou se na portálu iDNES.cz stali čeští politici, kteří zde dosahovali pouze 7 % z celkového počtu.





Graf č. 23: Španělští a katalánští politici nejčastěji zmiňovaní portálem iDNES.cz.

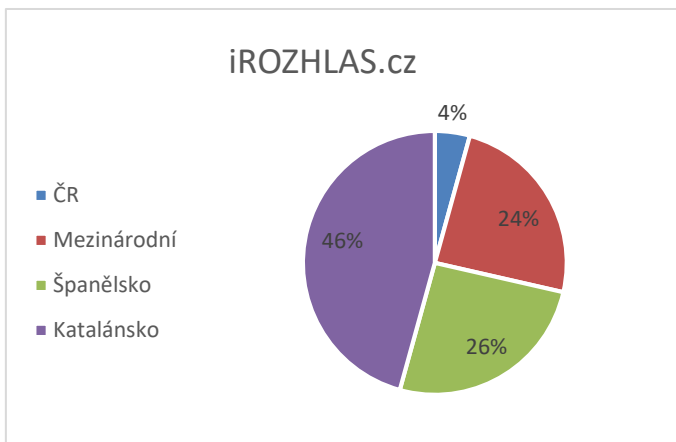


Graf č. 24: Politici mimo španělské území, kteří byli na portálu iDNES.cz nejčastěji spojováni s katalánskou krizí.

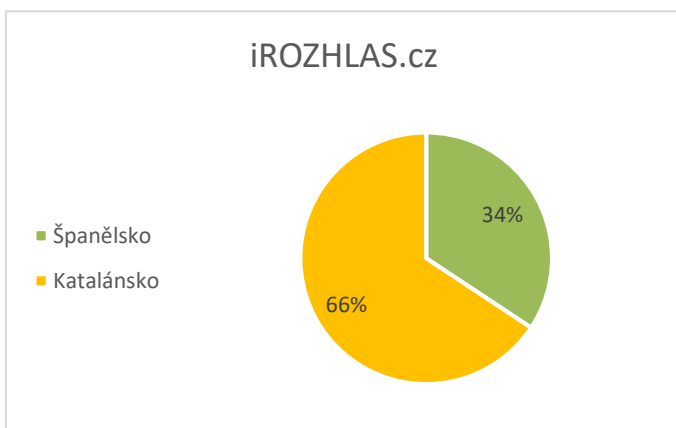
Na grafech č. 23 a 24 lze zpozorovat konkrétní jména, která se v kontextu událostí doprovázející referendum o katalánské nezávislosti na serveru *iDNES.cz* nejčastěji objevovala. Podobně jako v celkovém zkoumaném diskurzu byla i zde nejčastěji skloňována jména katalánského premiéra *Carlese Puigdemonta* a jeho španělského protějšku *Mariana Rajoye*, kteří byli přítomni celkem v 70,2 %, respektive v 50,5 % zkoumaných článků vystavených na portálu *iDNES.cz*.

I v ohledu na mezinárodní aktéry, na které se místní redakce ve spojitosti s katalánskou krizí odkazovala, zde korespondují nejčastěji vyskytovaná jména s daty shrnujícími celý zkoumaný mediální obraz. *Jean-Claude Juncker* i *Donald Tusk*, reprezentující instituci Evropské unie, se totiž shodně z této kategorie aktérů objevili v největším počtu článků i na *iDNES.cz*. Mezi politiky vystupující za 3. strany konfliktu, kteří se v textech tohoto serveru objevili opakovaně (alespoň 2x), je pouze jediný zástupce ČR – bývalý prezident *Václav*

*Klaus.*

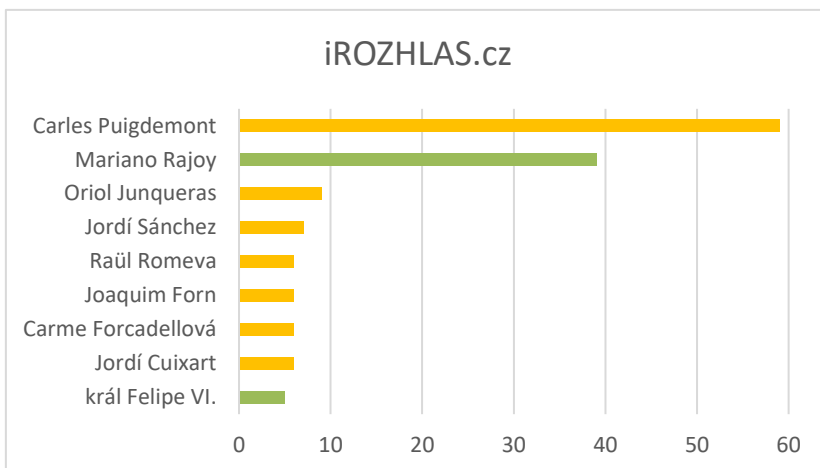


*Graf č. 25: Poměr všech portálem iROZHLAS.cz zmíněných aktérů dle kategorie příslušnosti.*

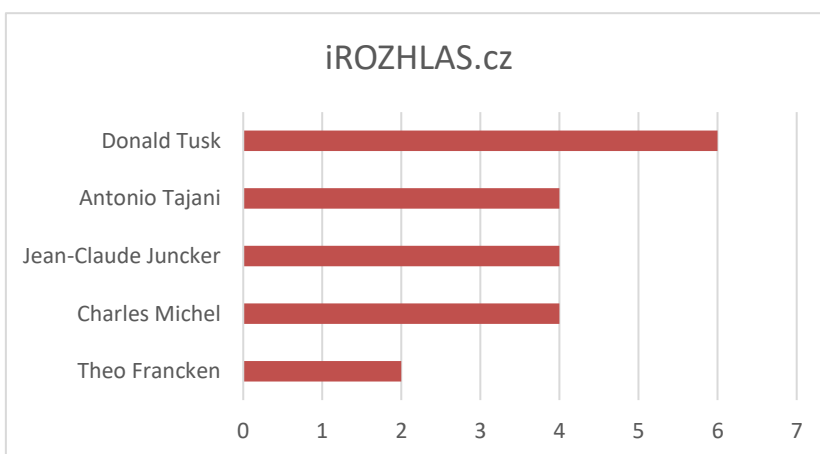


*Graf č. 26: Poměr zmíněných katalánských a španělských politiků v rámci agendy iROZHLAS.cz.*

Přiložené grafy č. 25 a 26, které poukazují na poměr zastoupení zmíněných politiků na portálu *iROZHLAS.cz*, se na první pohled velmi podobají výsledkům portálu *iDNES.cz*. I zde byli v největším poměru dosahujícím přes 40 % zmiňováni političtí představitelé katalánského hnutí za nezávislost, skoro totožné čtvrtinové podíly si dělí zástupci centrálního Španělska a mezinárodní aktéři a nejméně zastoupenou skupinou jsou zde znovu čeští politici. I v porovnání pouze přímých stran konfliktu je rozdíl mezi zmínkami o katalánských a španělských politicích téměř totožný s poměrem na portálu *iDNES.cz*.



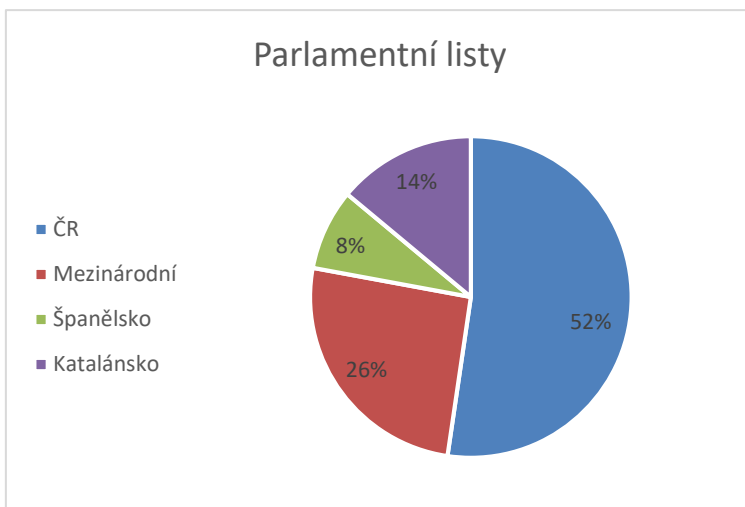
Graf č. 27: Španělští a katalánští politici nejčastěji zmiňovaní portálem iROZHLAS.cz.



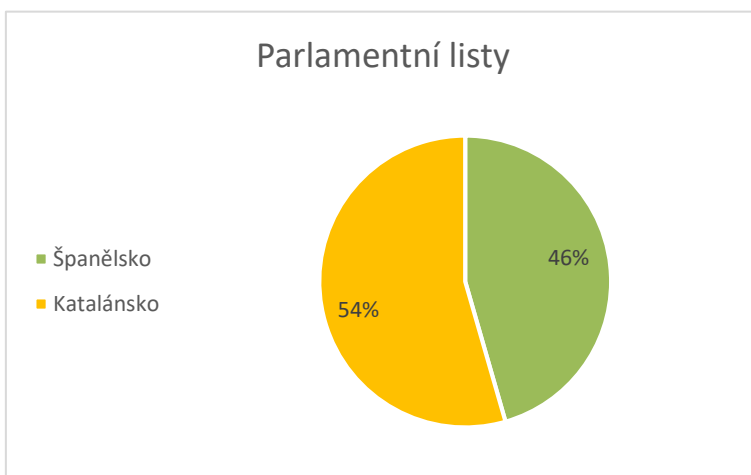
Graf č. 28: Politici mimo španělské území, kteří byli na portálu iROZHLAS.cz nejčastěji spojováni s katalánskou krizí.

Sebraná data z textů obou těchto portálů značně korespondují i v ohledu na konkrétní politiky. Kromě nejčastěji zmiňovaných jmen *Carlese Puigdemonta* a *Mariana Rajoye*, se s obdobnou četností objevovala na portálu *iROZHLAS.cz* i jména dalších představitelů obou stran konfliktu, jako například *Jordi Sánchez*, *Oriol Junqueras*, *Carme Forcadellová* či za centrální Španělsko *král Felipe VI.*

Za mezinárodní politiky byl nejčastěji spojován s katalánskou krizí v rámci sdělení na *iROZHLAS.cz* předseda Evropské rady *Donald Tusk*, následovaný kolegy zastupující EU *Antoniem Tajaním* a *Jean-Claudem Junckerem*. Žádný z českých politiků se na tomto portálu neobjevil ve zkoumaných sděleních opakovaně, tzn. více než v jednom článku.

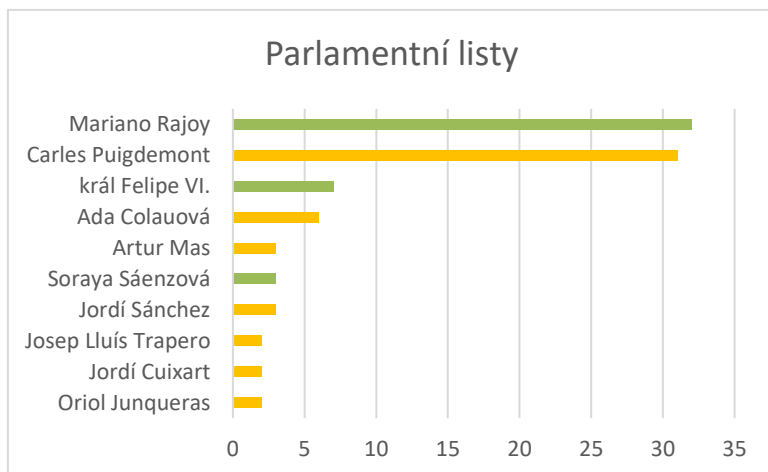


Graf č. 29: Poměr všech portálem *Parlamentní listy* zmíněných aktérů dle kategorie příslušnosti.

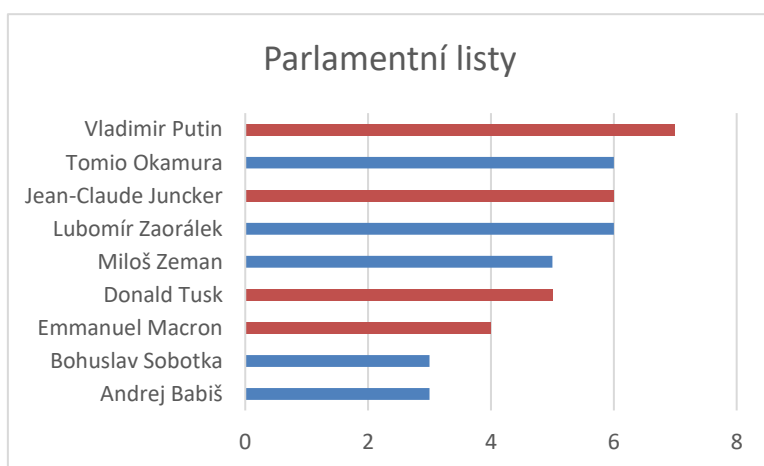


Graf č. 30: Poměr zmíněných katalánských a španělských politiků v rámci agendy *Parlamentní listy*.

Portál *Parlamentní listy* zmínil nejmenší počet aktérů na 1 zkoumaný článek a jejich zastoupení dle příslušných kategorií je od ostatních dvou portálů značně odlišné. Graf č. 29 prozrazuje skutečnost, že na rozdíl od serverů *iROZHLAS.cz* a *iDNES.cz* byli v rámci *Parlamentních listů* nejvíce zmiňováni, citováni nebo parafrázováni čeští politici, kteří tvoří více než polovinu všech odpovídajících dat. Další nejzastoupenější skupinou byli politici mezinárodní (26 %) a až poté se nejčastěji objevovali zástupci katalánského separatismu a centrálního Španělska. V porovnání pouze mezi jednotlivými stranami konfliktu častěji *Parlamentní listy* referovaly (podobně jako ostatní portály) o politicích z Katalánska, přičemž rozdíl mezi oběma skupinami zde dosahoval nejmenších hodnot ze všech portálů.



Graf č. 31: Španělští a katalánští politici nejčastěji zmiňovaní portálem *Parlamentní listy*.



Graf č. 32: Politici mimo španělské území, kteří byli na portálu *Parlamentní listy* nejčastěji spojováni s katalánskou krizí.

S ohledem na konkrétní jména politiků se nejvíce v analyzovaných jednotkách vydaných portálem *Parlamentní listy* objevovali premiéři celistvého Španělska i katalánské autonomní oblasti *Mariano Rajoy* a *Carles Puigdemont*. Na rozdíl od serverů *iDNES.cz* a *iROZHLAS.cz* byl zde v nejvíce článcích zmíněn španělský předseda vlády, rozdíl mezi oběma hlavními představiteli konfliktu však dosahoval pouze 1 sdělení, což je v tomto ohledu nejnižší odchylka ze všech zkoumaných zpravodajských serverů. Mezi další nejčastěji zmíněné přímé aktéry konfliktu patří obdobně jako v celkovém diskurzu král *Felipe VI.*, starostka Barcelony *Ada Colauová* nebo jedni z prvních stíhaných představitelů katalánského separatismu *Sánchez* s *Cuixartem*.

Jak již prozradil graf č. 29, v rámci mediace katalánské krize portálem *Parlamentní listy* byla nejvíce publikovaná jména českých politiků, kteří zde byli v textech citováni či jinak zmíněni, a dokonce se v mnoha případech stali i samotnými autory textů. Nejčastěji se pak

v těchto obsazích objevila jména předsedy strany SPD *Tomia Okamury* a ministra zahraničních věcí *Lubomíra Zaorálka*. Opakovaně pak *Parlamentní listy* spojovaly katalánskou krizi i s prezidentem *Milošem Zemanem* nebo tehdejší předsedou vlády *Bohuslavem Sobotkou* a ministrem financí *Andrejem Babišem*.

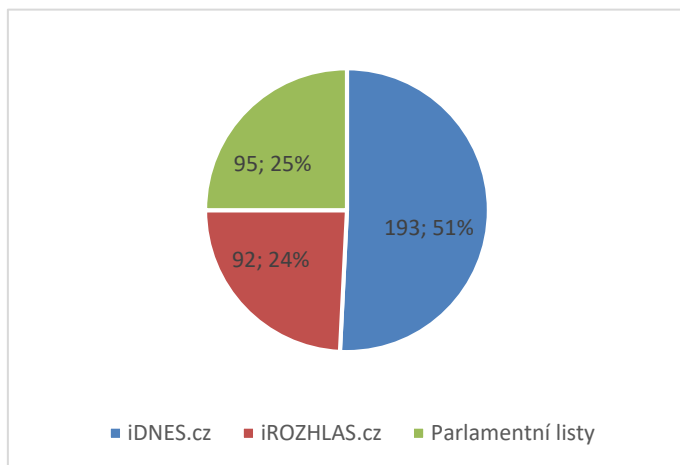
V souvislosti s katalánskou krizí byl z politiků mimo španělské území nejčastěji *Parlamentními listy* zmiňován ruský prezident *Vladimír Putin*, kterého z mezinárodní scény v ohledu četnosti následovali představitelé EU *Juncker* s *Tuskem* a francouzský prezident *Emmanuel Macron*.

## 5.4 Citace

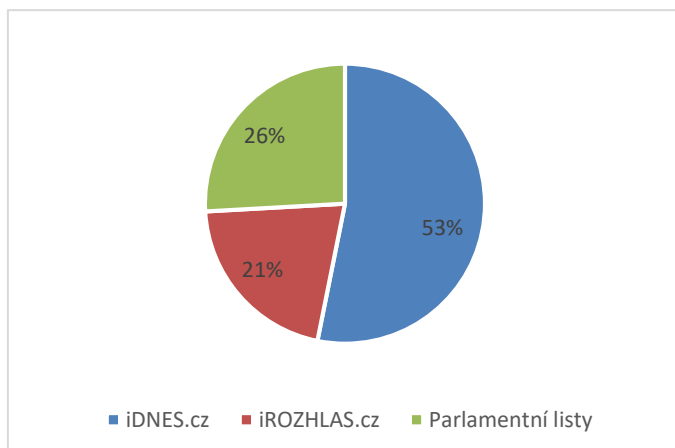
Kromě obecného výskytu aktérů ve vybraném vzorku byly také podrobněji zaznamenávány jednotlivé citace, které zkoumané servery publikovaly. Za jednu citaci byl v rámci analýzy považován každý text, který byl uvnitř jedné kódovací jednotky oddělen uvozovkami a byl odkazován ke svému autoru. Tím mohla být jakákoliv citovaná osoba, která se k dané situaci vyjadřovala, ale také média, vládní orgány či jiné subjekty. Vedle zdroje citace byl také zaznamenáván jejich počet v rámci jedné kódovací jednotky i jejich celkový rozsah. Do výsledků analýzy citací nebyly z důvodu jejich případného zkreslení zahrnuty články, které byly žánrově označeny jako rozhovor.

### Citace celkem

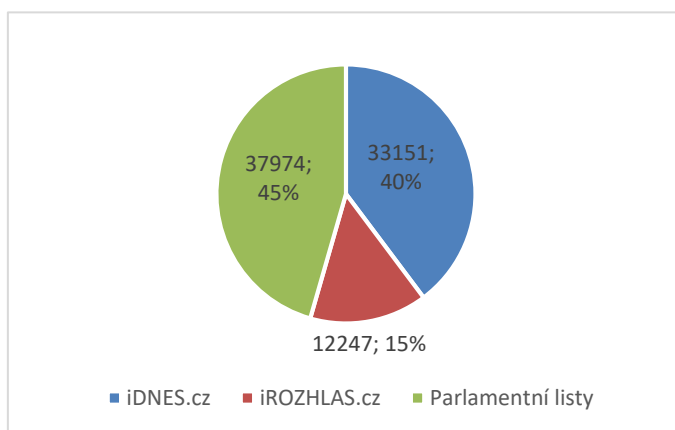
V rámci analyzovaného vzorku (bez rozhovorů 290 článků) bylo citováno 197 různých aktérů, kteří se v člancích objevili jako autoři citátů celkem 380krát. To je v průměru 1,3 citovaného aktéra na 1 kódovací jednotku. Co se týče počtu jednotlivých citací, tedy dílčích textů oddělených uvozovkami, těch bylo v rámci výzkumu zaznamenáno 649 o celkovém rozsahu 83 372 znaků, což odpovídá průměru zhruba 128,5 znaků na jednu citaci.



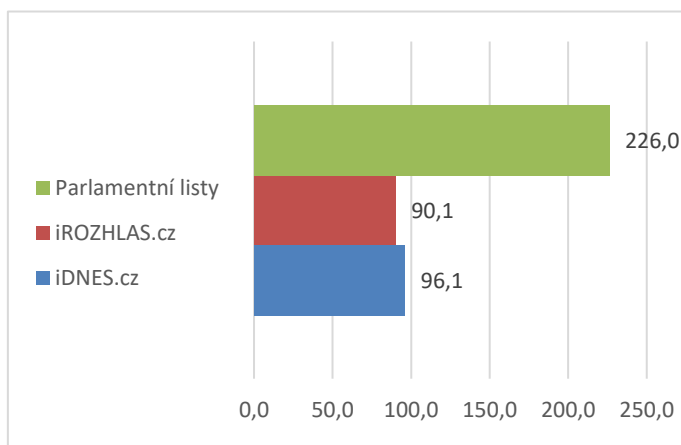
Graf č. 33: Podíl portálů na celkovém počtu různých citovaných aktérů.



Graf č. 34: Podíl jednotlivých portálů na celkovém počtu jednotlivých citací.



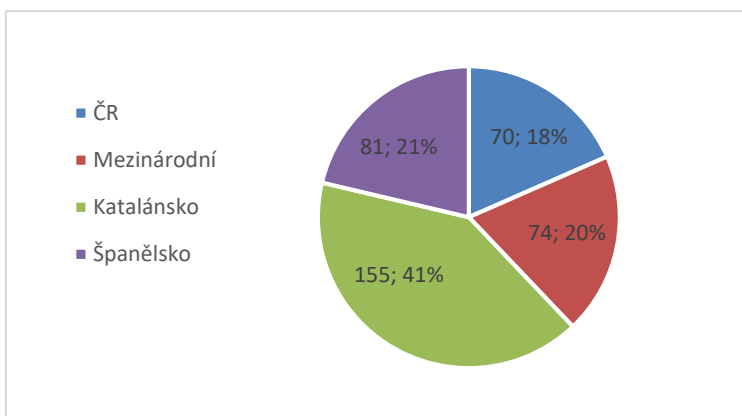
Graf č. 35: Podíl jednotlivých portálů na celkovém rozsahu citací.



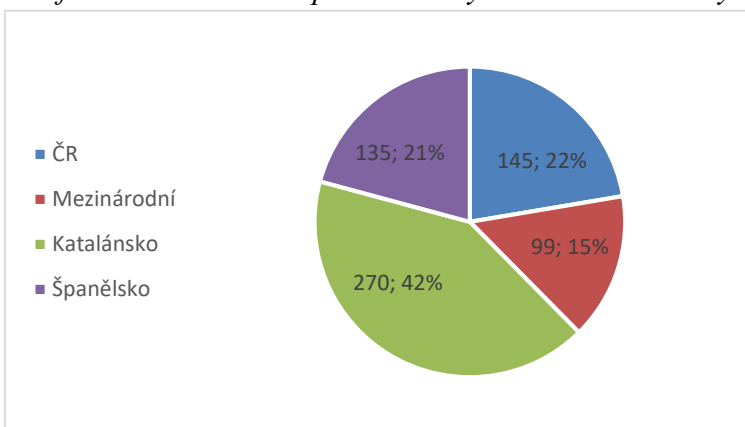
Graf č. 36: Průměrný počet znaků na 1 citaci zveřejněnou jednotlivými portály.

Z výše přiložených grafů č. 33 a 34 lze rozpoznat, že z pohledu počtu citovaných aktérů i počtu citací samotných vévodí srovnání vybraných médií portál *iDNES.cz*, který v obou případech o pár procent přesahuje polovinu počtu celého zkoumaného vzorku. Naopak

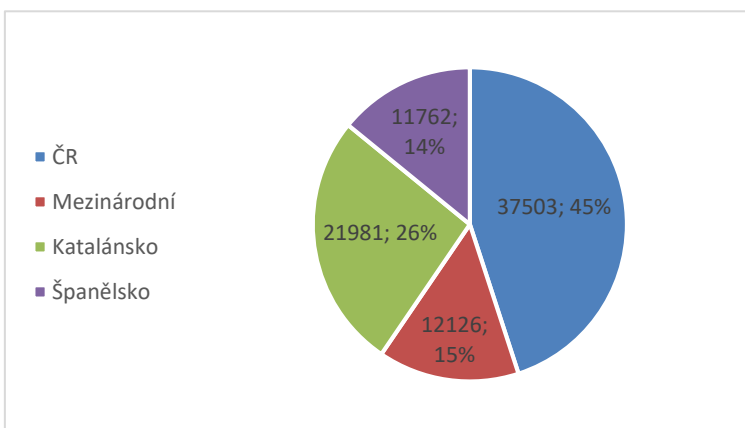
nejméně citací i jejich autorů bylo nalezeno na portálu *iROZHLAS.cz*. Rozsah jednotlivých citací (graf č. 35) v souvislosti s katalánskou krizí v druhé polovině roku 2017 dosahoval nejvyšších hodnot na serveru *Parlamentní listy* (45 %), které v tomto ohledu předstihly i portál *iDNES.cz* (40 %) a na citace nejméně obsáhlý server *iROZHLAS.cz*. Už tato získaná data poukazují na viditelný rozdíl v rozsahu 1 uvedené citace, což potvrzuje i graf č. 36. Při zohlednění průměrného počtu znaků na jednu zaznamenanou citaci je pak patrné, že nejvyšší hodnoty docílily právě *Parlamentní listy* (226), které z tohoto hlediska více než dvojnásobně převyšují ostatní dva zpravodajské servery disponující podobnými výsledky.



Graf č. 37: Podíl zastoupení citovaných aktérů rozdělených dle kategorie jejich příslušnosti.



Graf č. 38: Podíl celkového počtu citací dle kategorie příslušnosti jejich autorů.





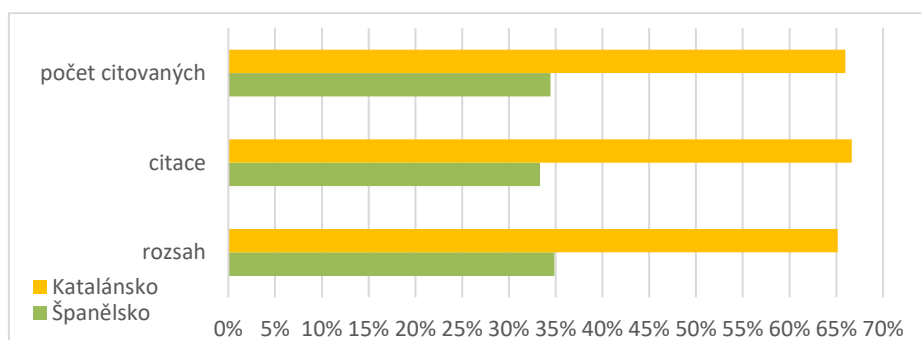
Graf č. 39: Podíl na celkovém rozsahu citací dle kategorie příslušnosti jejich autorů.

Podobně jako v případě analýzy zmiňovaných aktérů byla i při výzkumu uvedených citací brána v úvahu příslušnost jejich autorů. Stejným způsobem bylo přistoupeno i k jejich kategorizaci dle zastoupení jedné ze stran konfliktu nebo mezinárodního či tuzemského prostředí.

Graf č. 37 zobrazuje zastoupení těchto skupin v ohledu na celkový počet citovaných aktérů, přičemž poukazuje na fakt, že v rozebíraných obsazích se nejčastěji citovali zástupci katalánského boje za nezávislost. Počet citovaných aktérů z ostatních tří skupin se dle provedeného výzkumu pohyboval na podobné úrovni pětinnového podílu. Zatímco poměr již konkrétních přímých řečí (graf č. 38) do velké míry korespondoval s celkovým podílem citovaných autorů, z pohledu rozsahu citací se daná procenta značně proměňují.

Ze zpracovaných dat totiž vyplývá, že téměř polovina všech znaků užitých k uvedení citace byla autory analyzovaných textů věnována tuzemským aktérům. Ti tak přeskočili v tomto ohledu i zástupce katalánských separatistických zájmů, kteří se i přes největší podíl citovaných osob i citací samotných umístili s 26 % na druhém místě.

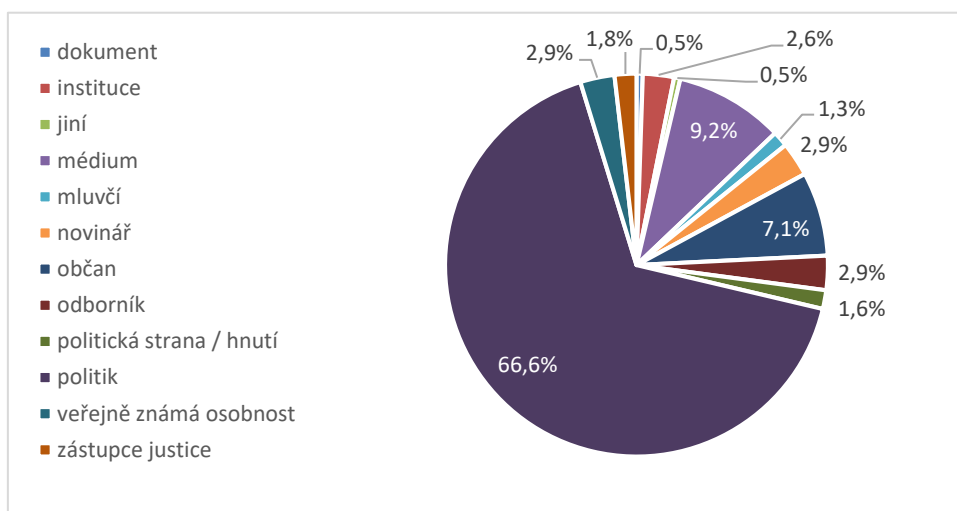
Na grafu č. 40 je pak zobrazen celkový podíl citovaných aktérů, samotných citací i jejich rozsahu mezi katalánskou stranou reprezentující separatismus regionu a táborem zastupujícím zájmy centrální španělské vlády. Jak je znatelné, v celém zkoumaném vzorku dostali větší prostor k vyjádření zástupci Katalánska, kteří jak z ohledu počtu aktérů, jednotlivých citací i rozsahu dosáhli v tomto srovnání pokaždé skoro na 2 třetiny nasbíraných hodnot.



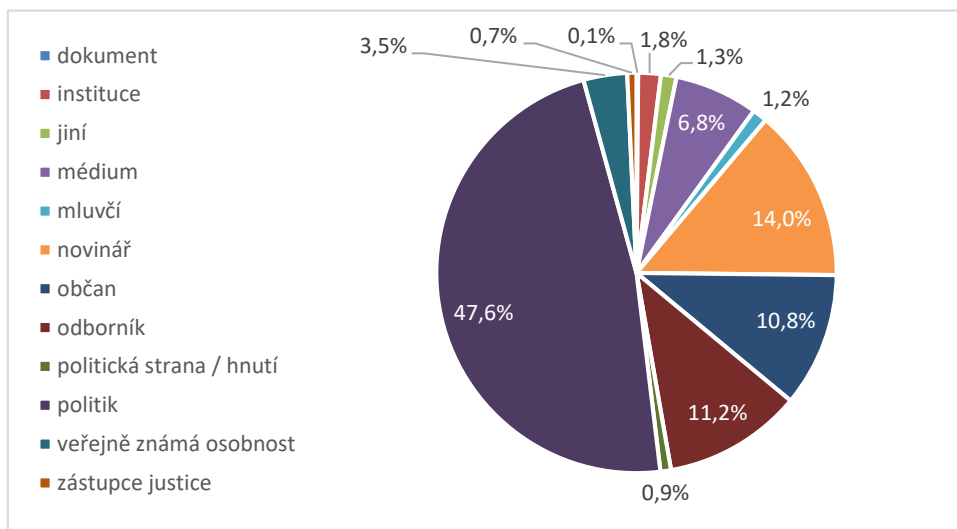
Graf č. 40: Podíl na počtu citovaných aktérů, počtu citací a jejich rozsahu mezi oběma stranami konfliktu.

V rámci výzkumu citací byly zohledněny i typy aktérů, kteří dostali prostor k vyjádření. Na rozdíl od předešlé části práce, která se při sledování zmíněných aktérů zabývala pouze

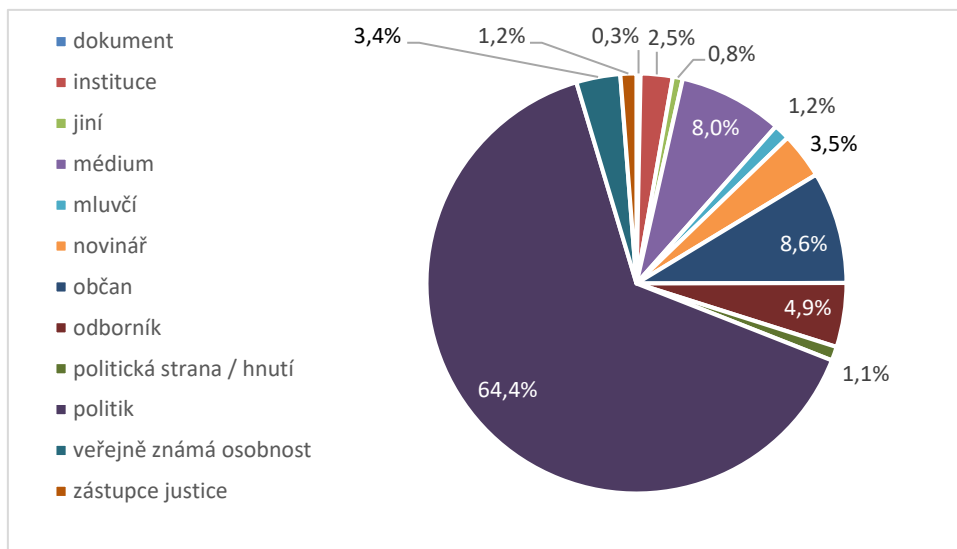
politickými představiteli, byly během obsahové analýzy zaznamenávány všechny citace, které ve zkoumaném vzorku objevily. Z tohoto důvodu byl při sběru dat zohledněn vedle kategorie příslušnosti daného aktéra, počtu citací a jejich rozsahu i typ citované osoby. Na grafech č. 41 až 43 přiložených níže je zobrazen poměr mezi různými typy citovaných aktérů na základě celkového počtu citovaných, oddělených přímých řečí a jejich samotného rozsahu. Ze všech těchto úhlů pohledů dominují citacím v celkovém analyzovaném vzorku politici.



Graf č. 41: Podíl zastoupení citovaných aktérů rozdělených dle jejich typu.

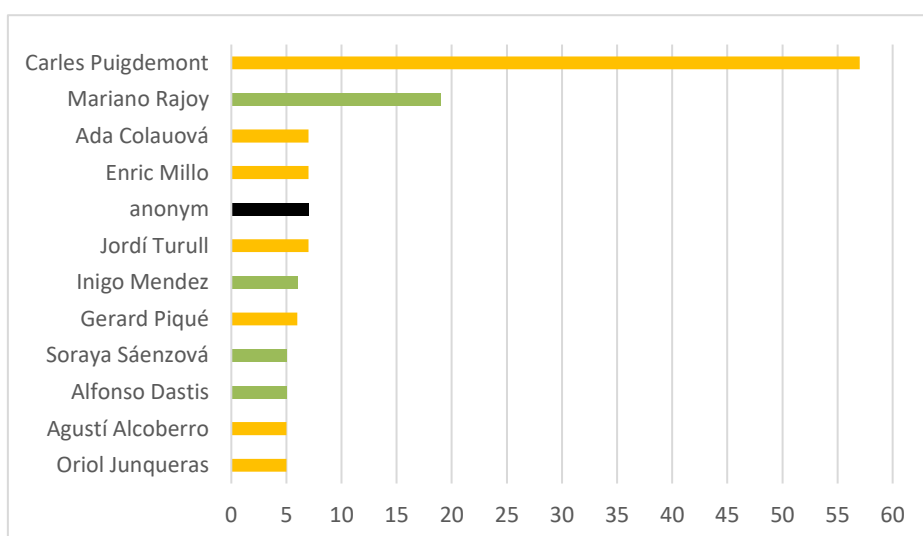


Graf č. 42: Podíl na celkovém počtu citací dle typu citovaného aktéra.



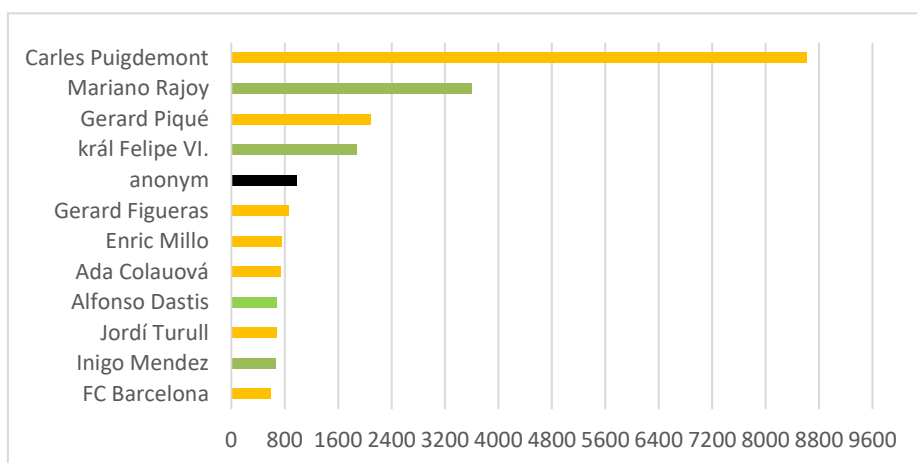
Graf č. 43: Podíl na celkovém rozsahu citací dle typu aktéra.

Ti tvoří více než 66 % všech ve zkoumaných textech citovaných aktérů, a i z hlediska rozsahu jim věnovaným citacím se politici přehoupili přes hranici 60 %. Pouze při uvážení počtu jednotlivých citací nedosahují političtí představitelé ani polovičního podílu na jejich celkovém součtu. Dalšími nejčastěji citovanými typy aktérů jsou postupně občané, mezi které byli zahrnuti například účastníci demonstrací nebo čeští obyvatelé Katalánska, média jako celky, profesionálové napříč obory – odborníci (zahrnující politology, ekonomy nebo například hispanisty) či jednotliví a konkrétní novináři a veřejně známé osobnosti. Všechny tyto skupiny aktérů se pak pohybují na předních místech i co se týče získaných dat o počtu samostatných citací a jejich celkovém rozsahu.



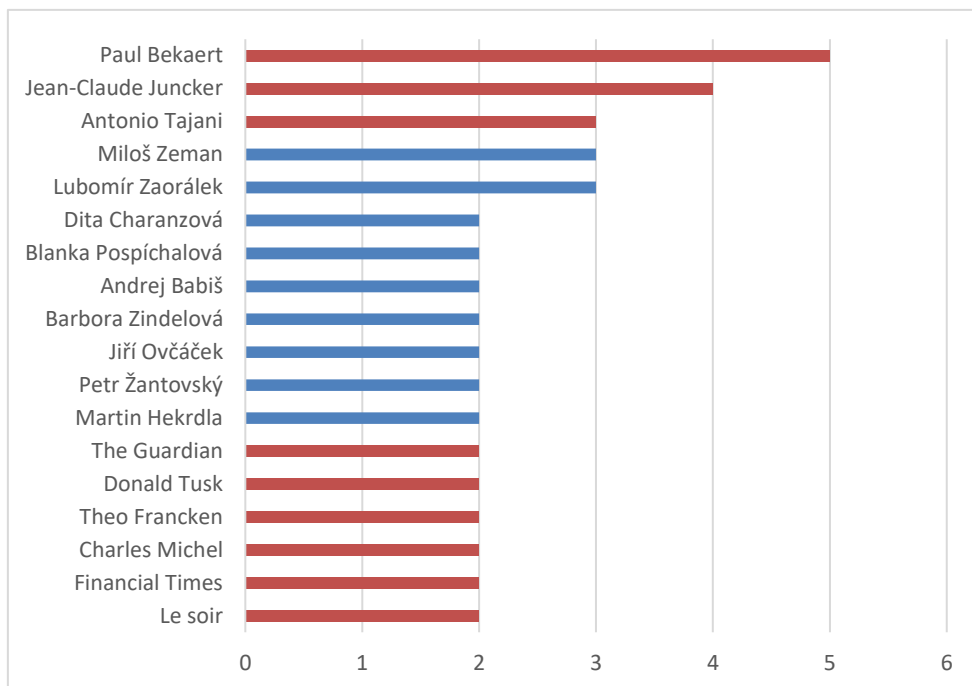
Graf č. 44: Nejčastěji citovaní aktéři z obou stran konfliktu.

Vůbec nejčastěji citovaným aktérem, tedy tím, kdo byl citován v největším počtu všech analyzovaných článků, se stal s výrazným nárůstem katalánský premiér *Carles Puigdemont* (66 článků, téměř 23 % všech sdělení), za kterým výrazně zaostává i druhý v tomto ohledu španělský předseda vlády *Mariano Rajoy* (19 článků; 6,5 %). Mezi dalšími citovanými aktéry z řad katalánských separatistů a představitelů španělského centralismu, kteří byli citováni alespoň v 5 jednotlivých sděleních, se dále objevují jména, která lze objevit i ve výše zmíněných datech o vystupujících politicích. Kromě politiků, jakými jsou *Ada Colauová*, *Soraya Sáenzová*, *Jordí Turull* nebo *Oriol Junqueras*, se zde však vyskytují i například fotbalista *Gerard Piqué* a pod označením „anonym“ pak i občané z obou stran konfliktu, u kterých nebylo uvedeno jméno.



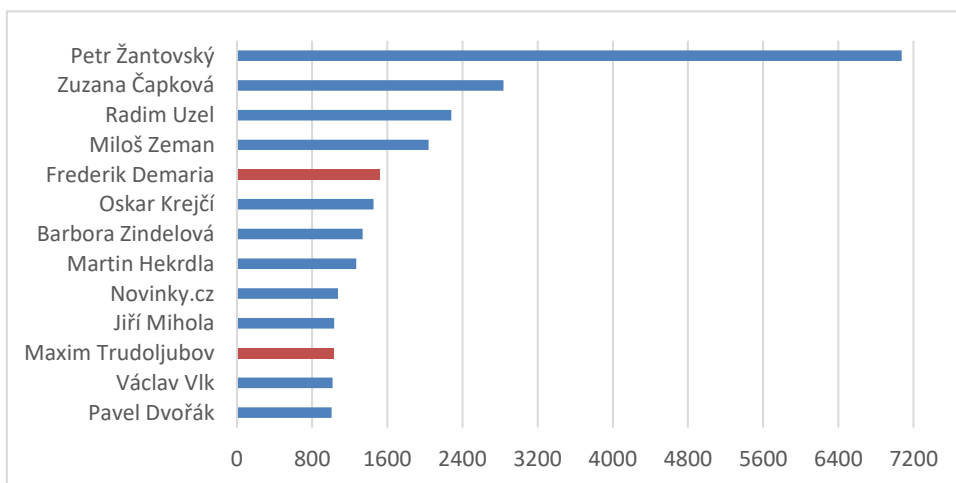
Graf č. 45: Nejrozsaňleji citovaní aktéři z obou stran konfliktu.

Citace byly v průběhu analýzy sledovány i s ohledem na jejich rozsah a v případě citovaných katalánských a španělských aktérů si lze z grafu č. 45 všimnout, že se jejich struktura ani pořadí oproti statistice o počtu článku, v kterých byli citováni, příliš nemění. První dvě místa zůstávají stejná, po nich znovu následují jména jako *Colauová*, *Millo*, *Turull* či *Mendez* a *Dastis*. V pořadí si oproti počtu citací polepšili *Gerard Piqué*, který byl s ohledem na rozsah 3. nejcitovanějším aktérem, i král *Felipe VI.*, který sice nebyl citován v největším počtu článků (4), ale zato rozsahem svých citací patří k těm nejaktivnějším.



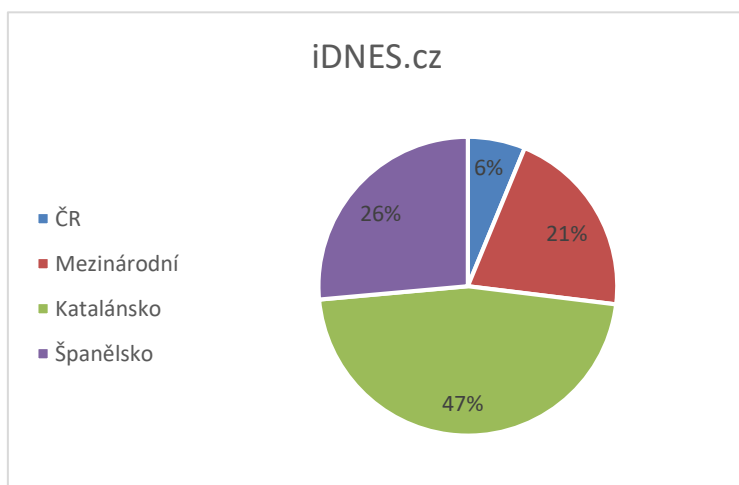
Graf č. 46: Nejčastěji citovaní mezinárodní aktéři.

Z mezinárodních aktérů, kteří dostali prostor k vyjádření v největším počtu analyzovaných článků, se nejvýše umístil *Paul Bekaert*, belgický právník *Carlese Puigdemonta*, který byl v tomto ohledu aktivní převážně v době *Puigdemontova* bruselského azylu. Za ním se umístili zástupci Evropské unie *Jean-Claude Juncker* a *Antonio Tajani* i český prezident *Miloš Zeman* a ministr zahraničních věcí *Lubomír Zaorálek*. Graf poté obsahuje veškeré aktéry, kteří byli citováni alespoň ve dvou zkoumaných sděleních a lze mezi nimi objevit další reprezentanty české politiky (*Andrej Babiš*, mluvčí prezidenta republiky *Ovčáček*), české obyvatele a účastníky událostí v Katalánsku, zástupce belgické vlády nebo zahraniční média.

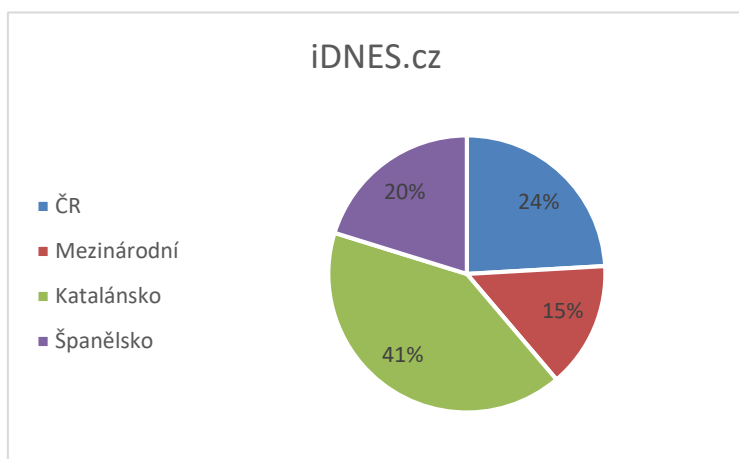


Graf č. 47: Nejrozsáhleji citovaní mezinárodní aktéři.

Z hlediska rozsahu citací se seznam aktérů s nejvyššími hodnotami značně proměňuje. Již letný pohled na graf č. 47 prozrazuje, že mezi nejrozsáhleji citovanými (nad 1000 znaků) bylo možné nalézt převážně tuzemské aktéry, jako byli například konkrétní novináři (*Žantovský, Vlk, Hekrdla*), celistvé médium (*Novinky.cz*), prezident republiky či čeští občané žijící ve Španělsku (*Čapková, Zindelová*). Objevují se zde i profesionálové napříč různými obory (*Uzel, Krejčí, Dvořák*). Za zahraniční aktéry se do tohoto přehledu vešly pouze univerzitní profesor *Frederik Demaria* a ruský novinář *Maxim Trudoljubov*.



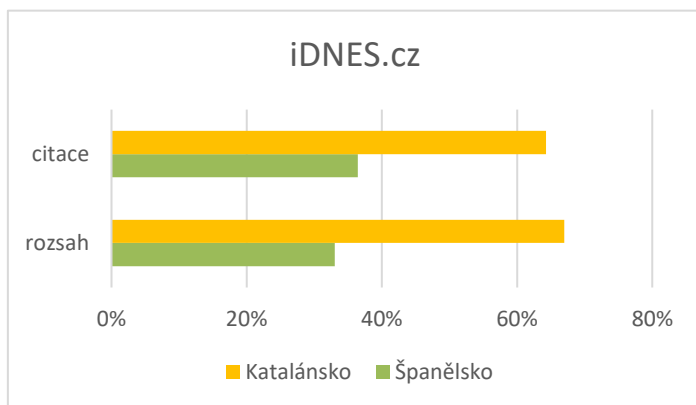
Graf č. 48: Podíl jednotlivých kategorií příslušnosti na zastoupení citovaných aktérů na *iDNES.cz*.



Graf č. 49: Podíl na celkovém rozsahu citací na *iDNES.cz* dle kategorie příslušnosti jejich autorů.

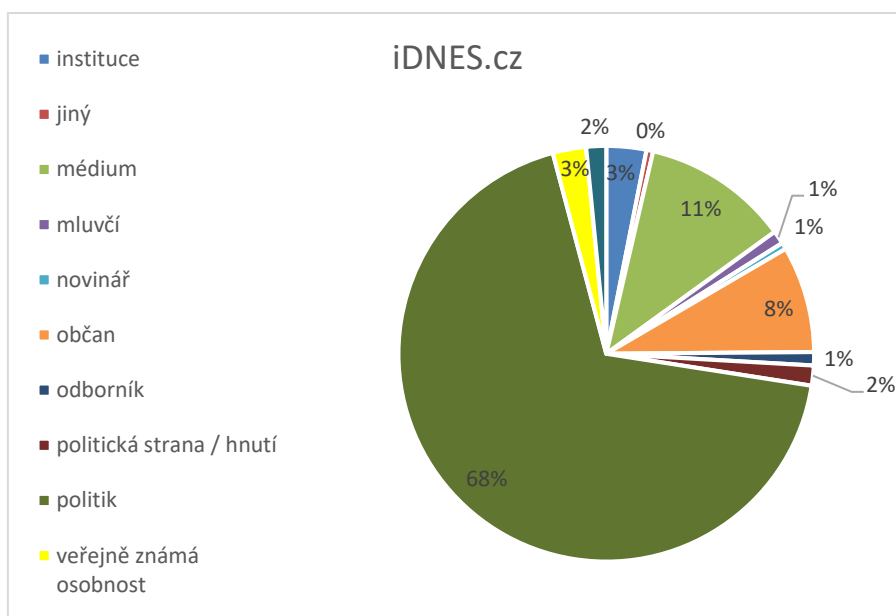
Portál *iDNES.cz* ve svých sděleních nejčastěji citoval (graf č. 48) aktéry zastupující katalánské separatistické tendence, dále představitele a zastánce španělské celistvosti, mezinárodní aktéry a v poslední řadě tuzemské jedince či subjekty. Při uvážení rozsahu

těchto citací znovu žebříčku dominuje kategorie „Katalánsko“, avšak čeští představitelé si oproti počtu článku, kde jsou citováni, polepšují a svým téměř čtvrtinovým podílem obsazují v tomto ohledu druhé místo. Následuje skupina španělského centralismu s pětinnovým podílem a nejméně rozsáhle byli na *iDNES.cz* citováni aktéři mezinárodní.

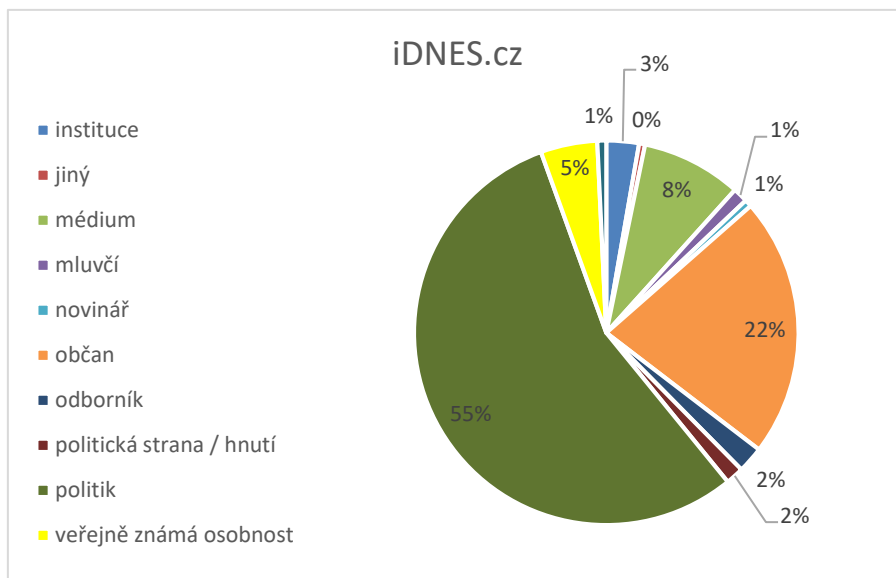


Graf č. 50: Podíl na počtu citovaných aktérů a jejich rozsahu na *iDNES.cz* mezi oběma stranami konfliktu.

Při zúženém porovnání pouze na přímé strany konfliktu lze zjistit, že jak z hlediska počtu článků, ve kterých byl citován zástupce z jedné či druhé skupiny, tak i v celkovém rozsahu citací převažují na serveru *iDNES.cz* aktéři reprezentující Katalánsko a jeho separační úmysly. V obou těchto statistikách dosahují hodnot kolem 2 třetin z celkového počtu.

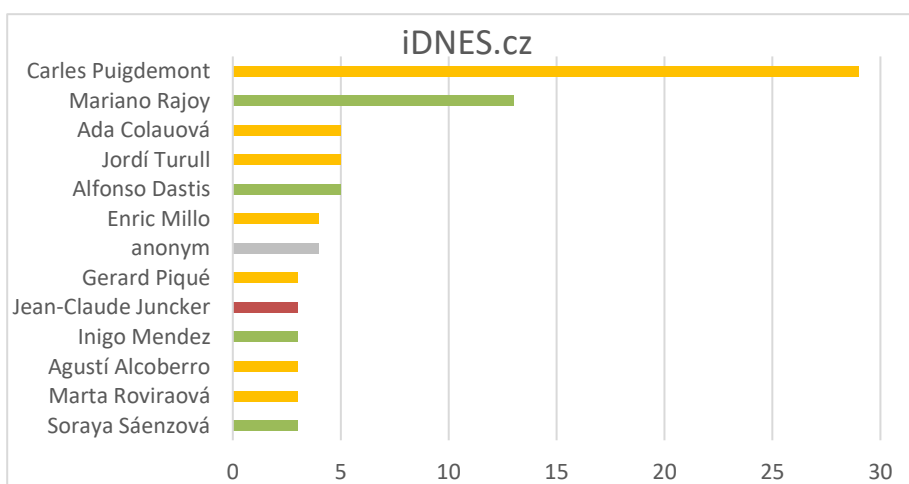


Graf č. 51: Podíl zastoupení citovaných aktérů na *iDNES.cz* dle jejich typu.



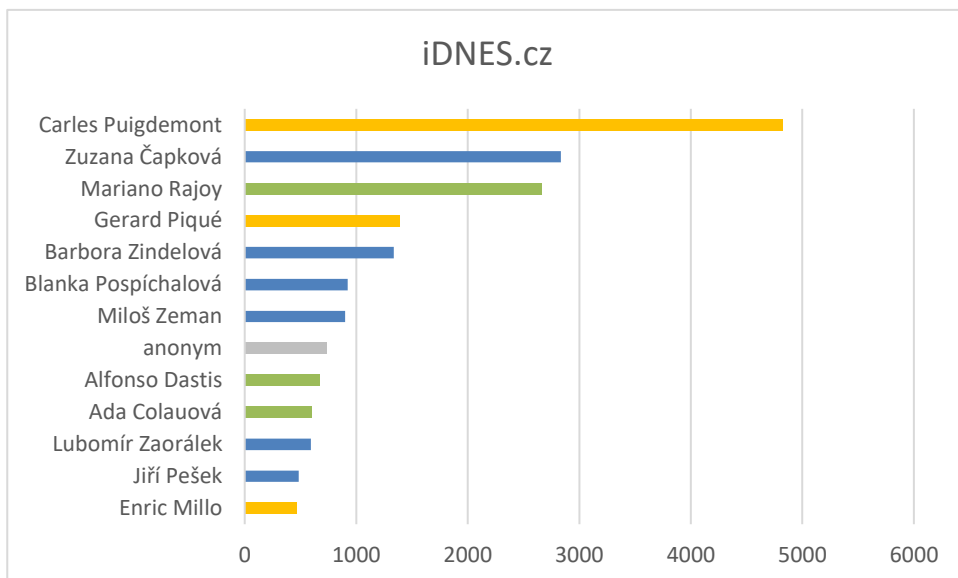
Graf č. 52: Podíl zastoupení jednotlivých typů aktérů na celkovém rozsahu citací na iDNES.cz.

Výše přiložené grafy (č. 51 a 52) zobrazují zastoupení jednotlivých typů aktérů na portálu iDNES.cz a to z pohledu jejich podílu na celkovém počtu citovaných subjektů i celkovém rozsahu citací. Sebraná data hovoří o tom, že portál iDNES.cz, podobně jako všechny zpravodajské servery dohromady, nejvíce citoval politické představitele, kteří zde tvoří 68 % všech citovaných s rozsahem přesahujícím polovinu celkové hodnoty. Významnou částí se na celkovém rozsahu všech citací na iDNES.cz podílela veřejnost, například v podobě obyvatel katalánského regionu, jimž byl věnován prostor k promluvě v 16 analyzovaných sděleních a v celkovém rozsahu přes 7200 znaků, což je v tomto ohledu řadí na druhé místo. Redakce tohoto serveru se často nevyhýbala ani citacím jiných médií nebo veřejně známých osobností.



Graf č. 53: Nejčastěji citovaní aktéři portálem iDNES.cz (alespoň 2 kódovací jednotky).

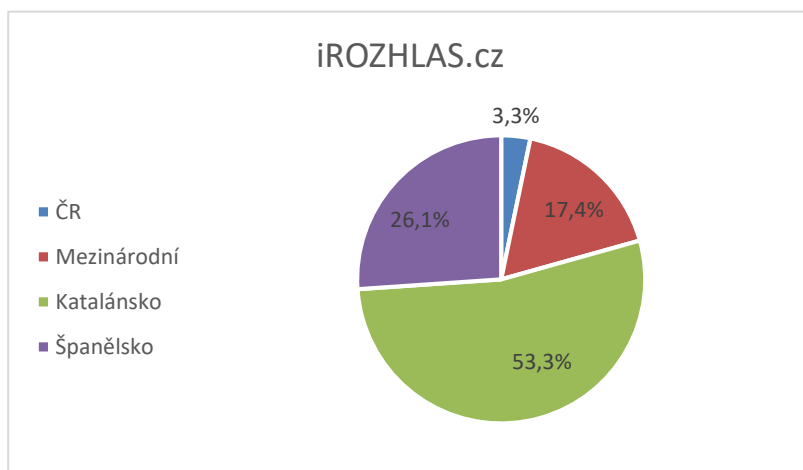




Graf č. 54: Nejrozsáhleji citovaní aktéři portálem iDNES.cz.

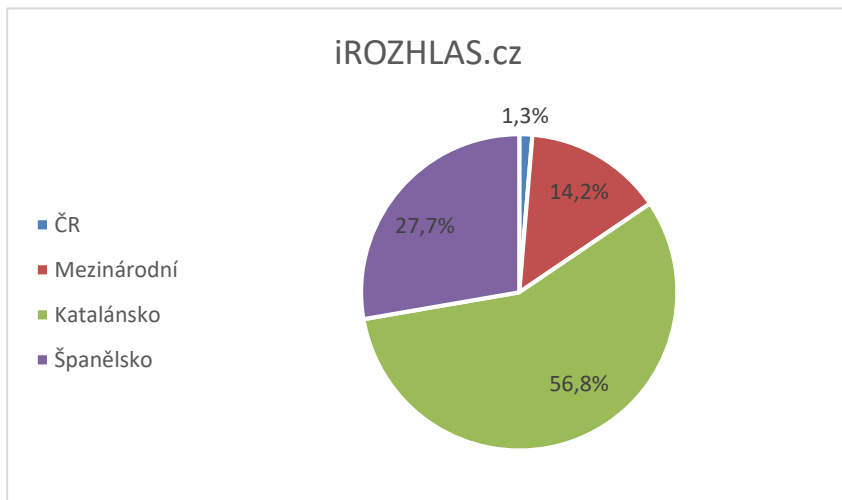
Celkem 13 aktérů bylo serverem *iDNES.cz* citováno opakovaně, tedy ve dvou a více analyzovaných sděleních. S výrazným náskokem se zde nejčastěji uváděla do uvozovek přímá řeč *Carlese Puigdemonta* a i jména ostatních politiků z Pyrenejského poloostrova z grafu č. 53 korespondují s daty shrnujícími celý výzkumný vzorek. Děje se tak převážně z důvodu značné převahy v oblasti citací serveru *iDNES.cz* oproti dvěma zbylým portálům. Jediným zahraničním zástupcem citovaným opakovaně byl *Jean-Claude Juncker*.

Při uvážení rozsahu jednotlivých citací doznává podoba žebříčku nejvíce citovaných aktérů výrazných změn. Velikou mírou se o to zasluhují portálem citované obyvatelky Katalánska české národnosti, z nichž se jedna z nich v počtu znaků přímé řeči umístila hned za premiérem katalánské vlády *Puigdemontem*. Objevují se zde i český prezident *Miloš Zeman*, ministr zahraničních věcí *Zaorálek* či katalanista *Jiří Pešek*.



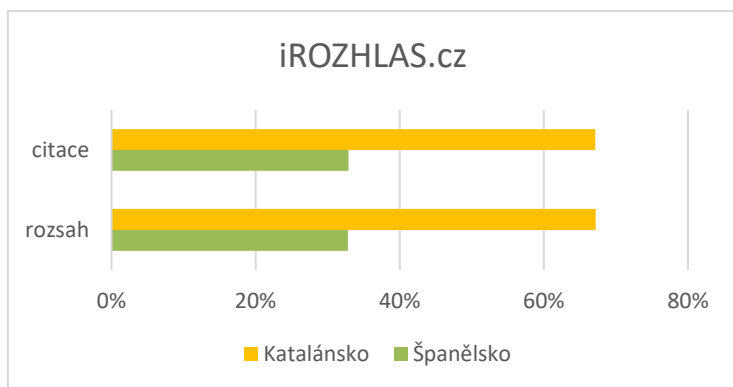
Graf č. 55: Podíl zastoupení citovaných aktérů na iROZHLAS.cz rozdělených dle kategorie

jejich příslušnosti.



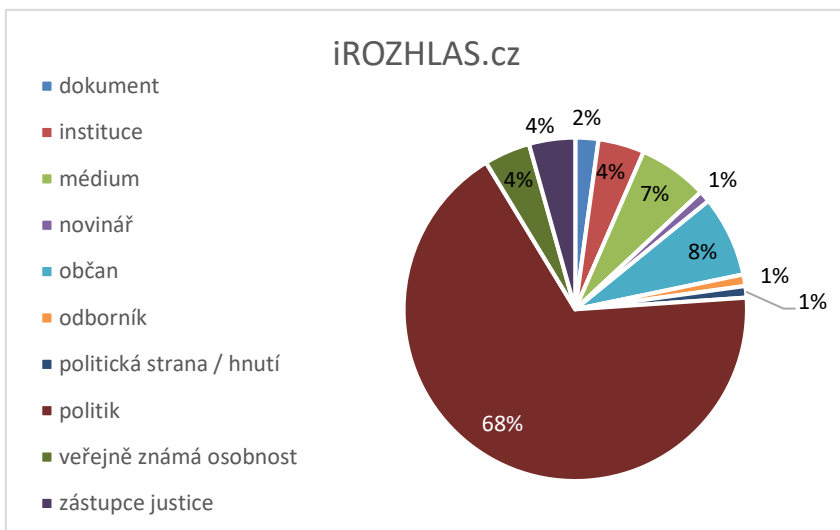
Graf č. 56: Podíl na celkovém rozsahu citací na iROZHLAS.cz dle kategorie příslušnosti jejich autorů.

Více než polovinu citovaných aktérů redakcí zpravodajského serveru *iROZHLAS.cz* představovali zástupci Katalánska, následovaní více než čtvrtinovým podílem aktérů prosazujících španělskou celistvost. Naopak nejméně prostoru bylo portálem věnováno českým aktérům, kteří byli citováni pouze ve třech článcích, a i z pohledu rozsahu citací jim patří jen zanedbatelný podíl.

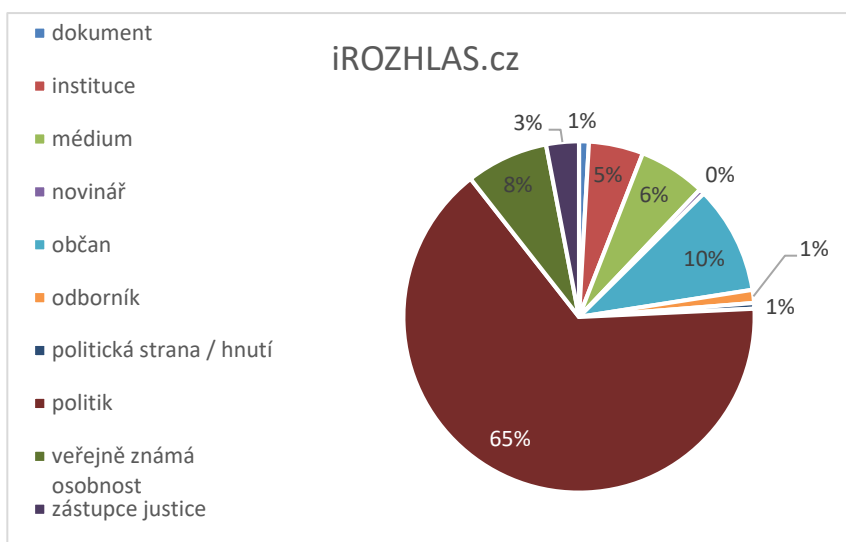


Graf č. 57: Podíl na počtu citovaných aktérů a jejich rozsahu na iROZHLAS.cz mezi oběma stranami konfliktu.

Co se týče srovnání pouze samotných stran konfliktu, *iROZHLAS.cz* dával při citování přednost zástupcům katalánského boje za nezávislost, přičemž rozdíl v počtu citovaných aktérů i celkovém rozsahu citací odpovídá, stejně jako v případě portálu *iDNES.cz*, zhruba poměru 2:1.

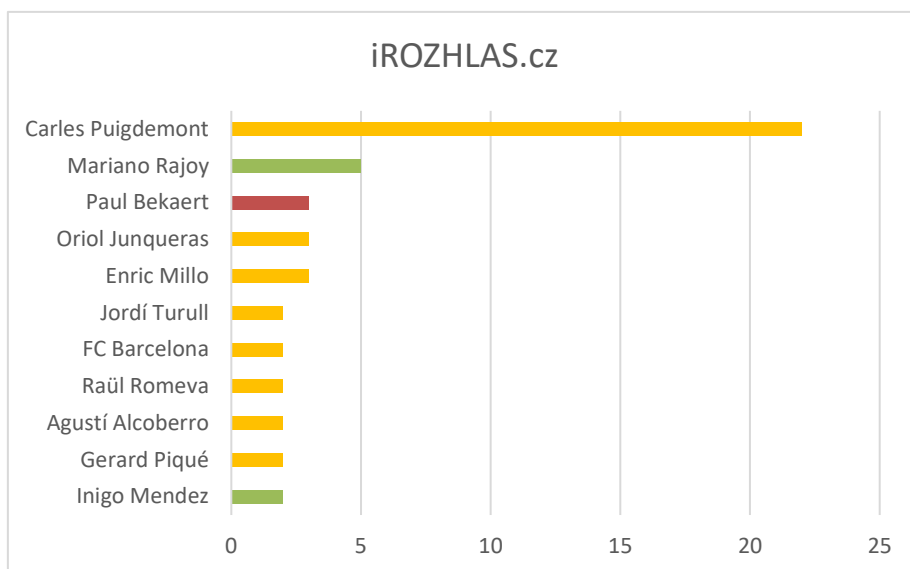


Graf č. 58: Podíl zastoupení citovaných aktérů na iROZHLAS.cz dle jejich typu.

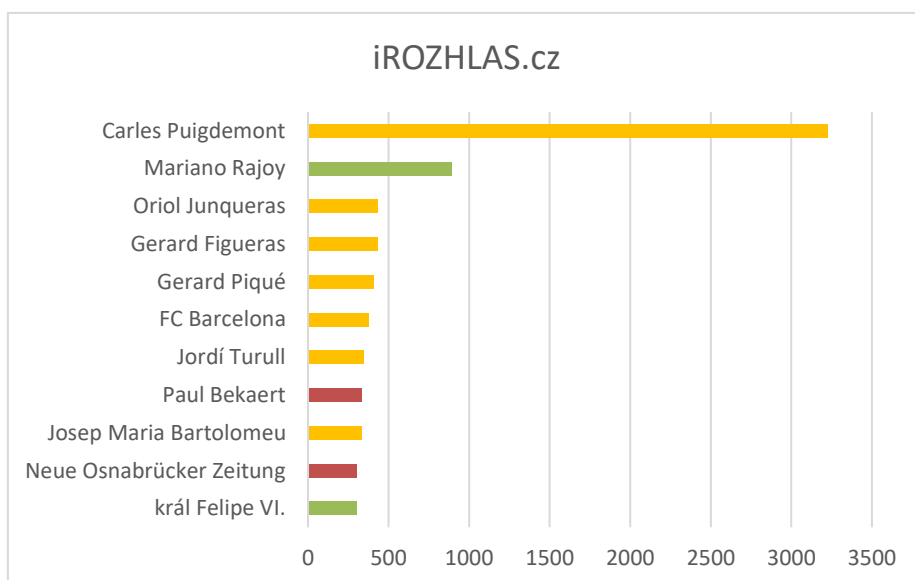


Graf č. 59: Podíl zastoupení jednotlivých typů aktérů na celkovém rozsahu citací na iROZHLAS.cz.

Portál *iROZHLAS.cz* se podílel nejmenší částí na celkové podobě citací výzkumného vzorku a při uvádění přímé řeči výrazně upřednostňoval politické aktéry. Hodnoty kolem dvou třetin dosahuje tento typ citovaného jak v ohledu výskytu napříč zveřejněným obsahem, tak i celkovém rozsahu citací. Ostatní typy aktérů se zde v pozici autora přímé řeči objevily pouze v jednotkách případů, přičemž více jak v 5 sděleních byli citováni zástupci veřejnosti a mediálních organizací.

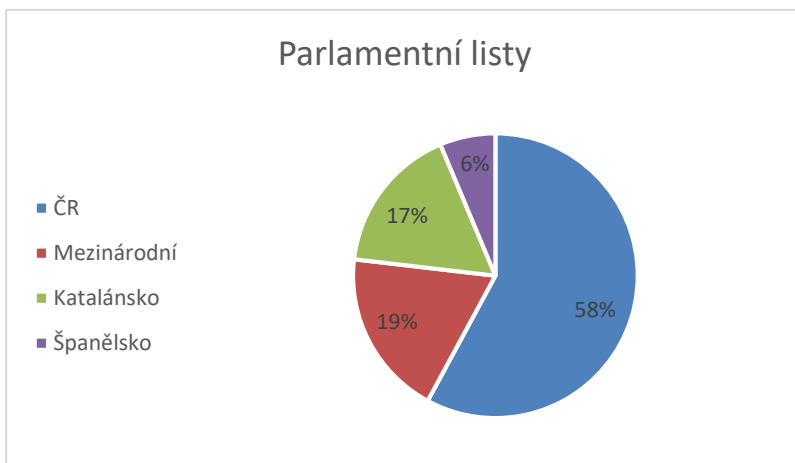


Graf č. 60: Nejčastěji citovaní aktéři portálem iROZHLAS.cz (alespoň 2 kódovací jednotky).

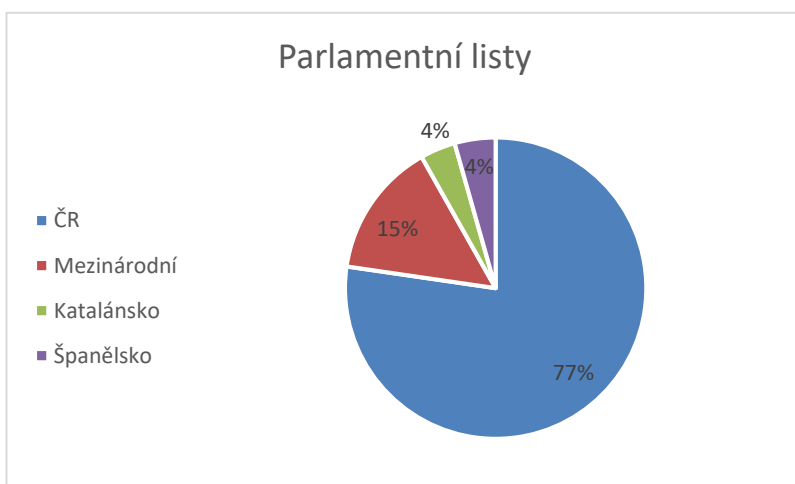


Graf č. 61: Nejrozsáhleji citovaní aktéři portálem iROZHLAS.cz.

I na portálu *iROZHLAS.cz* byl nejčastěji a zároveň nejrozsáhleji citován katalánský premiér *Carles Puigdemont*, který byl jako jediný aktér citován ve více než 5 sděleních. Po něm v tomto ohledu následují další již několikrát zmínění politici *Rajoy*, *Junqueras* či *Turull*, ale také fotbalista FC Barcelona *Gerard Piqué*, přičemž ve dvou zprávách byl v souvislosti s katalánskou krizí citován i samotný klub jako celek. Ze zahraničních představitelů portál *iROZHLAS.cz* citoval nejvíce *Paula Bekaerta* a do přehledu nejrozsáhleji citovaných se dostal i německý regionální deník *Neue Osnabrücker Zeitung*.



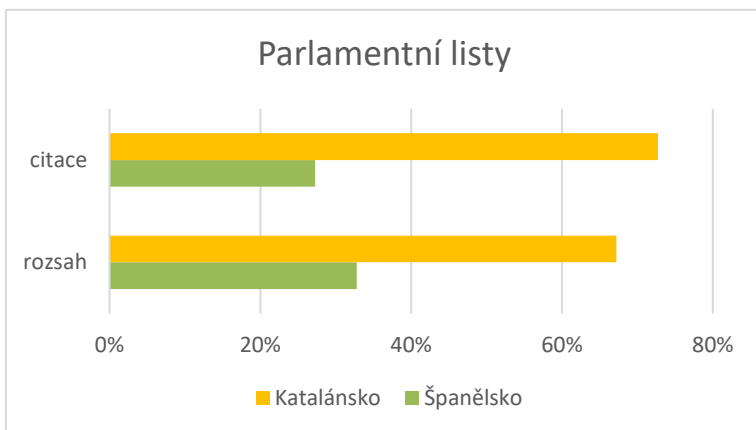
Graf č. 62: Podíl zastoupení citovaných aktérů na portálu *Parlamentní listy* rozdělených dle kategorie jejich příslušnosti.



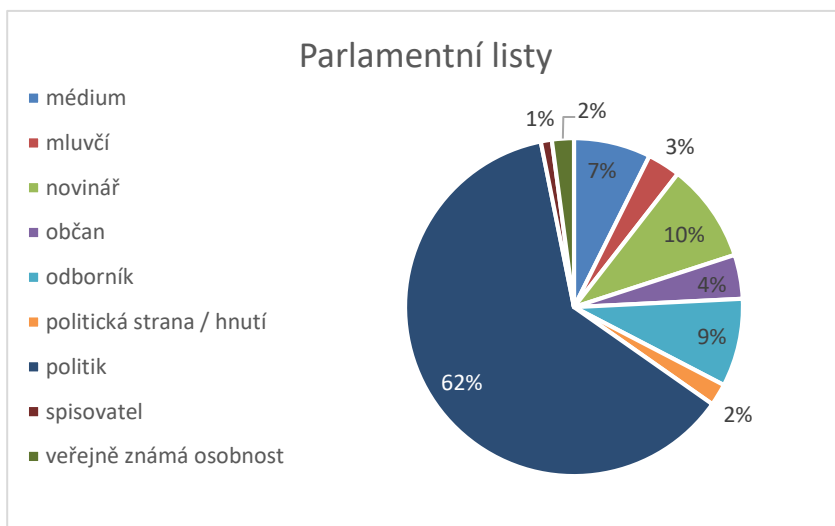
Graf č. 63: Podíl na celkovém rozsahu citací na portálu *Parlamentní listy* dle kategorie příslušnosti jejich autorů.

V jednotlivých sděleních na portálu *Parlamentní listy*, které prošly analýzou obsahu, byli nejčastěji citováni tuzemští aktéři, kteří zde drží 58% podíl na celkovém počtu citovaných. S ohledem na rozsah citací získávají čeští představitelé ještě výraznější většinu, přičemž jim bylo věnováno více než tři čtvrtiny všech jednotlivých přímých řečí. Více než zástupci stran konfliktu, tedy osoby a subjekty spjaté s oběma tábory katalánské krize, byli v ohledu výskytu i jejich rozsahu častěji citováni mezinárodní aktéři.

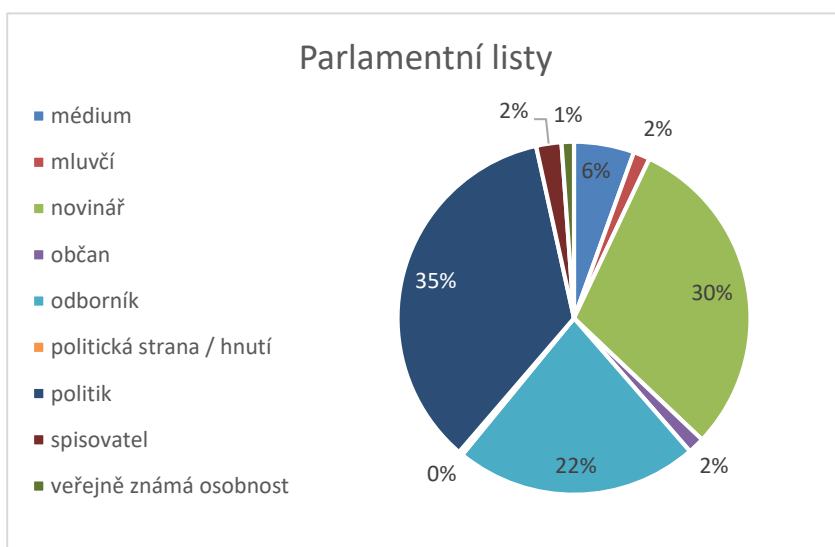
Na porovnání dat o citacích mezi aktéry představujícími Katalánsko a Španělsko poukazuje graf č. 64, který prozrazuje podobně výrazný rozdíl v prospěch zástupců katalánského separatismu, jako u ostatních dvou portálů. I na *Parlamentních listech* při referování o katalánské krizi využívali zdejší autoři textů dvakrát více citací příznivců katalánského separatismu než jeho odpůrců.



Graf č. 64: Podíl na počtu citovaných aktérů a rozsahu citací na Parlamentní listy mezi oběma stranami konfliktu.

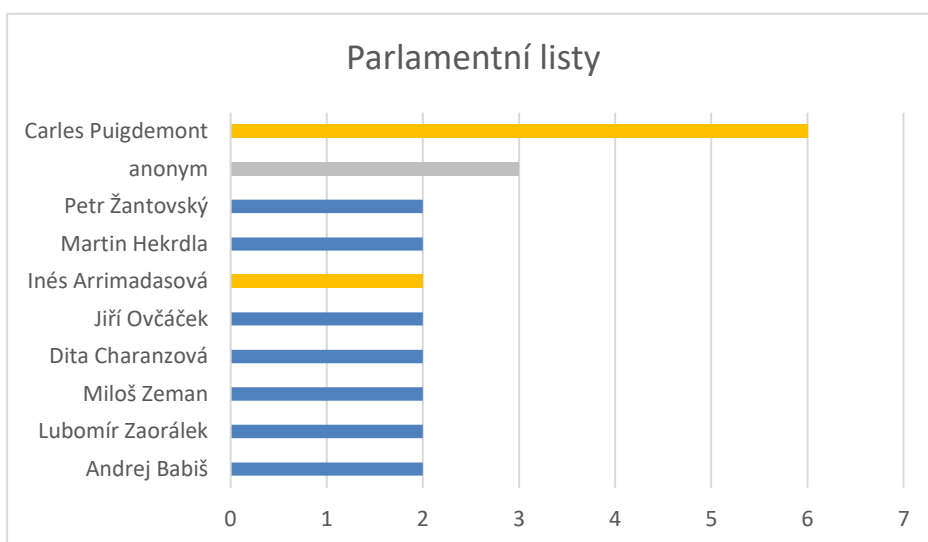


Graf č. 65: Podíl zastoupení citovaných aktérů na Parlamentních listech dle jejich typu.

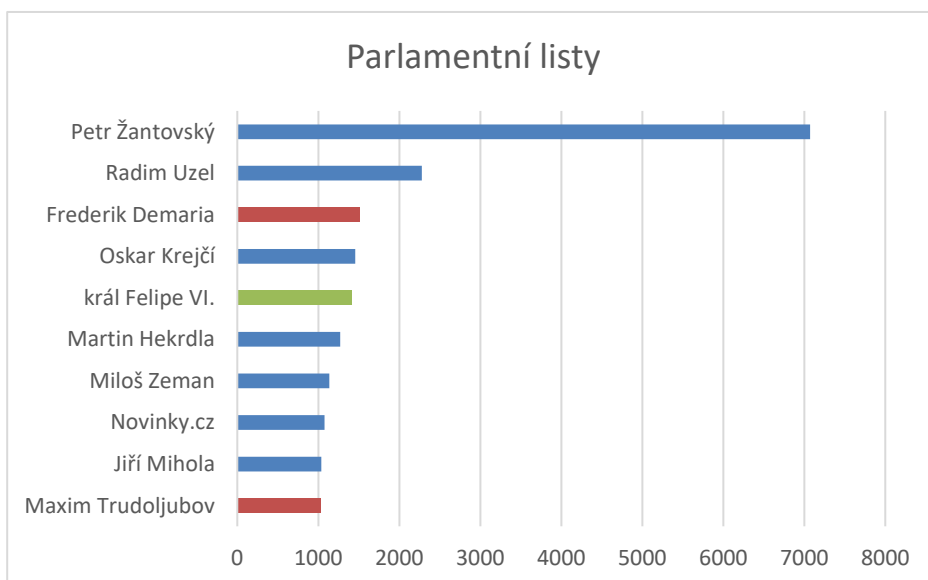


Graf č. 66: Podíl zastoupení jednotlivých typů aktérů na celkovém rozsahu citací na Parlamentních listech.

I v případě *Parlamentních listů* docházelo nejčastěji k citování politických představitelů, z hlediska celkového rozsahu citací již však nebyly mezi jednotlivými typy zaznamenány takové rozdíly, jako v případě předešlých dvou serverů. Po politicích (35 %) dostali v analyzovaných textech zveřejněných *Parlamentními listy* největší prostor novináři (30 %) i různorodě zaměřeni odborníci (22 %).



Graf č. 67: Nejčastěji citovaní aktéři portálem *Parlamentní listy* (alespoň 2 kódovací jednotky).



Graf č. 68: Nejrozsáhleji citovaní aktéři portálem *Parlamentní listy*.

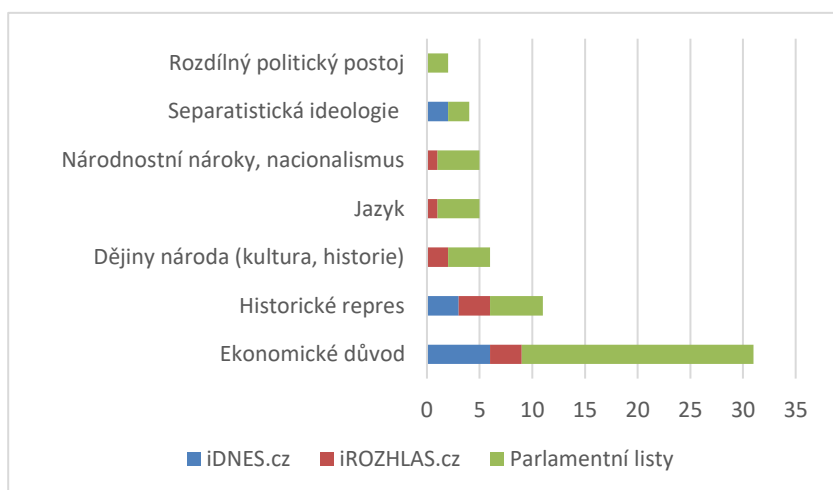
Podle získaných dat portál *Parlamentní listy* citoval nejčastěji stejného aktéra, jako oba dva zbývající servery, a to *Carlese Puigdemonta*. Ten dostal prostor k vyjádření v 6 jednotlivých sděleních a v desítce opakovaně citovaných osob jej doprovázejí převážně představitelé české politické a novinářské scény. Žádný z představitelů centrálního Španělska nebyl

v rámci zkoumaného obsahu *Parlamentních listů* citován více než v jednom článku.

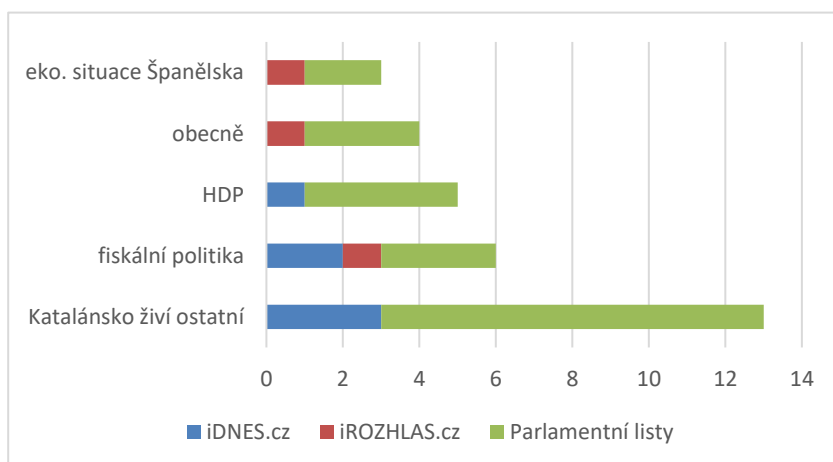
Z pohledu rozsahu citací se mezi citované aktéry s počtem 1000 znaků a více paradoxně neřadí katalánský premiér *Carles Puigdemont*, který i přes největší počet článků, kde byla uváděna jeho přímá řeč, nedosáhl na 10 nejrozsáhleji citovaných aktérů. V tomto ohledu dostali na *Parlamentních listech* největší prostor novinář *Petr Žantovský* a doktor *Radim Uzel*.

## 5.5 Důvody katalánského separatismu

Analytickou část této bakalářské práce také zajímaly zkoumanými portály zmiňované důvody, které podle nich stály za separatistickou náladou značné části katalánského obyvatelstva, a které tak de facto vedly ke společenským a politickým událostem na podzim 2017.



Graf č. 69: Nejčastěji zmiňované důvody katalánského separatismu.



Graf č. 70: Ekonomické důvody.

Grafické zobrazení zmíněných příčin separatistických tendencí v Katalánsku (graf č. 69)

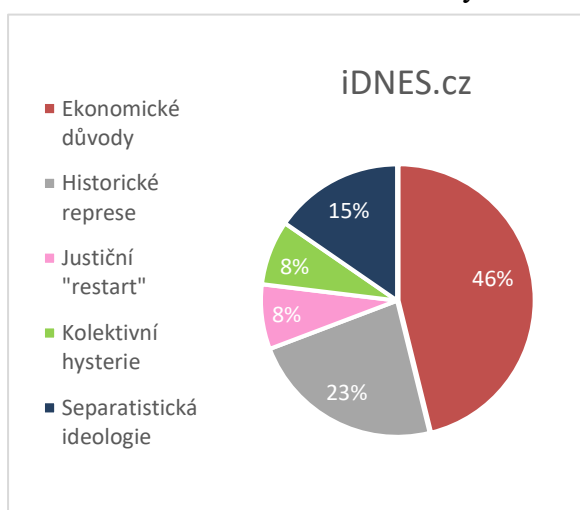


potvrzuje znění hypotézy č. 7, která předpokládala, že nejčastěji se budou v médiích objevovat důvody ekonomické. Jelikož ty tvoří téměř polovinu (47 %) všech zaznamenaných hodnot, byla pro tuto oblast vytvořena detailnější podmnožina, jejíž podobu znázorňuje graf č. 70.

Nejvíce zmiňovanými argumenty této kategorie byla jistá nevyváženost ekonomické síly mezi jednotlivými regiony Španělska, kterou zpravodajské portály nejčastěji vyjadřovali prostřednictvím označení Katalánska jako určitého vyživovatele ostatních španělských regionů. V podobném duchu se nesou i další důvody v pořadí, jako například fiskální politika či výkonnost Katalánské ekonomiky v podobě HDP.<sup>159</sup> Separačním náladám katalánského lidu podle vybraných médií také napomáhá i obecně špatná ekonomická situace celistvého Španělska.

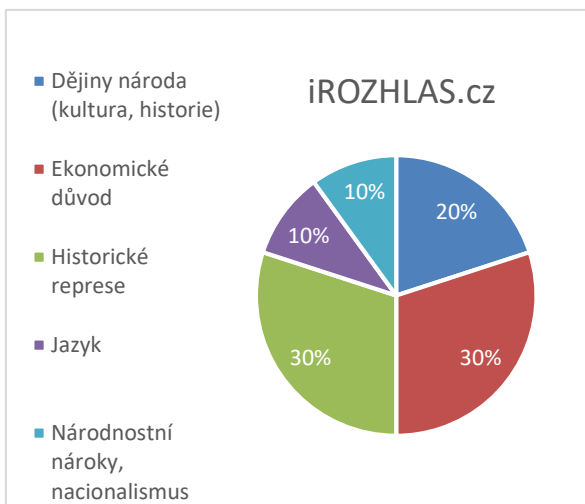
Po ekonomických důvodech bylo v rámci sledované proměnné zaznamenáno nejvíce zmínek o historických represích vůči katalánskému regionu ze strany centrální španělské vlády. Tento faktor tvoří podíl zhruba 17 % všech příčin, o kterých vybrané servery referovaly, přičemž mezi konkrétní příklady nejčastěji patřilo zrušení reformy autonomního statusu z roku 2010 či potlačování katalánské kultury, ať už v letech nedávných, nebo například za vlády diktátora Franca.

Další v pořadí jsou kategorie příčin, které se v textech objevovaly s podobnou frekvencí a mezi ně patří dějiny katalánského národa, jeho kultura a jazyk nebo obecně rostoucí nacionalistická nálada v rámci různých oblastí ve Španělsku i celé Evropě.

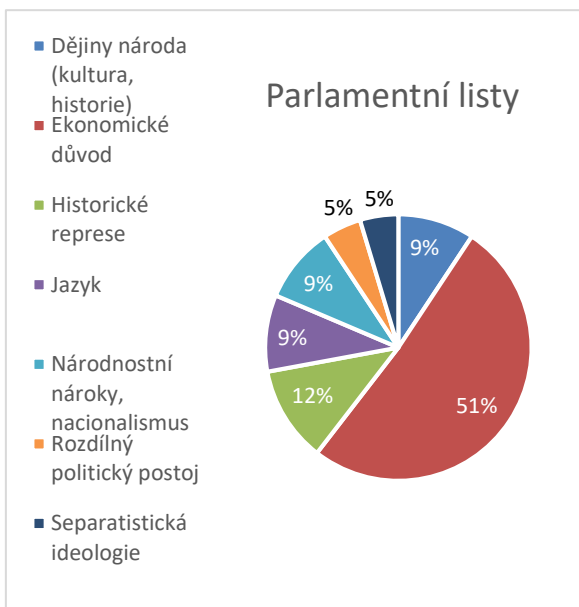


Graf č. 71: Podíl zmiňovaných důvodů portálem iDNES.cz

<sup>159</sup> O těchto ekonomických i jiných faktorech katalánských sklonů k osamostatnění je pojednáno v kapitole teoretické části práce *Vybrané důvody katalánského separatismu*.



Graf č. 72: Podíl zmiňovaných důvodů portálem iROZHLAS.cz.



Graf č. 73: Podíl zmiňovaných důvodů portálem Parlamentní listy.

Grafy č. 71 až č. 73 zobrazují poměr zmíněných důvodů v rámci jednotlivých portálů, přičemž hned na první pohled je patrné, že každý ze serverů se v největší míře věnoval ekonomickým impulsům katalánského boje za samostatnost. Pouze u portálu *iROZHLAS.cz* nebylo toto hledisko zcela dominantní a se stejnou četností se zde objevil argument historických represí. Ty se staly významným předmětem zájmu i u ostatních portálů, kde se v četnosti zmíněných důvodů umístily shodně na druhém místě.

## 6 Shrnutí hypotéz

**Hypotéza č. 1:** *Nejvíce sdělení souvisejících s katalánskou krizí ve sledovaném období bylo vzhledem k otevřenému redakčnímu pojetí Parlamentních listů zveřejněno právě na tomto portálu.*

Z celkového počtu 311 analyzovaných kódovacích jednotek, jich bylo v souladu s první hypotézou této práce vydáno portálem *Parlamentní listy*. Ten se s počtem 128 článků podílí z 41,2 % na celém zkoumaném vzorku. Hypotéza platí i v případě, pokud byly brány v potaz pouze ta zkoumaná sdělení, u nichž téma katalánské krize převažovalo. Poměr mezi jednotlivými portály je však v tomto ohledu výrazně menší a pokles *Parlamentních listů* na 35,6 % poukazuje na relativně vysoký podíl článků, které se primárně katalánské krizi nevěnovaly. Toto téma se tak zde ve sledovaném období promítalo i do komentářů, zpráv či rozhovorů, které se zabíraly větším počtem fenoménů, což může do značné míry reflektovat jeho významnost. Největší výskyt článků se sledovanou tematikou byl předpokládán na základě specifického pojetí portálu *Parlamentních listů*, jehož obsah tvoří pouze redakce serveru, ale také političtí zástupci a odborníci napříč profesemi, kteří zde dostávají prostor k vyjádření.

**Hypotéza č. 2:** *Největší počet článků se na portálech vyskytoval převážně v období následujícím po uskutečnění katalánského referenda o nezávislosti a s tím spojených událostech.*

Druhou hypotézou byl předpokládán časový výskyt článků, jejichž počet měl významně narůst až s dnem konání referenda a po něm následujících událostí. Před provedením výzkumu bylo očekáváno, že téma katalánského separatismu a boje za nezávislost nebylo vybranými médii považované za příliš zajímavé do chvíle, dokud tyto snahy nevyvrcholily nelegálně uspořádaným lidovým hlasováním a reakcí centrálního Španělska v podobě policejního zásahu. Sebraná data pak tuto hypotézu do značné míry potvrzují, jelikož v období 14 dní počínajících 1. říjnem 2017 (den hlasování), bylo na sledovaných portálech k tématu katalánské krize zveřejněno 148 článků, tedy téměř polovina z celého vzorku (47,6 %). V těchto dnech bylo pro zpravodajské servery dění v Katalánsku výrazněji zajímavější než v jiném sledovaném období, a to je dáno převážně obecným zájmem široké veřejnosti napříč Evropou i celým Světem, která reagovala převážně na policejní násilí vůči katalánským občanům a obecnou odpověď Španělska na požadavky Katalánců. Ve zmíněných dvou týdnech přesahoval průměr zveřejněných článků na 1 den hodnotu 10

sdělení, na kterou v žádný jiný den sledované periody portály nedosáhly.

**Hypotéza č. 3:** *Nejvíce článků bylo věnováno tématu policejního zákroku proti Kataláncům v den konání referenda.*

I třetí stanovená hypotéza byla následně provedenou analýzou dat potvrzena, jelikož téma policejního zásahu v den konání referenda se napříč zkoumaným obsahem objevilo celkem v 77 kódovacích jednotkách, tedy zhruba ve čtvrtině celého vzorku. Nutno podotknout, že na celkovém čísle se nejvíce podílely *Parlamentní listy*, které se o tomto kontextu zmínily v rovných 50 sděleních. Nejčtenější výskyt tohoto tématu byl předpokládán na základě obecného zájmu médií o téma násilí a také z důvodu zvýšené pozornosti veřejnosti i politických představitelů ostatních zemí věnované španělskému vnitropolitickému konfliktu, čemuž násilná reakce centrální vlády Španělska značně přispěla.

**Hypotéza č. 4:** *Nejvíce zmiňovanými politickými aktéry byli předseda katalánské vlády Carles Puigdemont a španělský premiér Mariano Rajoy.*

V souvislosti výzkumu personalizace, tedy uvádění konkrétních aktérů ve spojitosti s katalánskou krizí, bylo předpovězeno, že nejčastěji zmiňovanými politikami budou hlavní představitelé obou stran konfliktu katalánský premiér *Carles Puigdemont* a premiér Španělska *Mariano Rajoy*. I toto původní tvrzení bylo následnou analýzou dat potvrzeno, jelikož podle výzkumu byl nejčastěji zmiňován právě *Puigdemont*, který se celkem objevil v 156 (50,1 %) kódovacích jednotkách, a za ním se v tomto ohledu umístil jeho protějšek zastupující španělskou vládu s výskytem ve 117 (37,6 %) člancích. Ostatní politici z Pyrenejského poloostrova i mimo něj se k podobným číslům ani zdaleka nepřibližovali a další v pořadí se z tohoto pohledu objevují zhruba v 20 sděleních.

**Hypotéza č. 5:** *Nejčastěji zmiňovaným i citovaným politickým představitelem ČR byl ministr zahraničních věcí.*

Pátá hypotéza této práce předpokládala, který z českých politiků byl s katalánskou krizí ve vybraných sděleních spojován a také nejvíc citován. Tím měl být podle očekávání tehdejší ministr zahraničních věcí *Lubomír Zaorálek*, k čemuž ho víceméně determinuje jeho pozice v české vládě. Z pohledu výskytu v jednotlivých sděleních dosáhl *Zaorálek* nejvyšší hodnoty ze všech tuzemských politických zástupců, když se objevil celkem v 8 kódovacích jednotkách. Doslova citován byl pak celkem ve 3 člancích, stejně jako prezident *Miloš Zeman*. Tato hypotéza je tak potvrzena pouze z poloviny, jelikož o první místo v četnosti

přímých řečí zástupců tuzemské politiky se *Lubomír Zaorálek* dělil.

**Hypotéza č. 6:** *Nejméně vyvážený poměr věnovaného prostoru v podobě citací jednotlivým stranám konfliktu byl v rámci zpravodajství Parlamentních listů.*

Předpoklad nevyváženosti citací věnovaným jednotlivým stranám konfliktu vycházel z reputace doprovázející *Parlamentní listy*. Dalším důvodem byla i možnost otevřeného publikování, která podle očekávání neměla přispívat k vyváženosti zdejšího obsahu, ale naopak vzhledem k nesystematičnosti měla tento rozdíl prohlubovat. Na základě analýzou získaných dat se tato hypotéza potvrdila pouze z pohledu četnosti citovaných, kdy představitelé a zastánci katalánského separatismu drží 73% podíl. Analýza samotného rozsahu jednotlivých citací pak tuto hodnotu ve prospěch Katalánska snižuje na 67 %, což takřka přesně odpovídá i poměru, ve kterém věnovaly prostor k vyjádření katalánské straně konfliktu i ostatní zbylé portály. I tuto hypotézu lze tak označit jako napůl potvrzenou a napůl vyvrácenou.

**Hypotéza č. 7:** *Nejčastěji budou vybrané zpravodajské servery zmiňovat ekonomické důvody, které vedly k událostem katalánské krize.*

Jak mimo jiné informuje teoretická část této práce, Katalánsko je dlouhodobě ekonomicky nejvýkonnější autonomní oblastí španělského království, a proto se i v rámci sledování proměnné o zmiňovaných příčinách katalánské krize nejvíce předpokládaly důvody ekonomické. Ty se nakonec opravdu v analyzovaných textech vyskytovaly nejčastěji a celkově tvoří 47 % všech sledovanými portály zmíněných příčin. I v rámci jednotlivých portálů se tato kategorie objevovala v největším poměru, a tak lze jednoznačně poslední hypotézu práce označit za potvrzenou.

## Závěr

Předmětem této bakalářské práce byl rozbor mediálního pokrytí katalánské krize z roku 2017 v rámci českých zpravodajských portálů *iDNES.cz*, *iROZHLAS.cz* a *Parlamentní listy*. Za sledovací období byla stanovena druhá polovina roku (od 1. července 2017 až 31. prosince 2017) a ke zkoumání jednotlivých sdělení byla využita metoda kvantitativní obsahové analýzy. Ta se prostřednictvím výzkumných otázek zaměřila nejen na četnost výskytu sdělení věnujících se sledované problematice, ale i na tematický kontext, zmiňované a citované aktéry či důvody konfliktu, které servery ve spojitosti s katalánskou krizí zmiňovaly.

Na základě získaných dat lze konstatovat, že s největší intenzitou se vybrané servery tématu katalánské krize věnovaly v období úzce navázaném na den konání referenda a s ním bezprostředně spjatých událostí. S tím koresponduje i zjištění v ohledu celkové tematické agendy analyzovaných portálů, které v souvislosti s děním v Katalánsku nejčastěji referovaly o policejním zásahu proti občanům účastnících se veřejného hlasování. V jednotlivých sděleních pak dávala vybraná média přednost zástupcům katalánského separatismu, kteří se oproti představitelům centrálního Španělska objevili ve zkoumaném obsahu téměř ve dvojnásobném počtu. Na podobná čísla poukazují i zjištění v ohledu zveřejněných citací. Výsledky jednotlivých portálů pak prozradily, že tento celkový poměr je aplikovatelný na všechny analyzované servery, které tak v ohledu věnovaného prostoru upřednostňovaly katalánskou stranu konfliktu. Z pohledu typu aktérů byli pak napříč zkoumaným obsahem výrazně nejčastěji citováni političtí zástupci.

Při porovnání dat získaných analýzou jednotlivých portálů lze u většiny sledovaných charakteristik objevit jistou podobu mezi způsoby mediace problému v rámci webů *iDNES.cz* a *iROZHLAS.cz*. Provedený výzkum zároveň často potvrdil jejich společnou odlišnost vůči serveru *Parlamentní listy*. Například při zohlednění tematického zaměření jednotlivých sdělení vyplynulo, že na rozdíl od *Parlamentních listů* oba zbylé portály zcela neupřednostnily téma policejního zásahu a katalánskou krizi zasazovaly častěji do jiných kontextů v podobě trestního stíhání katalánských politiků, pořádaných protestů a demonstrací či předčasných parlamentních voleb.

Z pohledu na aktéry, na které jednotlivé servery odkazovaly, byl znovu patrný znatelný rozdíl mezi portály založenými na základě tradičních médií a zpravodajskou platformou *Parlamentní listy*. Servery *iROZHLAS.cz* i *iDNES.cz* totiž v rámci referování o katalánské

krizi upřednostňovaly aktéry z obou stran konfliktu, přičemž *Parlamentní listy* naopak v drtivé většině případů zmiňovaly aktéry tuzemské. K odlišnostem docházelo i při zohlednění rozsahu jednotlivých citací. V rámci *Parlamentních listů* byl totiž obdobný prostor poskytnutý politikům věnován i konkrétním novinářům a odborníkům zastupujících řadu oblastí. Na portálech *iDNES.cz* a *iROZHLAS.cz* byly po politicích nejrozsáhleji citovány ohlasy veřejnosti a jiných celistvých médií.

Pro hlubší analýzu rozdílů mezi jednotlivými portály by bylo vhodné se v rámci navazujících výzkumů zaměřit na obsahovou část prostřednictvím kvalitativních analytických metod. Ty mohou mimo jiné lépe vysledovat celkové vyznění zkoumaných sdělení, což může vést k detailnějšímu rozboru náklonosti daného média k jednotlivým stranám konfliktu.

## Summary

The subject of this bachelor thesis was the analysis of the media coverage of the Catalan crisis 2017 within the Czech news websites *iDNES.cz*, *iROZHLAS.cz* and *Parlamentní listy*. The quantitative content analysis was used for the research and the second half of 2017 was analyzed. It focused not only on the frequency of the articles devoted to Catalan crisis, but also on the thematic context, the mentioned and quoted personalities and institutions or on the reasons for Catalan separatism which the websites mentioned in connection with the Catalan crisis.

On the basis of the obtained data, it can be stated that the selected websites most frequently reported about the Catalan crisis in the period closely following the referendum on 1st of October. The findings in relation to the overall thematic agenda of the analyzed websites, which in connection with the events in Catalonia most often reported on police intervention against citizens participating in public voting, correspond to this. In the individual articles, the selected media gave preference to representatives of Catalan separatism who appeared in almost twice bigger amount of articles than representatives of Spain. Similar numbers were also found in relation to published citations. The results of analysis of the individual websites revealed that this overall ratio is applicable to each of them and that in terms of dedicated space they preferred the Catalan side of the conflict. From the point of view of the type of quoted, the most frequently quoted were political representatives.

By comparing the data obtained from the analysis of each website was found that *iDNES.cz* and *iROZHLAS.cz* had similar results within most of the analysed characteristics. At the

same time, the research confirmed their frequent common differencea with the *Parlamentní listy* website. For example, regarding the thematic focus, the two remaining websites, unlike *Parlamentní listy*, did not fully prioritize police intervention and put the Catalan crisis more often into other contexts as prosecution of Catalan politicians, protests and demonstrations or early parliamentary elections.

When comparing the politicians which were mentioned by each website, there was another noticeable difference between traditional media based websites and the *Parlamentní listy* news platform. Both the *iROZHLAS.cz* and *iDNES.cz* prioritized politicians from both sides of the conflict as part of reporting on the Catalan crisis, while *Parlamentní listy* mentioned Czech political representatives in the overwhelming majority of cases. Differences also occurred when considering the scope of individual quotes. Within a content of *Parlamentní listy*, a same space provided to politicians was also devoted to specific journalists and experts representing a number of areas. On the other two websites, the public and other medias were most frequently quoted alongside politicians

For a deeper analysis of the differences between the individual websites, it would be appropriate to focus on the content part through qualitative analytical methods within the follow-up researches. These may, among other things, better track the overall message of the content, which may lead to a more detailed analysis of the medias affection for the each side of the conflict.



## Použitá literatura

BEDNAŘÍK, Petr, Jan JIRÁK a Barbara KÖPPLOVÁ. *Dějiny českých médií: od počátku do současnosti*. Praha: Grada, 2011. Žurnalistika a komunikace. ISBN 978-80-247-3028-8.

BERGER, Peter L a Thomas LUCKMANN. *Sociální konstrukce reality: pojednání o sociologii vědění*. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury, 1999. ISBN 80-85959-46-1.

BURTON, Graeme a Jan JIRÁK. *Úvod do studia médií*. Brno: Barrister & Principal, 2001. Studium. ISBN 80-85947-67-6.

CASTRO, Liz et al. *What's up with Catalonia?: The causes which impel them to the separation*. Catalonia Press, 2013. ISBN 978-1611500325.

ČERMÁK, Miloš, OSVALDOVÁ, Barbora a Alice NĚMCOVÁ TEJKALOVÁ, ed. *Žurnalistika v informační společnosti - digitalizace a internetizace žurnalistiky: proměny a perspektivy žurnalistiky v epoše digitálních médií aneb nová média teoreticky i prakticky*. V Praze: Karolinum, 2009. ISBN 978-80-246-1684-1.

HARRIS, Simon. *Catalonia Is Not Spain: A Historical Perspective*. 4Cats Books, 2014. ISBN 978-1502512307.

HENDL, Jan. *Kvalitativní výzkum: základní teorie, metody a aplikace*. Praha: Portál, 2016. ISBN 978-80-262-0982-9.

JIRÁK, Jan a Barbara KÖPPLOVÁ. *Masová média*. Praha: Portál, 2015. ISBN 978-80-262-0743-6.

JIRÁK, Jan a Barbara KÖPPLOVÁ. *Média a společnost*. Praha: Portál, 2003. ISBN 80-7178-697-7.

KUNCZIK, Michael. *Základy masové komunikace*. Přeložil Štěpánka KUDRNÁČOVÁ, přeložil Milan ŠMÍD. Praha: Karolinum, 1995. ISBN 80-7184-134-X.

MACEK, Jakub. *Poznámky ke studiím nových médií*. Brno: Masarykova univerzita, 2013. ISBN 978-80-210-6476-8.

MACEK, Jakub. *Úvod do nových médií*. Ostrava: Ostravská univerzita v Ostravě, 2011. ISBN 978-80-7464-025-4.

MCLUHAN, Marshall. *Jak rozumět médiím: extenze člověka*. Praha: Odeon, 1991. Eseje (Odeon). ISBN 80-207-0296-2.

MCQUAIL, Denis. *Úvod do teorie masové komunikace*. Vyd. 2. Praha: Portál, 1999. ISBN 80-7178-714-0.

REIFOVÁ, Irena. *Slovník mediální komunikace*. Praha: Portál, 2004. ISBN 80-7178-926-7.

SCHULZ, Winfried a Irena REIFOVÁ. *Analýza obsahu mediálních sdělení*. Praha: Karolinum, 2004. ISBN 80-246-0827-8.

SOBREQUÉS I CALLICÓ, Jaume. *History of Catalonia*. 4. Barcelona: Editorial Base, 2007. ISBN 978-84-171-8370-7.

TRAMPOTA, Tomáš. *Zpravodajství*. Praha: Portál, 2006. ISBN 80-7367-096-8.

TRAMPOTA, Tomáš a Martina VOJTĚCHOVSKÁ. *Metody výzkumu médií*. Praha: Portál, 2010. ISBN 978-80-7367-683-4.

UBIETO ARTETA, Antonio. *Dějiny Španělska*. Praha: Nakladatelství Lidové noviny, 1999. ISBN 80-7106-117-4.

### On-line zdroje

BURGEN, Stephen. Thousands protest and strike over Catalonia referendum violence. *News, sport and opinion from the Guardian's global edition | The Guardian* [online]. 2017 [cit. 2019-03-17]. Dostupné z: <https://www.theguardian.com/world/2017/oct/03/catalonia-holds-general-strike-protest-referendum-violence>.

Akciová společnost OUR MEDIA. *Akciová společnost OUR MEDIA* [online]. 2019 [cit. 2019-05-10]. Dostupné z: <http://www.ourmedia.cz/>.

BURGEN, Stephen. Thousands protest and strike over Catalonia referendum violence. *News, sport and opinion from the Guardian's global edition | The Guardian* [online]. 2017 [cit. 2019-03-17]. Dostupné z: <https://www.theguardian.com/world/2017/oct/03/catalonia-holds-general-strike-protest-referendum-violence>.

Catalonia - Internal Market, Industry, Entrepreneurship And Smes - European Commission. *European Commission | Choose your language | Choisir une langue | Wählen Sie eine Sprache* [online]. Dostupné z: <https://ec.europa.eu/growth/tools-databases/regional-innovation-monitor/base-profile/catalonia>.

Catalonia bans bullfighting. *News, sport and opinion from the Guardian's global edition | The Guardian* [online]. 2010 [cit. 2019-03-17]. Dostupné z: <https://www.theguardian.com/world/2010/jul/28/catalonia-vote-on-bullfighting-r>.

CLARKE, Seán. Catalonia election: full results. *News, sport and opinion from the Guardian's global edition | The Guardian* [online]. 2017 [cit. 2019-03-17]. Dostupné z: <https://www.theguardian.com/world/ng-interactive/2017/dec/21/catalonia-election-full-results>.

CORTIZO, Gonzalo. El Constitucional suspende la declaración de independencia de Catalunya. *Eldiario.es - Periodismo a pesar de todo* [online]. 2017 [cit. 2019-03-17]. Dostupné z: [https://www.eldiario.es/politica/Constitucional-suspende-declaracion-independencia-Catalunya\\_0\\_703080059.html](https://www.eldiario.es/politica/Constitucional-suspende-declaracion-independencia-Catalunya_0_703080059.html).

Český rozhlas 1 - iŽurnál - O stanici [online]. [cit. 2017-11-10]. Dostupné z:

<https://web.archive.org/web/20010410194432/http://www-ext.rozhlas.cz:80/izurnal/about/>.

GDP in Catalonia and Spain 2003-2017 | Statistic. *Statista - The Statistics Portal for Market Data, Market Research and Market Studies* [online]. 2019 [cit. 10.05.2019]. Dostupné z: <https://www.statista.com/statistics/327063/gross-domestic-product-in-catalonia-and-spain/>.

GDP per capita: Catalonia, Spain, Eurozone 2004-2017| Statistic. *Statista - The Statistics Portal for Market Data, Market Research and Market Studies* [online]. [cit. 10.05.2019]. Dostupné z: <https://www.statista.com/statistics/327120/gdp-per-capita-in-catalonia-spain-and-eurozone/>.

Idescat. Statistical Institute of Catalonia. *Idescat. Institut d'Estadística de Catalunya* [online]. Dostupné z: <https://www.idescat.cat/?lang=en>.

IDNES.CZ. Toulky internetovou minulostí. Projděte si 15 let iDNES.cz na výstavě ve Varech. *IDNES.cz* [online]. 2012 [cit. 2019-05-10]. Dostupné z: [https://www.idnes.cz/karlovy-vary/zpravy/historie-idnes-cz-internetove-zpravodajstvi.A120504\\_172357\\_praha-zpravy\\_lpo](https://www.idnes.cz/karlovy-vary/zpravy/historie-idnes-cz-internetove-zpravodajstvi.A120504_172357_praha-zpravy_lpo).

irozhlas.cz, Měsíc (Vše, Domáci) - Návštěvnost Netmonitor. *Kurzy.cz* [online]. 2019 [cit. 2019-05-10]. Dostupné z: <https://www.kurzy.cz/netmonitor/irozhlas-cz/home-total>.

Jedničkou českého internetu zůstal loni Seznam.cz | MediaGuru. *Homepage | MediaGuru* [online]. 2019 [cit. 10.05.2019]. Dostupné z: <https://www.mediaguru.cz/clanky/2019/01/jednickou-ceskeho-internetu-zustal-loni-seznam-cz/>.

JONES, Sam a Jennifer RANKIN. Catalonia crisis: deposed leader Puigdemont says he'll respect elections. *News, sport and opinion from the Guardian's global edition | The Guardian* [online]. 2017 [cit. 2019-03-17]. Dostupné z: <https://www.theguardian.com/world/2017/oct/31/catalonia-ex-president-puigdemont-belgium-asylum-independence>.

JONES, Sam a Stephen BURGÉN. Catalan referendum: preliminary results show 90% in favour of independence. *News, sport and opinion from the Guardian's global edition | The Guardian* [online]. 2017 [cit. 2019-03-17]. Dostupné z: <https://www.theguardian.com/world/2017/oct/01/dozens-injured-as-riot-police-storm-catalan-ref-polling-stations>.

JONES, Sam a Stephen BURGÉN. Catalonia: hundreds of thousands join anti-independence rally in Barcelona. *News, sport and opinion from the Guardian's global edition | The Guardian* [online]. 2017 [cit. 2019-03-17]. Dostupné z: <https://www.theguardian.com/world/2017/oct/08/catalonia-spain-prime-minister-refuses-rule-out-suspending-autonomy>.

JONES, Sam a Stephen BURGÉN. Spain crisis: 'stop this radicalism and disobedience,' PM tells Catalan leaders. *News, sport and opinion from the Guardian's global edition | The Guardian* [online]. 2017 [cit. 2019-03-17]. Dostupné z:

<https://www.theguardian.com/world/2017/sep/20/spain-guardia-civil-raid-catalan-government-hq-referendum-row>.

JONES, Sam. Catalan leaders facing rebellion charges flee to Belgium. *News, sport and opinion from the Guardian's global edition | The Guardian* [online]. 2017 [cit. 2019-03-17]. Dostupné z: <https://www.theguardian.com/world/2017/oct/30/spanish-prosecutor-calls-for-rebellion-charges-against-catalan-leaders>

JONES, Sam. King Felipe: Catalonia's authorities have 'scorned' all Spaniards with referendum. *News, sport and opinion from the Guardian's global edition | The Guardian* [online]. 2017 [cit. 2019-03-17]. Dostupné z: <https://www.theguardian.com/world/2017/oct/03/king-felipe-catalan-authorities-have-scorned-all-spaniards-with-referendum>.

Katalánský premiér přes odpor Španělska naplánoval referendum o nezávislosti. *ČT24 — Nejdůvěryhodnější zpravodajský web v ČR — Česká televize* [online]. 2017 [cit. 2019-03-17]. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/svet/2146896-katalansky-premier-pres-odpor-spanelska-naplanoval-referendum-o-nezavislosti>.

KUDRNA, Ondřej. Jak fungují Parlamentní listy. *Respekt.cz* [online]. 2017 [cit. 2019-05-10]. Dostupné z: <https://www.respekt.cz/special/2017/dezinformace/most-na-druhy-breh>.

KUDRNA, Ondřej. Parlamentní listy ovládl senátor Ivo Valenta. *Respekt.cz* [online]. 2017 [cit. 2019-05-10]. Dostupné z: <https://www.respekt.cz/politika/parlamentni-listy-ovladl-senator-ivo-valenta>.

LORCA, Antonio. Spain's Constitutional Court overturns Catalan ban on bullfighting | In English | EL PAÍS. *EL PAÍS: el periódico global* [online]. 2016 [cit. 10.05.2019]. Dostupné z: [https://elpais.com/elpais/2016/10/20/inenglish/1476967102\\_448261.html](https://elpais.com/elpais/2016/10/20/inenglish/1476967102_448261.html).

Násilí nemůže být odpověď, vzkazují zahraniční politici španělské vládě – *Novinky.cz . Novinky.cz – nejčtenější zprávy na českém internetu* [online]. 2003 [cit. 08.05.2019]. Dostupné z: <https://www.novinky.cz/zahranicni/evropa/450634-nasili-nemuze-byt-odpoved-vzkazuji-zahranici-politici-spanelske-vlade.html>.

Nový web iROZHLAS.cz nabízí spolehlivé a rychlé zpravodajství se značkou Českého rozhlasu. *Rozhlas.cz* [online]. 2017 [cit. 2017-11-10]. Dostupné z: <https://www.mediar.cz/zpravodajsky-web-ceskeho-rozhlasu-ma-novy-vzhled-i-strukturu/>.

Parlamentní listy - Think-tank Evropské hodnoty. *Think-tank Evropské hodnoty - Evropské hodnoty z.s.* [online]. 2016 [cit. 2019-05-10]. Dostupné z: <https://www.evropskehodnoty.cz/parlamentni-listy/>.

Parliament of Catalonia. Seats. By candidacies. Provinces. *Idescat. Statistical institute of Catalonia* [online]. 2018 [cit. 2019-03-17]. Dostupné z: <https://www.idescat.cat/pub/?id=aec&n=914&lang=en>.

Parliament of Catalonia. Votes. By candidacies. *Idescat. Statistical institute of Catalonia* [online]. 2018 [cit. 2019-03-17]. Dostupné z:

<https://www.idescat.cat/pub/?id=aec&n=912&lang=en>.

Preliminary results of the Catalan self-determination referendum on October 1st, 2017. *Statista - The Statistics Portal for Market Data, Market Research and Market Studies* [online]. 2017 [cit. 2019-03-17]. Dostupné z: <https://www.statista.com/statistics/755833/catalan-self-determination-referendum-results/>.

Prokremelské weby jsou nebezpečnější. Na podvrhy fotek už dávno nespolehají — ČT24 — Česká televize. *ČT24 — Nejdůvěryhodnější zpravodajský web v ČR — Česká televize* [online]. [cit. 10.05.2019]. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/media/1815890-prokremelske-weby-jsou-nebezpecnejsi-na-podvrhy-fotek-uz-davno-nespolehaji>.

PRUNA, Gerard, Maiol ROGER a Aleix MOLDES. Parlament aprova la llei del referèndum després de 12 hores de debat crispat. *Ara.cat: El diari líder en català amb l'última hora i totes les notícies* [online]. 2017 [cit. 2019-03-17]. Dostupné z: [https://www.ara.cat/politica/DIRECTE-Parlament-repren-sencamina-referendum\\_0\\_1864613714.html](https://www.ara.cat/politica/DIRECTE-Parlament-repren-sencamina-referendum_0_1864613714.html).

REUTERS EDITORIAL. Catalan parliament declares independence from Spain. *Business & Financial News, U.S & International Breaking News | Reuters* [online]. 2017 [cit. 2019-03-17]. Dostupné z: <https://www.reuters.com/article/us-spain-politics-catalonia-independence/catalan-parliament-declares-independence-from-spain-idUSKBN1CW1WO>.

Unie vydavatelů ČR - VÝZKUM ČTENOSTI TISKU - MEDIA PROJEKT. *Unie vydavatelů ČR* [online]. 2013 [cit. 10.05.2019]. Dostupné z: [http://www.unievydavatelu.cz/cs/unie\\_vydavatelu/medialni\\_data/](http://www.unievydavatelu.cz/cs/unie_vydavatelu/medialni_data/).

Všeobecné podmínky používání služby ParlamentniListy.cz | *ParlamentniListy.cz – politika ze všech stran*. [online]. 2009 [cit. 10.05.2019]. Dostupné z: <https://www.parlamentnilisty.cz/vop/Vseobecne-podminky-pouzivani-sluzby-ParlamentniListy-cz-156575>.

Výzkumná zpráva: Analýza manipulativních technik na vybraných českých serverech | Petra Vejvodová and Milos Gregor - Academia.edu. *Academia.edu - Share research* [online]. 2019 [cit. 10.05.2019]. Dostupné z: [https://www.academia.edu/26046763/V%C3%BDzkumn%C3%A1\\_zpr%C3%A1va\\_Anal%C3%BDza\\_manipulativn%C3%ADch\\_tech\\_nik\\_na\\_vybran%C3%BDch\\_%C4%8Desk%C3%BDch\\_servere](https://www.academia.edu/26046763/V%C3%BDzkumn%C3%A1_zpr%C3%A1va_Anal%C3%BDza_manipulativn%C3%ADch_tech_nik_na_vybran%C3%BDch_%C4%8Desk%C3%BDch_servere).

World's most popular cities for tourists 2018 named. Traveller.com.au | *Your Destination for Travel Inspiration* [online]. 2019 Fairfax Media [cit. 08.05.2019]. Dostupné z: <http://www.traveller.com.au/worlds-most-popular-cities-for-tourists-2018-named-h164d2>.

## Teze bakalářské práce

<b>Institut komunikačních studií a žurnalistiky FSV UK</b> <b>Teze BAKALÁŘSKÉ diplomové práce</b>	
<b>TUTO ČÁST VYPLŇUJE STUDENT/KA:</b>	
<b>Příjmení a jméno diplomantky/diplomanta:</b> Michäel März	<b>Razítko podatelny:</b>
<b>Imatrikulační ročník diplomantky/diplomanta:</b> 2015/2016	
<b>E-mail diplomantky/diplomanta:</b> eljamaal@gmail.com	
<b>Studijní obor/forma studia:</b> Mediální studia - kombinované	
<b>Předpokládaný název práce v češtině:</b> Mediální obraz tzv. katalánské krize v ČR	
<b>Předpokládaný název práce v angličtině:</b> Media image of Catalan crisis in Czech Republic	
<b>Předpokládaný termín dokončení</b> (semestr, akademický rok – vzor: <i>ZS 2012/2013</i> ): (diplomovou práci je možné odevzdat <u>nejdříve po dvou semestrech</u> od schválení tezí) <b>LS 2018/2019</b>	
<b>Základní charakteristika tématu a předpokládaný cíl práce</b> (max. 1000 znaků): Napříč Evropou se konstatně objevují snahy o jisté formy separace a získání nezávislosti jednotlivých oblastí na nadřazených státních či nadnárodních uskupení. Typickým příkladem, pro který je otázka odvrácení od zaběhnutých struktur žhavým tématem, je Katalánsko. Právě zde na podzim roku 2017 byla vyvíjena značná snaha velké části místní populace i politických představitelů o vyhlášení nezávislosti na vládě Španělska, které vyvrcholilo uspořádáním veřejného referenda a následným úsilím o prosazení jeho výsledku. Ve své práci se zaměřím na účinkování vybraných českých zpravodajských serverů, které o průběhu tzv. katalánské krize referovaly, a podílely se tak na tvorbě jejího mediálního obrazu v ČR. Cílem bude zjistit, s jakou četností se dané portály věnovaly tématu v období kolem konání lidového hlasování, a jak se tento prostor vyvíjel s postupujícím časem. Dále se zaměřím na důvody a příčiny snahy o oddělení, které servery zdůrazňovaly, jaký výsledek a jeho důsledky předpovídaly nebo zda-li ve svých sděleních nevykazovaly náklonost k upřednostňování některé ze stran konfliktu.	
<b>Předpokládaná struktura práce</b> (rozdělení do jednotlivých kapitol a podkapitol se stručnou charakteristikou jejich obsahu): <b>Úvod – bližší představení tématu</b> <b>Teoretická část – historický a politický kontext katalánského boje za nezávislost; mediální teorie – definice pojmů; metody zkoumání mediálních obsahů; charakteristika vybraných zpravodajských serverů</b> <b>Praktická část – použitá metodika; vytýčení cílových zjištění a hypotéz; analýza, zpracování, interpretace a komparace dat</b> <b>Závěr – shrnutí výsledků analýzy; definice poznatků</b>	
<b>Vymezení zpracovávaného materiálu</b> (např. konkrétní titul periodika a období jeho analýzy):	

Články dotýkající se tematiky katalánské nezávislosti na zpravodajských serverech iDnes.cz, iRozhlas.cz a Parlamentnilisty.cz. Sledovaným obdobím je 2. polovina roku 2017.

**Postup (technika) při zpracování materiálu:**

Práce bude kombinovat kvantitativní obsahovou analýzu s kvalitativní obsahovou analýzou

**Základní literatura** (nejméně 5 nejdůležitějších titulů k tématu a způsobu jeho zpracování; u všech titulů je nutné uvést stručnou anotaci na 2-5 řádků):

**CASTRO, Liz. What's up with Catalonia?: the causes which impel them to the separation. Ashfield, Mass: Catalonia Press, 2013. ISBN 161150032X**

**UBIETO ARTETA, Antonio. Dějiny Španělska. Praha: Nakladatelství Lidové noviny, 1995. Dějiny států. ISBN 80-7106-117-4.**

**HENDL, Jan. Kvalitativní výzkum: základní teorie, metody a aplikace. Čtvrté, přepracované a rozšířené vydání. Praha: Portál, 2016. ISBN 978-80-262-0982-9. (kvalitativní výzkum)**

**JIRÁK, Jan a Barbara KÖPPLOVÁ. Média a společnost. Praha: Portál, 2003. ISBN 80-7178-697-7.**

**TRAMPOTA, Tomáš. Zpravodajství. Praha: Portál, 2006. ISBN 80-7367-096-8.**

**TRAMPOTA, Tomáš a Martina VOJTĚCHOVSKÁ. Metody výzkumu médií. Praha: Portál, 2010. ISBN 978-80-7367-683-4.**

**MCQUAIL, Denis. Úvod do teorie masové komunikace. Vyd. 2. Praha: Portál, 1999. ISBN 80-7178-714-0.**

**Diplomové práce k tématu** (seznam bakalářských, magisterských a doktorských prací, které byly k tématu obhájeny na UK, případně dalších oborově blízkých fakultách či vysokých školách za posledních pět let)

**NOVÁKOVÁ, Dora. Projevy katalánské nacionalismu – etnografická studie. Praha, 2016. Bakalářská práce (Bc.) Univerzita Karlova, Fakulta sociálních věd, Institut sociologických studií. Katedra sociologie. Vedoucí bakalářské práce Mgr. Jakub Grygar, Ph.D.**

**SVOBODOVÁ, Anna. Katalánský autonomní statut a jeho reforma z roku 2006. Praha, 2012. 59 s. Bakalářská práce. Univerzita Karlova, Fakulta sociálních věd, Institut politologických studií. Katedra politologie. Vedoucí diplomové práce PhDr. Lada Šušlíková, Ph.D.**

**KÖRTINGOVÁ, Gabriela. Vnější vztahy Katalánska: cesta k nezávislosti?. Praha, 2017. 50 s. Bakalářská práce (Bc.) Univerzita Karlova, Fakulta sociálních věd, Institut mezinárodních studií. Katedra evropských studií. Vedoucí bakalářské práce PhDr. Barbora Menclová.**

**COUFALOVÁ, Kateřina. Regionální politické strany a Evropská unie: Případová studie Španělsko. Praha, 2011. 136 s. Diplomová práce. Univerzita Karlova, Fakulta sociálních věd, Institut mezinárodních studií. Katedra západoevropských studií. Vedoucí diplomové práce Doc. Michel Perottino, PhD.**

**LEPIČ, Martin. Geografické a socioekonomické aspekty separatismu ve Španělsku - případová studie Katalánsko a Baskicko. Praha, 2012. Diplomová práce. Univerzita Karlova v Praze, Přírodovědecká fakulta, Katedra sociální geografie a regionálního rozvoje. Vedoucí práce RNDr. Jiří Tomeš, Ph.D.**

**RISINGEROVÁ, Karolina. Prosazování dret a decidir po roce 2008: Vliv ekonomické krize na katalánský nacionalismus. Praha, 2014. 85 s. Diplomová práce (Mgr.) Univerzita Karlova, Fakulta sociálních věd, Institut mezinárodních studií. Katedra západoevropských studií. Vedoucí diplomové práce PhDr. Zuzana Kasáková Ph.D.**

Datum / Podpis studenta/ky

.....

.....

**TUTO ČÁST VYPLŇUJE PEDAGOG/PEDAGOŽKA:**

**Doporučení k tématu, struktuře a technice zpracování materiálu:**

**Případné doporučení dalších titulů literatury předepsané ke zpracování tématu:**

**Potvrzuji, že výše uvedené teze jsem s jejich autorem/kou konzultoval(a) a že téma odpovídá mému oborovému zaměření a oblasti odborné práce, kterou na FSV UK vykonávám.**

**Souhlasím s tím, že budu vedoucí(m) této práce.**

.....

**Příjmení a jméno pedagožky/pedagoga  
pedagožky/pedagoga**

**Datum / Podpis**

.....



## **Seznam příloh**

Příloha č. 1: Kódovací arch kvantitativní obsahové analýzy (usb klíč)